

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-UT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postafeliratok pénztári csokkszámja: 25.342
--	--	---	---------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Veszélyek és esélyek.

Amióta a trianoni mérszárlást elkövette rajtunk Európa egy része, minden gondolatunk és érdeklődésünk ebben az egyetlen szóban tömörül: revízió. Bárhol a világon revízióval kapcsolatos hangot hallani és eseményt látni, az már magyar ügy is, minden más csak mellesleg érdek bennünket. Természetes tehát, hogy felfigyeltünk az angol külügyminiszter közelmúltban hallott szavaira, hogy a világ dolgai nem merevek — ami egyenlő a revízió lehetőségének elismerésével — s még inkább érthető, hogy az absztrakt eseményekre különösen felfigyeltünk, mert ami ott történik, az már a maga valóságában — revízió.

Két világháborús-győztes nagyhatalom áll itt egymással szemben; nekünk mindkettő rokonszenves, egyikőjük kudarcának sem tudnánk örülni. A káröröm vádja nélkül beszélhetünk tehát arról, hogy a győztesek között másfél évtized múltán, máris annyira súlyos ellentétek lehetnek és vannak, hogy kiutat alig látni számukra. Most már a győztesek példája is igazolja azt a magyar életelemmé érett igazságot, hogy a békekötések nemcsak a magyarság sorsát, hanem sok más kérdést is hibásan oldottak meg. Igazolja a mostani zavar, hogy a térképek és nemzeti sorsok nem maradhatnak meg örökre azon a ponton, amit ravasz ellenségeink oly nagy garral biggyesztettek a békeszerződések alá. Láttunk már ilyen kényes szerződést ronggyá tépve a németek kezében, de tépik most már a papirost azok is, akik pedig ott ültek a győztesek osztó-asztalánál.

Hiába keresnők ma már a tizenöt év előtti Európát. Ilyen semmi — kis idő is elegendő volt ahhoz, hogy a régi szálak összekuszálódjanak, öröknek hitt és tervezett barátságok gyűlöletté, közösnek vélt érdekek idegenekké váljanak. A nagy győzelem mámorára régen füstbement s mindenkinek rá kell ebrednie, hogy vannak kérlelhetetlen történelmi erők, amelyek nem hajlandók dátunok és papírdarabok mellett veszteg maradni, hanem sodorják a népeket a meg nem oldott, meg az ujonnan felbukkanó problémák útján új barátságok, vágyak és csalódások felé s az öröknek és érdekeknek ebbe a feszülésébe most már hallhatóan kezd az elhibázott világrend belerendülni.

Nem hiába mondotta hát éppen mostanában a magyar miniszterelnök, hogy olyan idők küszöbén állunk, amelyekben sok a veszély, de sok az esély is. A bizonytalanság láza öntötte el egé z Európát s a

nemzetek érdekközösségeibe és érdekellettébe ezer eleven szállal kapcsolódunk be mi is. Ma már nem lehet szó elszigetelt magyar sorsról, amilyen a Trianont követő árvaságunk volt, amikor fél Európa szinte csak azon síbakolt, hogy ezen a csonka földön meg ne moccanjunk. Erről a raboskodó holtpontról elmozdultunk, Európának vannak más gondjai, a félreismertség átka elvonult a fejünk felől s ha kicsi is a fegyveres erőnk, de népi erőnk van bőségesen, földrajzi helyzetünk szerencsés s létérdekeinknek más, hatalmas érdekekkel való kapcsolata kirántott bennünket a semmit-számítás alantas szerepéből.

Ne a háborús agy émek jövődömondó kalendáriumát forgassuk hát, hanem figyeljük józanul érdeklődő, reménykedő tekintettel magát a világos és számunkra életet jelentő tényt, hogy a huszas évek trianoni rendszerének vége s új Európa alakul a szemünk előtt. A mi nemzeti célkitűzéseinket az eseménytelenség temeti, minden megmozdulás és erjedés viszont élteti. Végleges megoldásnak soha el nem fogadhatjuk azt, ami most van, mert ostoba, egészségtelen és embertelen helyzet, amibe bele akarunk fojtani bennünket s ha pedig ezt tudjuk és verejtékezve nyögjük, semmi okunk az idők végtelenségéig tartó csendet és mozdulatlanságot, a halál nyugalmát remegve áhítozni. Hitványság az élettől csak a puha nyugalmat várni és megfutni már eleve is minden kockázat elől, botorság háborúra gondolni, de öngyilkos gyávaság már a gondolatától is hideglelésbe esni. A vajudó új Európának mi is szerves része vagyunk s mert a holnap ködös cseményei elől nem futhatunk ki a világból, mindenképpen vállalnunk kell a veszélyeket, hogy aztán joggal számot tarthassunk az — esélyekre is.

Erthető, ha mindent elért szomszédaink a fulevél rezzenésére is felriadnak, mert nekik csak veszíteni valójuk van, mi azonban csak nyerhetünk, hiszen mindent elveszítettünk. Nekünk csak az adhat vissza mindent, ha a világ megmozdul körülöttünk, az eseményektől tehát nekünk félnünk nem szabad.

Szól pedig ez nem a magyar esendőrnök, mert az elég kemény fából faragott. Inkább azt a háborús rémlátást és hisztériás félelmet akartuk kicsit magunk között megleckéztetni, amely a sajtó egy részében, de a társadalom bizonyos köreiben is lábrakapott. Azoknak a jajveszékelésétől fordulunk el megvetéssel, akik egy tányér életbiztonságért, egyetlen nyugalmas kávéházi délutánért, egy jól sikerült üzletért hajlandók odaadni a magyar nemzet ezeréves multját és jövőjét, akár egybecsomagolva is. Akiknek minden jó, csak ne történjék semmi.

Hát pedig csak történjék. Vajudjék csak körülöttünk ez a félrefaragott világ, mi a nemzeti esélyeinkért vállaljuk a — veszélyeket is.

Gondolatok az örskörletek portyázásáról.

Írta: BÉRO KALMÁN százados.

Lapunk f. évi szeptember 15-iki számában azonos cím alatt megjelent cikket igen nagy érdeklődéssel olvastam és az — miként minden közbiztonsági szolgálattal és az örsök életével összefüggő kérdés — nagyon gondolkodóba ejtett.

S minthogy a cikk írója sorai végén bozsszólást kér a felvetett kérdéshez, bátorkodom a cikk elolvasása nyomán lemaradt gondolataimat az alábbiakban összegezni:

Elméleti szempontból a felvetett gondolatok csak a helyesléti érzetét váltották ki bennem. Mert mit is mond a cikk?

Két igen lényeges elv domborodik ki benne:

1. Osszuk fel az örskörleteket terepszakaszokra, melyeken ne toronyirányt, vagy a rajtuk keresztülvezető aránylag legrövidebb, vagy legkönnyebb utakat követve menjenek át a járőrök, hanem portyázzák azt le keresztül-kasul úgy, mint ahogy azt a községekkel teszik. (Ugyanis a cikkben előforduló alábbi kifejezésekből: „Így aztán joggal felelőssé tebetjük a járőrt ennek a tereprésznek teljes leportyázásáért”, meg: „Arra is vigyázni kell, hogy az egyes tereprészek a meghatározott idő alatt feltétlenül teljesen leportyázhatók legyenek” — csak azt lehet kiolvasni, hogy a sorok írója a keresztül-kasul való portyázásra gondol. Ahogy az egykori Általános Szolgálati Határozványok című könyvünk mondotta a községet portyázó járőrök kötelességéről: „Le kell annak portyázni minden zegét-zugát.)

A pénzhamisító banda.

Írta: NAGY KALMÁN rendőrfogalmazó.

Szép idők voltak a régi idők, mikor én nagydiák voltam. Kár, hogy az akkori emberfajta csaknem teljesen kipusztult; alig-alig él már belőlük egy-két hírmondó.

Akkoriban csaknem minden vármegyének és vidéknek volt egy-egy jókedélyű mulattatója. Igaz, hogy akkor ráértek az emberek s a nehéz megélhetési gondok nem savanyították be úgy a kedélyeket, mint manapság. Kóborlásaim között sok jóízű történetet hallottam, de egy sem kapott meg annyira, mint amit most el akarok mondani. Ezt ugyanis még sehol nem láttam megörökítve s kár lenne, ha feledésbe menne.

Úgy gondolom, nem követnék el kegyeletsértést, ha a valóságos nevekkel írnam meg a történetet, mert szenedő hősünk nem egészen kifogástalan magatartása nagy hazafiaságával, főnöke iránt viseltetett feltétlen hűséggel, engedelmisséggel és tisztelettel könnyen magyarázható, de hát legyen csak elég a nevek kezdőbetűje.

Minthogy nyilvánvaló, hogy ezzel az ajánlott rendszerrel az örskörleteket sokkal részletesebben lehet „keresztülportyázni”, mint a jelenlegi „leportyázási” rendszerrel, ami pedig a megelőző szolgálat szempontjából végtelenül fontos, — kétségtelen, hogy az ajánlott rendszer bevezetésével a közbiztonsági szolgálat csak nyerne.

2. Az örskörletek felügyeleténél szakítsunk a megkötöttség rendszerével és helyettük vezessük be a szabadabb portyázási rendszert.

„Megkötöttség helyett szabadabbat behozni”, olyan elv, melyet nemcsak az örskörletek portyázásánál, hanem minden vonatkozásban örömmel kell fogadnunk. Mert eddigi szerény élettapasztalataim szerint a túlzott megkötöttség rendszerint a formások túlértékelésére és túlhajszolására vezet, ami pedig mindig a lényeg rovására megy. Emberi gyengeség, hogy a formák betartását, vagy be nem tartását — mint külsőleg is érzékelhető valamit — könnyen észre vesszük és így élenkebben értékeljük, mint a mélyen elrejtve levő lényegét, melyet észrevenni már sokkal nehezebb. Pedig ez a fontosabb és nem a forma.

De éppen ezért a formások fokozatos háttérbe-szorításával párhuzamos lényeg-kidomborítás az, amellyel leginkább szolgáljuk a haladás és a tökéletesedés elvét.

És van-e, lehet-e olyan tagja a testületnek, ki ezt ne akarná?

Az ajánlott rendszer gyakorlati kivitelére nézve azonban a fentiek ellenére mégis két aggodalmam van: a létszám és a terep. Megmagyarázom, miért.

Létszám: Kétségtelen, hogy valamely terepszakasz részletes (keresztül-kasul való) leportyázása sík terepen is sokkal több időt vesz igénybe, mint a toronyirányt,

Az 1848-as időkben élt Budapesten egy ugynevezett „Tizek Társasága”. Irodalmi társaság volt ez, az akkor élő hűres fiatal íróké. Nem kisebb tagjai voltak, mint Petőfi, Jókai és hasonlók. Ennek a társaságnak volt tagja L. Guasztáv is, aki irodalmi munkásságával több akadémiai díjat is elnyert.

A szabadságharc gyászos kimenetele után nagyon nehéz napok virradtak a magyar írókra. Cikkeik megjelenését legtöbbször eltiltotta a cenzura, minden írásukban izgatást kerest, úgyhogy alig tudtak havonta egy-pár pengő forintot megkeresni. A tehetősebb barátok segítségével és támogatásával tengődtek egyik napról a másikra. Ez sem tarthatott azonban örökké s kénytelenek voltak akkori írónk az irodalmi babérokrol lemondva, valami kenyérkereső foglalkozás után nézni.

Igy került L. Guasztáv befolyásos baráti támogatással egy déli vármegyéhez főlevéltárosnak. Ez még akkor olyan időtöltő állás volt s ahhoz volt szabva a fizetés is, ami bizony éppen csak a megélhetést biztosította úgy, ahogy.

Rövid idő múlva kedvelt tagja lett az új levéltáros a megyei székhely úri társaságának. Sok ráérő idejében mindig valami tréfán törté a fejét. Nem kímélt meg senkit, még szeretett főnökét sem, a dúsgazdag D. alispánt sem. Amikor már sok volt a rováson, a szenvedő felek elhatározták, hogy alaposan meg fogják tréfálni az öreg s jó darab időre elveszik a kedvét a tréfaüzéstől. Történetinkhöz tudni kell, hogy abban az időben hozták forgalomba a sokszorosító gépet, ami még akkor nagy ritkaságszámba ment, különösen a vidéken. D. alispán azonban — akinek hivatala mellett még mellesleg 2000 hold földje is volt a Bácskában — saját költségére beszerzett

vagy az aránylag legrövidebb úton való portyázás. Egy 2 km hosszú község főutcáján rendes menetben 25—30 perc alatt végighaladunk, de ha az összes mellékutakat is le akarjuk járni, úgy 4—5 órára is szükségünk lehet.

Ugyanígy van ez a terepszakaszok keresztül-kasul való portyázásánál is.

Honnan vegyék azonban az őrsők ezt az így felmerülő időtöbbletet, mikor a mai közbiztonsági teendők sokoldalúsága és a mai létszámhiány miatt igen sok őrs — lényeges túlórázás és a mai portyázási rendszer mellett is — alig jut ahhoz, hogy az őrzőket felhívta legalább egyszer leportyázza?

A mai közbiztonsági teendők ugyanis oly sokoldalú és halaszthatatlan teendők elé állítják az őrsöket (nyomozás, közlekedésrendészet, vasútügyelet, vonalbiztosítás, útvonalbiztosítás, vásárügyelet, helyi ügyelet, elővezetés, karbatalmi segédlet, razzia stb.), hogy ezek időhöz kötött és kérlelhetetlen elvégzése az egykor oly fontos őrzőportyázásait mindinkább háttérbe szorítják.

A létszámhiányt pedig, mellyel az őrsők küzködnek — legalább is egyelőre — állandónak kell tekinteni.

Ugyanis a nyári hónapokban (július és augusztus) a fürdőkülönítmények és a két örkülönítmény, az év többi hónapjaiban pedig a próbacsendőri, járőrvezetői és őrsparancsnokképző tanfolyamok működése tekintélyes létszámot von el az őrsőkről, amely hiányhoz az év minden szakában hozzájárulnak még az emberileg elkerülhetetlen betegségek, felülvizsgálatok és szabadságolások is, melyek egy reális számításnál szintén nem hagyhatók figyelmen kívül.

Számításom szerint országos viszonylatban 25% helyi viszonylatban azonban némely helyen és időben

még ennél is több azoknak a száma, akik az őrsök állományában csak papíron szerepelnek. Amíg tehát így áll a helyzet, addig véleményem szerint:

vagy minden újabb megterheléssel egyidejűleg mentesíteni kell az őrsöket valamely ezzel egyenrangú más, de természetesen olyan teendő alól, melyek a közbiztonsági szolgálat érdekeit nem elsősorban szolgálják,

vagy pedig — ha ily kiküszöbölhető teendők nem találhatók — a létszámhiányra és az emberi teljesítőképesség végeességére való tekintettel a közbiztonsági szolgálat tökéletesítéséről — mint meddő kísérletről — egyelőre le kell mondani.

Mert a túlterhelés csak a közbiztonsági szolgálat rovására mehet.

Terep: Sík terepen keresztül-kasul való portyázás — bár a jelenlegi portyázási rendszerhez képest itt is több időt igényel — nem ütközik különösebb nehézségekbe. Átszegdelt, sűrűn művelt, erdős vagy éppen hegyes terepen azonban már más a helyzet.

Ha valamely terepszakaszon egy folyó, vagy patak folyik keresztül, a megoldás még könnyű, mert ez esetben a terepszakasz határát a folyó, vagy patak partjával azonosan állapítjuk meg, így járőröknek vagy egyáltalán nem, vagy pedig csak egyszer kell a folyón, vagy patakon átkelni.

Mi történik azonban akkor, ha nem lehet másként megállapítani a terepszakasz határát, csak úgy, hogy azt több patak, vagy vízesárok szelje át? Itt a keresztül-kasul való portyázás aligha lesz lehetséges.

Még nehezebb lesz a helyzet hegyes terepen. Ha valamely terepszakaszbba egy hosszú szoros esik, úgy igen nagy lesz a különbség, hogy a járőrök a szoroson halad-

egyét a vármegye részére. Erről azonban nem szólt senkinek sem. Majd mikor a gép megérkezett, a vármegyei főügyessel és a főjegyzővel kifőzte a tervet L. megtréfálására. Tervébe beavatta még a városi főkapitányt, azonkívül két Pesten lakó barátját, akiket L. nem ismert és annak a vendéglőnek a régi, öreg főpincérét, ahová délelőttönként le szoktak szaladni a vármegye urai tizórára és pohár sörre.

Amikor a tervet a legapróbb részleteiben is megbeszélték, egyik nap korán reggel behívatta az alispán hivatali szobájába az öreg L. Gusztit. Nagy titokzatosan bezárta a szoba ajtaját s íróasztalára kitett egy feszületet. Az öreg nagy csodálkozva nézte a szokatlan előkészületet s mindjárt érdeklődött is annak oka iránt.

— Nagyon komoly dologról kell veled Guszti bácsi beszélnem, — szólott az alispán — csak először még meggyőződom róla, hogy az ajtót jól bezártam-e. Nem szeretném, ha valaki avatatlan tanuja lenne beszélgetésünknek. — Ezzel már ment is az ajtóhoz. Majd folytatta a beszédét.

— Nem veszed rossz néven, ha arra kérlek, esküdj meg erre a feszületre, hogy amit hallasz, soha, semmi körülmények között, senkinek nem fogod elmondani, még ha abból esetleg neked kellemetlenség is lenne. Rám nézve ugyanis ez életbevágóan fontos ügy.

Ilyen komoly bevezetés után L.-től ki is vette a szabályszerű esküt.

Az eskütelés után közölte vele, hogy a dologba be van már avatva a vármegyei főügyész és főjegyző is, akiket mindjárt be is hívatott és közölte velük, hogy L. már letette az esküt, ráterbetnek tehát a megbeszélés tárgyra.

— Megesketted-e Guszti bátyánkat arra is, hogy amit lát, arról nem fog beszélni? — kérdezte a főügyész.

— Igen, de hogy nyugodt légy, újra esküszik — válaszolta D. L.-t újra megeskették, most már hármójuk jelenlétében.

Feszült várakozással állott a három úr az alispán előtt, aki elkeseredett hangon mondotta a következőket:

— Uraim, nagyon szomorú dolgot kell veletek közölni. Vegyétek tudomásul, hogy a tegnapi napon teljesen tönkrementem. Birtokomat át kellett adni a hitelező banknak. Nem maradt egyebem, csak ami rajtam van. A lehető legnagyobb nyomornak nézek elébe. Ez azonban még nem lenne olyan nagy baj, de egy csomó becsületbeli adósságom van, amit, ha nem rendezek, örökké becstelen ember hírében fogok állani. Nincs más választásom tehát, mint vagy föbelvőm magamat, vagy pedig akármilyen úton-módon előteremtsem a szükséges pénzt. Találtam is egy megoldást a ehhez kérem a ti baráti támogatásotokat.

Ezzel már vezette is be a társaságot a szomszéd szobába, ahol az asztalon letakarva állott egy rejtélyes masina.

— Tudjátok-e, mi ez? — Néma csend volt a válasz.

— Ez egy legmodernebb pénzhamisító gép, amivel tökéletes ezerpenzű forintos bankjegyeket lehet hamisítani. Már ki is próbáltam, de be fogom előttem is mutatni. Most már csak a bankjegyek terjesztése a nagy kérdés. Ennél kellene segítenetek. Hiszen végeredményében még hasznos célt is szolgálunk vele, mert nem a magyar pénzt rongjuk, hanem az átkozott osztrák bank ázsióját tesszük vele tönkre.

Ezzel odalépett a géphez s elkezdte csavargatni a

nak-e át, mint jelenleg, mert így pl. ½ óra alatt és minden hegymászás nélkül mennek át a terepszakaszon, vagy azt keresztül-kasul portyázzák-e, amelyhez már 8—10, vagy még ennél is több órán át tartó és halálosan fárasztó begyremászá ok és völgybeereszkedések szükségesegek.

És ezen az sem segít sokat, ha a szárnyparancsnok a szorost a terepszakasz határául jelöli ki, mert a járőröknek magát a hegyet így is csak meg kell mászni, sőt keresztül-kasul portyázni. Egy ily terepszakasz — még ha nem is több 1 km²-nél — úgy fizikailag, mint időben nagyobb megterhelést jelentene az illetékes őr járőreinek, mint egy egész, de sík terepű örskörlet.

Ilyen terepen még az sem vezetne megoldáshoz, ha szárnyparancsnok a hegyet több kisebb terepszakaszra osztaná, mert ezzel még több járőrt kényszerítene arra, hogy ugyanarra a hegyre felmásszon, holtott ha egy járőr már felmászott rá, úgy annak akkor már nem jelent különösebb nehézséget a hegygerincen végigmenni.

Kérdés tehát, hogy arányban áll-e a közbiztonsági szolgálat érdekeivel az a hatalmas fizikai és időbeli megterhelés, amit egy nehéz és egyébként lakatlan, vagy ritkán lakott terepszakasz átportyázása jelent? Én azt hiszem, hogy nem!

Ez egy olyan aggodalmam a javasolt új portyázási rendszerrel szemben, amelyen a létszámemelés sem segítene.

És ne feledjük: az örskörlet legsűrűbben lakott részei, tehát a községek, az ipar- és munkástelepek a Szut. 243. pontja alapján már több mint 8 éve külön portyázási időt kapnak, ezeket tehát a járőrök a mai rendszer alapján is keresztül-kasul portyázzák. A javasolt új

portyázási rendszer tehát kizárólag csak az örskörletek kevésbé fontos részeire vonatkozik.

Kritizálni, hibákat találni: könnyű. Ezt mindenki tudja. De a helyes utat megjelölni: ez a nehéz.

Hát most, amikor egy több, mint félévszázados és jól bevált rendszer eltemetéséről van szó, valóban nehez újabbat és jobbat ajánlani.

Nemrégiben egy olyan portyázási tervről hallottam, mely abban állna, hogy őrsparancsnok a portyázó járőröket nem határozott időre vezényelné az egyes őrzáratokba, illetve egyes tereptárgyak leportyázására, mint jelenleg, hanem mindig szükségig. Azaz a járőrök — mint a nyomozó szolgálatnál jelenleg is — a portyázó szolgálatból akkor térnének haza, amikor dolgukat elvégezték.

Természetesen azért a járőrök nem mehetnének nyaklók nélkül, hanem a megtett út utáni km-ek szerint meg lenne állapítva az a legkisebb kiszabot, amelyen alul haza nem térhetnének, mert az szaladást és nem portyázást jelentene és meg lenne állapítva az a legnagyobb kiszabot, amelyet aztán csak igazolt esetben (nyomozás, hófuvás, betegség, stb.) lehetne túllépni.

Gondolkoztam rajta...

Végigfutottam gondolatban egy ily „szabad járőrrel” a őrzáraton, illetve az őrsparancsnok által előírt útvonalon. Pihenőhelyen, korcsmában, szép leánynál nem akadtam meg vele, mert tudom, hogy a csendőr mégis csak jobban érzi magát otthon a őrszlaktanyában, a családi körben, a rádió mellett, a maga megszokott tiszta ágyában, mint kint az örskörletben, ezért ha teheti, siet hazafelé.

Aki pedig nem így tesz, az úgy sem való közénk.

fogant újat. A jelenlevők elképedve látták, miként hull ki a gépből a ropogós, vadonatúj ezres bankó.

— Egyelőre próbáljuk meg ezzel az egy bankóval — szólott az alispán. — Talán, Guszti bácsi, te hajlandó lennél ezt valahol elsűtni?

Az öreg készséggel vállalkozott a dologra. Ettől kezdve L. minden lépését figyelték az alispánék.

Délelőtt tíz óra tájban, amikor a vármegye urai kezdtek húzni a megszokott vendéglő felé, L. bácsi is vette a kalapját s elengedhetetlen tájékpipájával a szájában, szintén megindult a vendéglő felé.

A vármegyei hosszú-asztalnál az öreg főpincér úgy rendezte a dolgot, hogy L. bácsit a városi főkapitány mellé ültesse. Az öreg kivételesen gavallér kedvében volt.

— Ma mindenki az én vendégem lesz — jelentette ki nagy büszkén. Elcsodálkoztak a jelenlevők ezen a szokatlan gavallérián s érdeklődtek, hogy talán valami főnyereményt ütött meg Guszti bácsi. De az öreg csak rejtélyesen mosolygott.

Fizetésre került a sor, L. Guszti nagyúri gesztussal adta át az ezerpengős bankjegyet a fizetőpincérnek. Ez, ahogy átvette a bankjegyet, vizsgálatni kezdte, majd így szóló Guszti bácsihoz:

— Főlevéltáros úr kérem, ez a bankjegy nekem igen gyanús. Olyan cirádát látok rajta, ami a valódin, úgy emlékszem, — bár nem sok ilyen nagy bankjegyet láttam még — nincs rajta.

— Az lehetetlen — felelt L. Guszti, de ebben a pillanatban a városi főkapitány már el is kapta a főpincér kezéből a bankjegyet s vizsgálatni kezdte.

— Tényleg hamisnak látszik ez a pénz — szólott a főkapitány is. — Honnan vette a pénzt, Guszti bácsi?

Az öreg flegmatikusan válaszolt:

— Ezt biz' ősém az akadémiától kaptam egyik pályamunkám jutalmazására.

— Na, akkor nincs semmi baj, mert bizonyára megvan a postai utalvány zelvénye.

— Biz az nincs meg, — szólott az öreg — mert én azt nem utalványon, hanem levélben kaptam.

— Ejnye, ejnye, hogy lehet ilyen könnyelmű az akadémia?! — fűzte tovább a szót a főkapitány — hogy ilyen nagy pénzt csak úgy levélben küld el. De hiszen nem baj, mert akkor ezt is igazolni fogja az akadémia. De addig, ne vedd rossz néven Guszti bácsi, ha arra kérlek, hogy vagy nálam, vagy pedig a te lakásodon jegyzőkönyvbe diktáld be, milyen pályamunkáért kaptad ezt a pénzt, mert éppen tegnap kaptam az osztrák banktól értesítést, hogy hamis ezerpengős bankjegyek vannak forgalomban.

L. bácsi el is távozott a főkapitánnyal, az alispán pedig összenevetett a főügyésszel és a főjegyzővel.

Guszti bácsi ajánlatára a főkapitány lakására mentek. Megkezdődött a kihallgatás. Nem sok idő kellett hozzá, hogy a főkapitány keresztkérdései között az öreg egymást nem fedő kijelentéseket tegyen és teljesen megzavarodott.

— Belátható ezek után kedves Guszti bátyám, — szólott a főkapitány — hogy az esetet be kell jelentsem az ügyészségnek is. Addig pedig, hogy a feltűnést és a botrányt elkerüljük, téged házi őrizetbe foglak venni. Ami azt jelenti, hogy a lakásodat semmi körülmények között el nem hagyhatod, mert akkor kénytelen lennék veled szemben a törvény teljes szigorával eljárni.

A főkapitány hazakisérte Guszti bácsit, még

Aki csak folytonos noszogatás mellett teszi meg a kötelességét és aki csak szigorú felügyelet mellett viseli jól magát, azt jobb hagyni, hogy minél előbb kimutassa a foga fehéret.

Nem akadtam meg tehát a képzelt járőrrel útközben egy tereptárgynál sem, de a szolgálat végén a bevonuláskor órám megnézve megakadtam — a vezénylési pótdíjnál.

Teljes hittel állítom, hogy a szükségig vezényelt portyázási rendszernél nem lesz olyan járőr, aki — ba ezek a számok a legkisebb és a legnagyobb kiszabattal vonuljon be örsére, ellenben annál több lesz a 12 és fél, meg a 24 és fél szolgálati órával bevonuló járőrök száma.

Igaz, hogy a jelenlegi portyázási rendszernél sem láttam még 10, 11, 22, vagy 23 órás őrzőjáratot, illetve a Távolsági kimutatás alapján történő ily időtartamú kivezénylést és bevallom, hogy mint szárnyparancsnok, — ha elém tették volna — nem is hagytam volna jóvá. egy 11 és fél, vagy egy 23 és fél órás őrzőjáratot. De ez mind nem is baj. Mert az őrzőjáratot, illetve a Távolsági kimutatás alapján történő kivezénylést 12, vagy 24 órára felkerekíteni csak úgy lehet, ha az őrzőjáratba több tereptárgyat veszünk fel, illetve a Távolsági kimutatás alapján történő kivezénylésnél a járőrnek több tereptárgyat írunk elő. Ez a művelet azonban a közbiztonsági szolgálatnak egyáltalán nincs hátrányára.

Ha azonban járőrök egy meghatározott útvonalról dolguk végeztével csak azért vonulnak be a szükségesnél később, hogy a vezénylési pótdíjat így maguknak

megszerezzék, vagy nagyobbítsák, ebből a közbiztonsági szolgálatnak már semmi haszna sincs.

Hiszen én nem írigylem a csendőrtől a vezénylési pótdíjat, először, mert nem én fizetem, másodsor pedig, mert megérdemli, de hát az már csak mégsem lehet, hogy a járőrök a vezénylési pótdíj irányítsa és ne a kötelesség.

Ezt az aggodalmamat annakidején azonnal kifejezésre is juttattam, mire az, akivel erről beszélgettünk, mosolyogva felelt: Igen ám, de előbb megállapítjuk, hogy az egyes örsökön mennyi volt a vezénylési pótdíj összege az 1935. évben és ezzel az összeggel minden örs a jövőben is be kell érje.

Ezen is gondolkodtam, de valahogy nem tudok napirendre térni felette. Mert először is az életben nincs rendszer. Lehetőségem, hogy 1935-ben az x-i örsnek elég volt a pl. 600 P összegű vezénylési pótdíj, de hol van az előírva, hogy 1936-ban is elég lesz ez, vagy nem lesz-e sok? Az idén képviselőválasztás volt, jövőre remélhetőleg nem lesz. De kérdés, hogy jövőre nem lesz-e valami oly esemény, ami az idén nem volt? Amelyik örs *véletlenül* 1935-ben nagyon meg volt terhelve, az a jövőben jól fog járni, de amelyik örsnek *véletlenül* kevés dolga volt ebben az évben, az most örökké így ennek a levét?

Ez nem lehet igazságos.

Meg aztán az 1935-ös állapotokat nem lehet örökkön-örökké irányadónak venni. A világ folyton változik és ahogy mosolyogva néztük a minap a síófoki veterán autóversenyen a 20 év előtti gépjárműtipusokat, bizonyára lemosolyognának bennünket egy idő

egyszer figyelmeztetve a házi őrzet komolyságára.

El lehet képzelni, milyen éjszakája volt az öreg L.-nek. Másnap reggel a főkapitánnyal megjelent két ismeretlen úr, akik közül az egyik mint vizsgálóbíró, a másik pedig mint ügyész mutatkozott be. Hivatalos komolysággal kezdődött a kihallgatás, a főkapitány vezette a jegyzőkönyvet.

Törülgette a homlokát az öreg L., izzadt a vizsgálóbíró kérdése alatt. Pár órai kínlódás után az öreg elkeseledve szólott:

— Úgy látom, uraim, hiábavaló itt már minden tagadás s talán még enyhítek a büntetésem, ha töredelmesen bevallom, hogy bizony ez a pénz hamis.

Újabb kérdések következtek: honnan vette, milyen gépen készült, résztvett-e a gyártásban, vagy ha nem, ki adta neki és hasonlók.

Kínos csend következett. A vizsgálóbíró biztatta L.-t, hogy csak valjha be és könnyítsen a lelkiismeretén. Hosszas tusakodás után az öreg megszólalt:

— Hát bizony nem én vagyok a főbűnös, hanem az alispán!

A vizsgálóbíró az ügyéssel és főkapitánnyal együtt hitetlenkedve fogadta L.-nek ezt a kijelentését.

— Az lehetetlen, mert D. egy igen vagyonos ember, nincs rászorulva arra, hogy pénzt hamisítson — szólott a főkapitány.

— Csak volt, — felelte az öreg elkeseledve — de fönkrement teljesen.

— És egyedül az alispán csinálta ezt a pénzt? — hangzott a további kérdés.

— Nem egyedül. Benne van a dologban a vármegyei főügyész és a főjegyző is. Ők is tudtak a dologról.

Ez a kijelentés megdöbbenetete a kihallgatást végző tisztviselőket. Az ügyész törte meg a csendet:

— Szemébe merné-e mondani az alispánnak és a másik két úrnak ezt az állítását.

— Miért ne, mikor igaz! — felelte L.

— Na, akkor menjünk a megyeházára — indítványozta a főkapitány. El is indult a menet, közrefogták az öreg L.-t. Az alispánt az íróasztalnál találták.

— Igen kényes ügyben jöttünk az alispán úrhoz — kezdte mondókáját a vizsgálóbíró. — Az itt jelenlévő L. Gusztáv vármegyei főlevéltáros jegyzőkönyvi vallomásaiban azt adta ugyanis elő, hogy azt a hamis ezerpengős bankjegyet, amit tőle tegnap a város főkapitánya lefoglalt, s ami most bűnjelként a kihallgatási jegyzőkönyv mellett van, alispán úr gyártotta a szomszéd szobában lévő pénzhamisító gépen s neki adta át, hogy hozza forgalomba. Azt kérdezem tehát alispán úrtól, hogy ez a vallomás megfelel-e a valóságnak.

Mint a sebzett oroszlan, ugrott fel az alispán a székről.

— Kikérem magamnak ezt az aljas gyanúsítást! Hogy lehet ilyesmit feltételezni rólam, a vármegye első tisztviselőjéről és egyik nagybirtokosáról. Alávaló galád hazugság az egész állítás!

— Szóval, tagadja az alispán úr a terhére rótt bűncselekményt?

— A leghatározottabban tagadom — hangzott a rövid válasz.

— Akkor talán megengedi az alispán úr, hogy bekeressük a vármegyei főügyész és főjegyző urakat is, akiket L. szintén gyanúsít.

mulva az utódok az 1935. évi vezénylési pótdíj kiszabattart.

A leglényegesebb aggodalmam azonban az, hogy ebben az esetben a vezénylési pótdíjakat az őrsparancsnokoknak kellene kezelniök. Hogy becsületesen kezelnék, ahhoz kétség nem fér, de félek, hogy az immár egy évtized óta beléjük oltott takarékoskodás folytán a vezénylési pótdíjjal is annyira takarékoskodnának, hogy végül is nem a közbiztonsági szolgálat érdeke, hanem a takarékoskodás lenne a vezéreszme.

Ennek a takarékoskodásnak mindjárt az lenne az első megnyilvánulása, hogy az őrsparancsnokok — ha üri a pénztár — külszolgálatra inkább a „csendőr” rendfokozatúkat vezényelnék, mert ezek vezénylési pótdíja kevesebb, a „törzs” urak pedig inkább a vezénylési pótdíj nélküli helyi szolgálatokat kellene ellássák. Mondanom sem kell, hogy egy ilyen vezéreszme nemcsak fegyelmi szempontból lenne káros, hanem a nyomozások eredményét is csökkentené, mert azok rendszerint vezénylési pótdíjjal járnak, de idősebb és tapasztaltabb járőrvezetőt igényelnek.

De ennél még nagyobb hátrányokra is gondolhatunk, nevezetesen arra, amikor az év vége felé a kevés pénz nyomasztó hatása alatt az őrsparancsnok valamely fontos ügyben egyáltalán nem vezényel ki járőrt.

Az pedig megdönthetetlen meggyőződése, hogy ahol az őrsparancsnok a vezénylési pótdíjak előíránnyozott összegét túllépné, ott az őrs és a gazdasági hivatal között örökös lenne a nézeteltérés valamely járőr kivezenyélésének a szükségessége felett.

A gyakorlati életben a közbiztonsági szolgálat érdeke és a kincstár érdeke ellentétes fogalmak. Ne kös-

— Természetesen — adta meg rá az engedélyt az alispán. Kis idő mulva megjelent a másik két gyanúsított is. Ugyanazokat a kérdéseket intézte a vizsgálóbíró hozzájuk, mint az alispánhoz. Ezek is konokul tagadtak.

— Hajlandók-e a tagadásokra esküt is tenni? — kérdezte a vizsgálóbíró.

— Hogyne! — válaszolta mind a három egyszerre. L-t a hideg verejték lepte el. Láttá, hogy elveszett. Cinkosai cserbenhagyták...

Még egy dologgal megpróbálkozott végső kétségbeesésében. Azt indítványozta, hogy nézzék meg a gépet, ott kell lennie a szomszéd szobában. Az alispán készséggel nyitotta ki a szoba ajtaját, de a gépnek hült helye volt.

L. teljesen összetörve rogyott egy székre s fejét kezébe rejtve, síró hangon fordult az alispánhoz:

— Alispán Uram, szeretett főnököm, kedves barátaim, ne hagyjatok elveszni s ha már így alakult a helyzet, könnyítetek rajtam azzal, hogy valljátok be, ti is részesekek vagytok a pénzhamisításban.

A jelenlévők alig tudták a kacagásukat visszatartani. Közben már csengetett is az alispán a hajdújának, aki egy másik szolga segítségével hozta befelé a „pénzhamisító” gépet.

— Na öreg, — szolt az alispán L.-hez — itt van a gép. Most az egyszer megmentünk a dutyitól, de egy darabig aztán hagyj békét a tréfálkozásokkal, mert, amint látod, duplán kapod vissza tőlünk...

Aztán ősi módra nagy áldomásívás lett a pénzhamisítáa vége, L. Guszti bácsi pedig sokáig nem mert tréfát csinálni.

sük tehát össze ezeket, legalább is egy ember kezében ne, mert egy ember kétfelé nem tépheti magát.

A szolgálatot vezényelje továbbra is csak az őrsparancsnok, a vezénylési pótdíjakat pedig fizesse továbbra is csak a gazdasági hivatal.

*

Mindezek után az az én véleményem, hogy maradjunk meg a jelenlegi portyázási rendszer mellett...

Ezt azonban annyira szöszerint értem, hogy mingyárt utána is teszem: ... de azt követeljük is meg.

Ugyanis tapasztalatom szerint az őrsparancsnokok legtöbbje — immár 8 esztendővel az új utasítások érvénybelépése után is — még mindig idegenkednek a Távolsági kimutatás alapján történő szolgálatvezényléstől és a megelőző szolgálatot 99%-ban őrző portyázással intézi el.

Igen, mert a Távolsági kimutatás alapján való kivezenyélés sokkal több munkát jelent, mint a kész őrző portyázás alapján történő kivezenyélés. Ilyenkor a tereptárgyak tervezett sorrendjét le kell írni egy kis papírra, fel kell állni az íróasztal mellől, le kell venni a Távolsági kimutatást a falról, annak apró kockáiból ki kell keresni a megfelelő távolságokat, (ilyenkor könnyű a kockákat elnézni), össze kell adni az így leírt számokat, elő kell venni a Szolgálati utasítást, fel kell ütni annak 6. mellékletét, meg kell nézni, hogy a km-ek kiszámított végösszege után mennyi portyázási idő illetékes és végül ehhez az időhöz még bozzá kell adni a külön portyázási idővel bíró tereptárgyak portyázási idejét (ezt könnyű elfelejteni).

Mindez bizony nem olyan egyszerű, mint kilrni az őrző portyázást, így aztán az a következmény, hogy őrsparancsnokok 1—2 tereptárgy kedvéért — amelyek mozgalmaságuknál, vagy egyéb okoknál fogva valóban gyakoribb portyázást igényelnek — a vonatkozó őrző portyázásban szereplő jelentéktelen tereptárgyak egész sorát leportyáztatják, holott az semmiként sem lehet helyes, hogy egy határdomb, vagy egy útkaparáház ugyanannyiszor legyen leportyázva, mint egy 2—3000 lakosságú község.

Mindjárt más lenne azonban a helyzet, ha főként (70—75%-ban) a Távolsági kimutatás alapján való kivezenyélést követelnénk, vagy pedig az őrző portyázás alapján történő kivezenyélést teljesen eltörölve, kizárólag sak erre térnénk rá.

Mert így tehetünk eleget legjobban a Szut. 250. pont 3. bekezdésében előírt ama rugalmas és helyes szabálynak, hogy az egyes tereptárgyakat fontosságuk arányában kell leportyázni.

Ezzel a rendszerrel ugyanis mindenkor minden felesleges út megtevése és minden felesleges tereptárgy érintése nélkül áll módjukban az őrsparancsnokoknak csak oda küldeni járőrt, ahonnan panasz, vagy valamely járőrt igénylő esemény birtéke érkezik, továbbá módjukban áll havonként a községeket és a sűrűbben lakott tereptárgyakat elsőrendű arányban, a gyéribben lakott tereptárgyakat másodrendű arányban, az alig lakott vagy lakatlan tereptárgyakat pedig harmadrendű arányban portyáztatni.

Szerintem tehát a Távolsági kimutatás alapján történő járőrkivezenyélés a kulcsa a portyázási rendszer leghelyesebb megoldásának.

Tagadhatatlan azonban, hogy a Szut. 6. melléklete revízióra szorul, mert a portyázási idő — főként 16 km-en felül — kisé oknak mutatkozik.

Kormányzó Or. ő. Főméltósága gödöllői tartózkodását befejezve, október 1-én megemlékezett a Ládai István százados által vezetett csendőr örkülnitményt.

Az iratvédelem.

Írta: PINCZES ZOLTÁN őrnagy.

2. közlemény.)

Lássuk most már, milyen úton-módon és kinél juthat a csendőr iratok stb. birtokába és hogyan kell az egyes esetekben eljárnia?

Az iratot a csendőr: 1. találhatja, illetve azt neki más átadhatja; vagy őrizetbe veheti; 2. elfogás (elővezetés) alkalmával, 3. házkutatásnál, 4. közhivatalban és 5. postán.

Talált vagy mások által önként átadott

iratot stb. a csendőr bármikor őrizetbe vehet, mert a talált tárgy uratlan dolog, az önként átadott tárgyak őrizetbevételére pedig a Szut. 44. pont c) alpontja feljogosítja. Ha a talált irat stb. nyitva van, azt el is olvashatja, de ha zárva van, nem szabad felbontania, hanem úgy, amint lete vagy kapta, az ügyészségnek kell felterjesztenie. A jegyzékben fel kell tüntetni, hogy az őrizetbe vett irat stb. miként jutott a csendőr birtokába.

Ez természetesen csak arra az esetre vonatkozik, ha az irat stb. bűnjelt képez, vagy ha abból büntetendő cselekményre lehet következtetni. Ha nem bűnjel, akkor annak, aki elvesztette, vissza kell adni, vagy ha ő nem ismeretes, mint talált tárgyat a közigazgatási hatóságnak kell beszoigáltatni.

Elfogás, elővezetés alkalmával

az elfogott egyéntől mindent el kell venni, ami a szökését elősegíthetné, tehát a nála levő iratokat stb. is. Ez nem esik perrendi elbírálás alá, mert nem egyéb, mint elővigyázati intézkedés, főleg, ha az elfogott vagy elővezetett egyén nincsen akkor elkövetett bűncselekménnyel gyanúsítva és ha az iratok stb. sem állanak bűncselekménnyel összefüggésben (személyazonosságl igazolványok, különböző levelek, munkakönyv, iskolai bizonyítvány stb.).

Igazoltatás alkalmával is célszerű az igazoltatott egyén zsebeit átvizsgálni, hogy nincsenek-e nála olyan iratok, igazolványok stb., amelyekből a személyazonosság megállapítható. Sőt gyanú esetén nem is kell megelégedni azokkal az iratokkal, amelyeket az illető önként felmutat, mert lehetséges, hogy több névre szóló igazolvány, irat stb. is van nála s ez már elég ok arra, hogy őt a csendőr tiuzetesebb igazoltatás végett elővezesse.

Házkutatás alkalmával

a csendőr találhat iratokat: 1. a gyanúsítottnál, 2. a gyanúsított hozzátartozóinál, 3. a védőnél, 4. tanúságtétel alól mentes egyénnél és 5. másnál (idegennél).

A gyanúsítottnál minden iratot, stb. őrizetbe lehet venni, ami a bűncselekménnyel összefüggésben áll, tekintet nélkül arra, hogy azt ő írta-e vagy hozzá intézték. Ezek kézrekerítése végett — a Szut., 452. pontjában felsorolt feltételek fennforgása esetén — a gyanúsítottnál házkutatást is lehet tartani, de a gyanúsítottat nem lehet arra kényszeríteni, hogy azokat önként előadja.

(Más ellen, ha a keresett tárgyat nem hajlandó kiadni, a bíróság pénzbüntetést alkalmazhat, további vonakodás esetében pedig, ha az eljárás kihágás miatt lett indítva, hat hétre, büntett vagy vétség esetében pedig hat hónapra letartóztathatja.) A terheltnek e kényszer alól való mentessége a perrendtartásnak abból a felfogásából indul ki, hogy önmaga ellen szóló bizonyíték szolgáltatására senki sem kötelezhető.

A gyanúsított hozzátartozóinál az őrizetbevétel szempontjából különbséget kell tenni a levelek és egyéb iratok között. A gyanúsított és hozzátartozói között váltott leveleket az utóbbiakról — beleegyezésük nélkül — csak akkor szabad őrizetbe venni, ha őket részesség, orgazdaság vagy bűnpártolás nyomatékos gyanuja terheli. Ebben az esetben nem számíthatnak a törvény kíméltére. Ilyen gyanu nélkül azonban a gyanúsítottal váltott leveleket, akár nyitva vannak, akár zárva, sem elolvasni, sem őrizetbe venni nem szabad. Az, hogy a gyanúsított a levelet akkor írta-e vagy régebben, összefüggésben van-e az a bűncselekménnyel, vagy nincsen, mellékes.

Más levelet — tehát amit a hozzátartozók nem a gyanúsítottal váltottak, — valamint mindenféle iratot, ami nem levél, a hozzátartozóktól is éppen úgy őrizetbe lehet venni, mint a gyanúsítottól, feltéve természetesen, hogy bűnjelt képeznek. Ez utóbbiak megszerzése végett házkutatást is lehet tartani, de a gyanúsított hozzátartozóit nem lehet arra kényszeríteni, hogy azokat önként kiadják.

Őrizetbe lehet azonban venni a gyanúsított és a hozzátartozói között váltott leveleket akkor, ha azok már nincsenek a hozzátartozók birtokában, hanem pl. visszakérültek a gyanúsítotthoz, vagy mászhoz (harmadik személyhez) kerültek. Őrizetbe lehet továbbá venni azokat akkor is, ha a hozzátartozók kifejezetten beleegyeztek, ezt azonban a feljelentés „Megjegyzés” címszáva alatt határozottan jelteni kell.

A védőnél való őrizetbevétel a törvény még jobban megszorítja, mint a hozzátartozóknál. Míg ugyanis a hozzátartozóktól csak akkor szabad a gyanúsítottal folytatott levelezésüket őrizetbe venni, ha őket részesség, orgazdaság vagy bűnpártolás nyomatékos gyanuja terheli, a védőnél nem elég a nyomatékos gyanu, hanem ellene a fentiek miatt vizsgálatnak is el kell lennie ahhoz, hogy a gyanúsítottal folytatott levelezése őrizetbe vehető legyen.

Nincsen meg azonban ez a mentessége a nyomozás és a vizsgálat során, mert ekkor a védettjével való levelezését nemcsak szabad, de kell is ellenőrizni. A Szut. 390. pont utolsó bekezdése el is rendel, hogy az elfogott gyanúsítottnak a védőjével való levelezését a csendőrnek ellenőriznie kell s e célból a zárt levelet is felbonthatja, vagy — ha abba a gyanúsított nem egyezik bele — kézbesítés nélkül visszaküldi.

Ha a csendőrnek az utasítás értelmében a védőnél is joga van házkutatást tartani, akkor a gyanúsítottal való levelezésén kívül a bűncselekményre vonatkozó egyéb iratokat és bűnjeleket éppen úgy őrizetbe veheti, mint bárki másától. (Ha ez nem így lenne, akkor a gyanúsítottnak legegyszerűbb lenne a bűnjeleket a védőjénél elrejtteni.)

A védőt az iratvédelem akkor is megilleti, ha már nem képviseli a gyanúsítottat.

A tanúságtétel alól mentes egyénenként (lelkész, közhivatalnok, közjegyző, ügyvéd, orvos, sebész, gyógyszerész, szülésznő és segédek), ha velük szemben a ház-

kutatás joga felmerül, mindenféle iratot, tehát a gyanúsítottal váltott levelezésüket, valamint a reá vonatkozó felfedezéseiket is őrizetbe lehet venni. Őket annyit mentesség illeti meg, hogy ha a keresett tárgyat nem hajlandók önként kiadni, erre őket nem lehet kényszeríteni (a bíróság nem büntetheti meg őket emiatt), de házkutatás útján náluk is meg lehet azt szerezni. Pl. valaki meggyőnta a lelkésznek az elkövetett bűncselekményt és azután ugyanarra vonatkozóan levelet is írt neki, tanácsot kért tőle. A gyónásra vonatkozóan a lelkész nem tanuskodhat s a levelet is köteles titokban tartani. Ha azonban a Szut. 437. pont utolsó előtti (2) bekezdésében foglalt feltételek a lelkésszel szemben fenntartóknak, akkor a csendőr nála a levél előkerítése végett házkutatást tarthat. E házkutatás alkalmával a lelkész nem köteles a levelet önként előadni, de ha a csendőr megtalálja, őrizetbe veheti, annak dacára, hogy a lelkész a levelet illetően is titoktartás terhel. Ugyanez áll a gyanúsítottnak ügyvéddel (nem a védővel), orvossal, szülésznővel stb. folytatott levelezését illetően is, ha ezek vele nem mint magánegyének, hanem hivatásukból folyóan leveleztek.

Másnál (nem érdekelt személynél) is őrizetbe lehet venni a gyanúsított által írt, vagy a gyanúsítottnak szóló leveleket (megtörténhetik ugyanis, hogy a gyanúsított a maga levelezését félrevezetés végett másnak a nevére címezteti), de azzal az indokolással, hogy a gyanúsítotttól származó vagy neki szóló levelet keresünk, nem lehet egy érdektelen személy összes levelezését őrizetbe venni. Mindig közelebből meg kell jelölni, hogy az őrizetbevétel milyen levelekre vonatkozik. Ha pl. az a gyanu, hogy a gyanúsított Ausztriában tartózkodik, akkor elsősorban az Ausztriából érkező levelek jöhetnek tekintetbe. De ilyen levelek megszerzése végett olyan egyénnél, aki maga nem gyanúsított, csak a Szut. 437. pont utolsó előtti (2) bekezdésében foglaltak szem előtt tartásával lehet házkutatást tartani.

Közhivatalban kizárólag hivatalos iratok előkerítése végett nem lehet házkutatást tartani, hanem a hivatal vezetőjét kell felkérni a keresett iratok előadására. Ha a hivatal vezetője az iratok kiszolgáltatását megtagadja, erről a kir. ügyészségnek jelentést kell tenni. Ilyen esetekben ugyanis a kir. ügyészség a vizsgálóbírónál indítványozhatja a keresett iratok lefoglalását s ha a hivatalvezető a kiadást ezek után is megtagadja, a vizsgálóbíró az igazságügyminiszternek jelentést tesz. Az igazságügyminiszter azután kieszközli, hogy az iratok kiadására a hivatal vezetőjét a hivatali felsőbbbsége utasítsa.

Ha a hivatal vezetője az iratokat előadja, azokat a csendőr csak akkor veheti őrizetbe, ha hivatalos szűkség nincsen rájuk. (Régi ügydarabok, betelt előjegyzések, segédkönyvek stb.) Ha azonban a hivatalnak az őrizetbe vett iratokra szüksége van, akkor a csendőr azokat jegyzékekkel őrizetbeveszi, de megőrzés végett nem a község előjáróságának, hanem a hivatal vezetőjének adja át. Előzetesen, ha szükségesnek látja, átnézheti azokat s tartalmukról jegyzeteket, másolatokat készíthet.

Ha a hivatal vezetője kijelenti, hogy a kért iratokat azért nem adja ki, mert közszolgálati titkot képeznek, akkor a csendőr — ha hivatalos szűkség már nincsen rájuk — lepecsételi és úgy veszi őrizetbe, illetve bagyja vissza a hivatal főnökénél, ha pedig szűkség van rájuk, ezt a körülményt a feljelentésben megemlíti és a további intézkedést a kir. ügyészségre bizzá.

Közhivatalban is lehet házkutatást tartani, ha a ku-

Magyarország miniszterelnöke berlini látogatása során ellép a tiszteletére kivезényelt német díszszázad előtt.

tatás tárgya a hivatal működésével nincsen összefüggésben. Pl. arra van gyanú, hogy a hivatal egyik alkalmazottja egy közönséges bűncselekmény bűnjelét a hivatal helyiségében rejtette el. A hivatal főnökét azonban a kutatásba ilyenkor is be kell vonni, a kutatást pedig, ha nincs veszély a késedelemben, olyan időben kell megtartani, amikor az a hivatal működését nem zavarja.

Postán

(postai kezelésben) levő küldeményekkel (levél, távirat, postautalvány, postacsomag, távbeszélgetés, rádióközlés) való eljárásról tudni kell az alábbiakat:

Már említettem, hogy a postatörvény, illetve a posta üzleti szabályzata értelmében levelek és hírlapok (folyóiratok) üzletszerű továbbításával a m. kir. postán kívül senki sem foglalkozhatik. Ebből a kényszerből folyik, hogy a posta viszont köteles minden titkot, amit a reabízott küldemények tartalmaznak, gondosan megőrizni. Pénzküldeményekre, csomagokra, valamint távbeszélgetésekre a postának nincs ugyan kizárólagos joga, de titoktartási kötelezettsége ezekre is kiterjed.

Ebből a szempontból a postával azonos elbírálás alá esik a vasút, továbbá a hajózási és a repülővállalat, mert ezek is szállítással foglalkozó közintézmények. Nem esnek postai titoktartás alá a szállítással foglalkozó magánvállalatok (Messenger Boy vagy egyéb küldőnevállalatok, szállítócégek stb.). Ezeknél a küldemények ör-

zelbevételére, illetve lefoglalására az általános perrendi szabályok mértékadóak.

Ha nyomozás közben annak a szüksége merül fel, hogy a gyanúsított postai küldeményei felől tájékozódjunk, vagy azokat megszerezzük, e célból a postát háromféleképpen vehetjük igénybe és pedig: 1. adatszolgáltatásra, 2. visszatartásra és 3. a küldemények kiszolgáltatására.

Adatszolgáltatás

alatt azt értjük, hogy a posta nem adja ki a kezelésben lévő küldeményt, hanem csak közli, hogy az a személy, aki után érdeklődünk, mikor, hova, milyen küldeményt adott fel, illetve számára mikor, honnan, milyen küldemény érkezett, de a küldemény tartalmát nem közli. Az adatszolgáltatás elvileg minden küldeményre, tehát közönséges levelekre is kiterjedhet ugyan, de — különösen nagyobb postahivatalok — az úgynevezett nem könyvelt küldeményeket (amelyeket nem kellett naplóba vagy jegyzékbe bevezetni) nem mindig tudják figyelemmel kísérni vagy emlékezetben tartani, azért ilyen helyeken az adatszolgáltatás rendszerint csak a naplózott küldeményekre (ajánlott levél, csomag, távirat, pénzküldemény, távbeszélgetés) terjed ki. Az adatszolgáltatás voltaképpen nem érinti a levéltitkot, hanem csak a posta üzemi (kezelési) titoktartását.

Ezeket az ú. n. kezelési adatokat a posta három évre visszamenően tudja közölni, azontúl nem, mert az okmányokat kiselejtitik.

Magánféllal a posta ezeket a kezelési adatokat csak akkor közli, ha igazolja, hogy ő a küldemény címzettje vagy feladója. Az is meg van engedve, hogy valaki a postától bizonyos időközönként (hetenként vagy havonként) kimutatást kérjen a saját címére érkezett összes küldeményekről, de ennek összeállításáért külön fizetni kell. Ezt különösen nagyobb cégek szokták megtenni annak ellenőrzése végett, hogy az alkalmazottak a cég címére érkezett összes küldeményeket elkönyvelték-e? Ezeket az eseteket kívül magánfelek postai küldeményekről felvilágosítást nem kaphatnak.

Hatóságok és hivatalok jogosultak bármely alájuk rendelt hatóságtól, hivataltól vagy annak alkalmazottjától eredő, hivatalosan feladott vagy az alárendelt hatóság, hivatal címére érkezett hivatalos küldeményekről adatot kérni, de csak a postaigazgatóság útján. Az alárendelt hivatalhoz vagy hatósághoz beosztott személy magánlevelezéséről azonban a felettes hatóság nem kaphat adatokat, akkor sem, ha az illető fegyelmi eljárás alatt áll.

Bűnügyekben a postahivatalok csak akkor szolgáltatnak adatokat, ha az, aki ellen az adatszolgáltatás irányul, bűntett vagy szabadságvesztéssel büntetendő vétség miatt bűnvádi eljárás alatt áll. A bűnvádi eljárásnak tehát már folyamatban levőnek kell lennie, nem lehet olyan egyénre vonatkozó adatokat kérni, aki egyszerű gyanú miatt csak megfigyelés alatt áll és az adatszolgáltatással csupán a gyanú megerősítésére vagy alátámasztására kívánnánk további bizonyítékokat szerezni. Ebből a szempontból a csendőrség által megindított nyílt nyomozást olyannak kell tekinteni, mintha az, aki ellen irányul, bűnvádi eljárás alatt állana. Erre ügyelni kell, mert ha megtörténik, hogy a postamester az adatokat tévedésből olyan esetben is kiszolgáltatja, amikor még csak megfigyelésről van szó, ebből, ha az érdekelt feljelentést tesz, kellemetlensége származhatik.

Adatszolgáltatást kérhetnek: a vizsgálóbíró, a kir. törvényszék (vádtaács), a járásbíró, a sajtóbíró, a kir. ügyészség és a rendőrbatóság. Látjuk tehát, hogy ezek között a csendőrség sincsenek felsorolva. Ha az őrsnek mégis adatokra van szüksége, legcélszerűbb, ha azok megszerzése végett a kir. ügyészséghez fordul. Ha azonban veszély van a késedelemben, a községi előjáróságot mint rendőri hatóságot is felkérheti, hogy a postahivatal az adatok közlésére írásban keresse meg. A postahivatal az adatokat szóval vagy írásban közölheti. A közlést a postahivatalnak nem kell a községi előjárósághoz továbbítani; annak átvételére a csendőr is fel van jogosítva.

Katonai büntetőbíráskodás alatt álló egyénekre nézve a honvéd bíróságok, vizsgálóbírák, ügyészek, valamint az erre külön feljogosított parancsnokságok és szervek jogosultak adatokat kérni. Ha az őrsnek van katonai egyénnel kapcsolatban postai adatokra szüksége, legcélszerűbb, ha az illetékes nyomozó osztályhoz fordul, amely azt kieszközli. Az adatszolgáltatásokat a postahivatalok saját hatáskörükben intézik el.

Ha a csendőr a küldeményről nemcsak kezelési adatokat kér, hanem a küldeményt magát is (annak felbontása vagy elolvasása nélkül) meg akarja tekinteni, erre a postahivatalnak a postaigazgatóságtól kell engedélyt kérnie. A postaigazgatóságok az ilyen kérelmeket a levéltitok védelme érdekében inkább megszorítólag gyakorol-

ják. Sürgős esetben a kérelmet távbeszélőn (távírral) is lehet továbbítani. A továbbítás a postahivatal feladata, vagyis a csendőr az erre vonatkozó kérelmet (a község előjárósága útján) nem a postaigazgatósághoz, hanem a postahivatalhoz intézze.

Az adatszolgáltatás nemcsak már feladott, vagy érkezett, hanem ezután feladandó, illetve érkező küldemények adatainak közlésére is kiterjedhet, de csak addig, amíg a gyanúsított ellen a bűnvádi eljárás folyamatban van; annak megszüntetése vagy befejezése utáni időre már nem.

Ha a nyomozás érdekében nemcsak a postai küldemények kezelési adataira, hanem magukra a küldeményekre is szükség van, azokat a csendőrnek addig, amíg a postán vannak, saját kezdeményezéséből semmi szin alatt nem szabad sem őrizetbe vennie, sem átvennie, még kevésbé elolvasnia vagy felbontania. A küldeményeket a posta csak akkor szolgáltatja ki, ha azokat a vizsgálóbíró (járásbíró) végzéssel lefoglalja.

A lefoglalást az őrs is javasolhatja, az erre vonatkozó jelentést a kir. ügyészséghez kell előterjeszteni. Tudni kell azonban, hogy postai küldemények lefoglalását a törvény csak akkor engedi meg, ha: 1. a terhelt büntetett, vagy nem csupán pénzbüntetéssel büntetendő vétséget követett el; 2. ha ilyen cselekmény miatt már vizsgálat alatt áll, vagy 3. le van tartóztatva; vagy 4. ellene elővezető vagy elfogató parancs van kibocsátva vagy 5. a fő tárgyalás el van rendelve. Ennek az intézkedésnek tehát csak olyan egyénnel szemben van helye, akit olyan súlyos adatok terhelnek, hogy azok alapján ellene a vizsgálatot vagy legalábbis az előzetes letartóztatást már elrendelték.

Miután azonban a posta a küldeményt rendszerint azonnal, vagy legfeljebb órák alatt kézbesíti, a lefoglalás azonnali elrendelése pedig (bár az távbeszélőn is történhetik) rendszerint csak olyan helyen lehetséges, ahol a vizsgálóbíró (járásbíró) helyben van, vagy ahol módjában van távbeszélőn intézkedni, nehogy a késedelem miatt a postai küldemények biztosítása, lefoglalása lehetetlenné váljék, a törvény megengedi az ügynevezést.

visszatartást.

Ez abból áll, hogy a kir. ügyészség vagy a rendőrhatalóság azal egy időben, hogy a küldemény lefoglalására indítványt tett, a postahivattal szemben intézkedhetik, hogy a küldeményt egyelőre ne kézbesitse, hanem a vizsgálóbíró (járásbíró) intézkedéséig tartsa vissza.

A visszatartás legfeljebb három napra terjedhet. Ha a vizsgálóbíró három nap alatt nem intézkedik, a posta köteles a küldeményt kézbesíteni. A három napra nem számít bele az a nap, amelyen a postahivatal a visszatartás elrendeléséről értesült.

Mint látjuk, a küldemények visszatartására is csak a kir. ügyészség és rendőrhatalóság (katonai egyének ügyében a katonai hatóságok) jogosultak, a csendőrség nem. Ha tehát az őrs szükségét látja, hogy egy, a gyanúsított által feladott vagy az ő címére érkezett küldemény egyelőre visszatartassék, ennek elrendelése végett forduljon megint a községi előjárósághoz, mint rendőri hatósághoz, de egyidejűen tegye meg távirati úton, vagy távbeszélőn a kir. ügyészséghez is az erre vonatkozó jelentését, javaslatát. A jelentésben meg kell említeni, hogy az őrs a községi előjáróság útján intézkedett a küldemény visszatartására. A járásbíróshoz

csak akkor forduljunk, ha annak a hatáskörébe eső vétésről van szó, vagy ha a késedelem veszéllyel jár, vagy ha az ügyességgel nem tudunk elég gyorsan érintkezést kapni (pl. távbeszélőzavar esetén).

Katonai egyének ellen folyó bűnügyekben a visszatartásra az úgynevezett honvéd helyi hatóságok jogosultak. Honvéd helyi hatóságok: az állomásparancsnokság, Budapesten a honvéd városparancsnokság is, továbbá az állandó csapat-, gyakorlóter- és lövőtérparancsnokságok, valamint a folyamórség budapesti parancsnoksága. (Csendőrségnél, mint állandó csapatparancsnokság: a kerületi parancsnokság.)

A lefoglalást

a vizsgálóbíró vagy kir. járásbírótság rendszerint írott határozattal rendeli el. A határozatot meg kell indokolni. A lefoglalás és visszatartás között tehát az a különbség, hogy a visszatartást a kir. ügyesség és a rendőri hatóság is elrendelheti, a lefoglalást csak a vizsgálóbíró vagy a járásbírótság. Ha a rendőri hatóság eszközölné lefoglalást, annak foganatosítását a posta megtagadhatja, a vizsgálóbíró vagy járásbíróági végzés foganatosítását nem szabad megtagadnia.

A postahivatal a lefoglalt küldeményt elismervény mellett szolgáltatja ki. Ilyen küldeményeket a csendőrnek nem szabad átvennie, még ha arra felhívást kapott is, hanem azt a postának kell a lefoglaló bírósághoz továbbítania.

Ha olyan postai küldeményről van szó, amelyet a bíróság elkobzandónak mondott ki (nyomatvány, irat, képes ábrázolat, ezek előállításához szükséges minta, lemez, sokszorosító készülék stb.), azt a rendőri hatóság a postán is lefoglalhatja, de csak akkor, ha nyitva feladott vagy olyan sérült küldeményről van szó, amelynek tartalmát a küldemény felbontása nélkül is meg lehet állapítani. Az ilyen elkobzandó lefoglalt tárgyat a csendőr is átveheti.

A lefoglalást csak a feladó vagy a rendeltetési postahivatalnál lehet eszközölni. Mozgópostán egyáltalán nem, közbeeső postahivataloknál pedig csak akkor, ha a küldemény ninesen úgynevezett közvetlen zárlatban (zsákba csomagolva és lezárva), mert ilyen esetben a zsákot csak annak a hivatalnak szabad felbontani, amelyhez címezve van.

(Folytatjuk).

Há, ez a Szut. 330. pont!

(Báthut Odea 6rm. felt.)

Emlékezetes esetek.

L

Írta: HORVÁTH LAJOS törzsőr-mester (Gödöllő).

Ha előttem villanyszerelő jelenik meg, egy eszt minduntalan eszembe jut. Ha is ezzel foglalkoztam a polgári életben, igaz, hogy csak mint inas, de van-e boldogabb ember egy inasnál a ez kárpótoit állásom alacsony-sága miatt, ha netán előbbem ötlöttek a jövőndő sanyarú kilátásai. Nem kell ehhez a mesterséghez valami nagy tudomány, csak egy kis érzék, kéztigység. Nekem volt bőven s így jutottam hozzá, hogy gazdám a község villanybevezetési munkálatnál önálló munkakört adott. A belső szerelési munkákat végeztem. Így jutottam egy kalapos mester belső szobájába egy szép napon. Egy lány ült a szobában a varrógépnél és én azt a lányt abban a pillanatban gyönyörűnek találtam. Folyton rajta járt a szemem s igyekeztem, hogy érdeklődést keltssek munkám, azaz hogy a magam személye iránt. De hiába kopácsoltam, jöttem-mentem, egy szót se tudtam belőle kicsikarni. Ennélfogva, mikor már a munkám végefele közelgett, kértem tőle egy pohár vizet. Rám nézett, lehet, hogy erre a szemtelenségre nem volt elkészülve, hiszen tényleg az volt, mert a kút az udvaron, hát kimehettem volna. Rám nézett és én majd elolvadtam a gyönyörűségtől. Eddig nem lóttam a szemét, de most azt hittem, két kék lopke ül az arcán, mert olyan kék volt a szeme és nagy. Valamit láthatott a képcmen, mert elmosolyodott, én meg azt biztatásnak is vettem — azért voltam inas! — és így megindult a szó.

Mivel a lány az apjának a kalapanyag varrásban segédkezett, egyszerűen a munkája után érdeklődtem és az előtte levő kalapformák között turkáltam, mert akkor nem dolgozott, hanem rámnézett és az nagyon jó érzés volt. Egyszer felvettem az asztalról egy ovális, gömbölyűre csiszolt fakarikát, melynek rendeltetése, amint később megtudtam, az, hogy a kalapszéleit azon merovítik, vasalják.

Ez 2—3 centi — széles és ugyanolyan vastag, háddoggal szegecselt — készítmény volt. Ez a karima került egyszerre a fejemre, hogy milyen is a bősége a kupámnak. A hajam zsíros volt, mint az inasoknak (utalásban, a karima felső széle meg gömbölyű, így történt aztán, hogy a zsíros hajon a kerék fakésztség lecsúszott a nyakamba. Tessék elképzelni: mellem felő eső oldala volt a gömbölyűre faragott oldal, az állam közelébe meg az élesre csiszolt, szegecselt lapja jutott. Ezt azonban csak most, utólag észleltem így, mert akkor, abban a percben nem igen tapogattam, csupán hozzányúltam és lekanyarítani akartam volna a nyakamról. Én akartam, de az nem akaródzott visszajönni. Az éles rész a fülemben megakadt és a füleimpámat vágta. Ha ezt alájagyomószóltem, a fülem széle akasztotta meg. Nana... mondtam. Éreztem, hogy kipirulok és a lány nagy szemem még nagyobbá lett, a piros szája meg nekiindult a mosolygásnak. A kiskésit, már ezt a szégyent nem viselem, én is mosolyogtam hát, mint aki milyen kellemesen őrzl magát. De izadt lett a kezem és a homlokom is. Aztán új-ból kezdtem. Nem ment. Hehe... próbáltam a nevetést. A fülem nagy volt-e, vagy micsoda, de nem ment. Visszont a kalapvasaló karimának az éles széle beleakadt ezután is és hamarosan égni kezdett a hús az ucomon. Volt úgy, hogy nagynehezen felerőszakoltam hátul a hajamig a karimát, de akkor meg elől lett szűk az átkozott és az állam csontja nem bírta heibújni.

Kinomban azt mondtam a lánynak, aki előtt ekkor már szégyelni kezdtem a dolgot, hogy elszeretném vinni emléke a karimát. Nem hibette komolyan, mert nem is komolyan mondta rá: Vigye! És nevetett hozzá: hihíhi!

A konyhába somfordáltam ki és ott a szerelőszerzőm a lányhoz és tanácsát kértem. Azóta se hallottam olyan kacagást, ahogy a lány csúffá tett eugem. A könnyei potyogtak a varrógépre. Rólam is potyogott — az izadtság.

Aztán bejött a kalapos mester, csóválta a fejét, nyakon vágott és óvatosan a karimához nyult, látszott, hogy igyekszik a karima éles oldalát fülem érintése nélkül leemelni a fejem körül. Hiába. Nem ment. Kétszer, háromszor, mindig hol az államba, hol a fülembé akadt a fránya karima. Akkor aztán megszírozta a mester. Számár volt, mert azal csak nem bővült semmit, tudhatta volna és akkor megkímélhette volna a fülemet és a hajam tövét újabb megkínzásától. Olyannak éreztem már a fejeimet, mintha kázanba fűzték volna. Hogy ne bántsa többé a fülemet, lekötözte. Számár volt, mert ezzel szűkítette a helyet...

Nem ment... De jött — egyre több szomszéd. Tanácsokkal, próbálgatásokkal és az én fülemp cimpája már vérzett, dagadni kezdett.

A karima éles oldala, amelyik tehát az állam szomszédságában volt, bádög borítással volt ellátva, hogy minél tovább tartson és így nem lehetett azt kézzel sem lefeszíteni, sem eitörni. Csak a kovács vehette le. Végig kellett így menni a falun, mintha járom lett volna a nyakamba...

És a levágás sem ment simán. Lefekve ráspolyozták, fűrészelték, ráncigálták a kovácslegények, na, azt a kinlódást igazán nem lehet elfelejteni. Nagyon megszevedtem ezt a műveletet. De anyagilag sem jártam jól, mert a kalaposmester egy hét múlva erőfeszíten követelte a kettévágott kalapkarima-formáló arát...

II.

Írta: **BLERES JÁNOS** törzsőrmester
(Nyírád).

Gyermek voltam, játszottunk és felakasztottam magamat. Anyám sikoltozásai közben ébredtem fel.

Úgy volt, hogy bémész szemekkel lestem szüleim száját, mikor a tornácón egy emberről beszélgettek, aki előtte való nap felakasztotta magát, mert nem bírta tovább a szegénységet. Hallgattam, szót nem szóltam, csak erősen figyeltem, mikor néném kérdezősködése után apám megmagyarázta, miként történik az önakasztás. Nyolc éves voltam akkoriban és első álmon, amit megjegyeztem e körüli dolgokkal volt tele. Kinlódtam egész éjjel a öszéigetes után és másnap, mikor a szomszéd gyerekek átjöttek hozzánk játszani, mindjárt azon kezdtem: kötelel húztam át a felszer gerendája felett. A lelógó, szabad két végét Daróci János nevű csemete-társam elkapta és megkezdődött a vig himbálódzás egyesével, majd párosan s én csak akkor tudtam érdeklődést kelteni az akasztási játék iránt, mikor már megunták Daróci Jan találmányát. Akkor aztán körém gyűltek és ma is érzem, hogy mennyire igyekeztem jól és hamarosan csinálni mindent. De mert a lábam a földet érte, mikor a hurkot a nyakamba tettem, nem történt velem semmi. Viszont azt meg nem tudtam, hogy székre kellene felállani s attól aztán elrugózkodni. Nem tudtam ezt, úgy segítettem ennél fogva, hogy magam alá kaptam a lábaimat és úgy zökkenem bele a hurok feszülésébe. Egyszer aztán úgy is maradtam. Elsötétült a világ, nagy

csend lett hirtelen és... úgy ébredtem, amint hallottam, hogy az orvos és anyám lesték a lélegzetemet:

— Ha véletlenül nem vagyok odabaza te kölyök, most alighanem hideg volna már! — mondta az orvos megcibálva a fülempet elég mérgesen.

És mégse tanultam ebből eleget, elfelejtettem, hogy csak a véletlennek köszönhettem az életemet. Pedig mindig eszembe kellett volna tartani, akkor a második „halálom” nem következett volna el. De ha az első esetben a gyermek tudatlansága, később a fiatal, kamás embernek a virtuskodása juttatott ismét a halál kezeibe. Jó, hogy nem szorított rajtam.

Fürödni voltunk a szomszéd község bivalyusztatójában. Olyan nagy terület volt ez, miat egy jókora falusi udvar és a szélein még csak mellig-álig érő, de a közepén — azt mondják — hat méteres víz is állott, ha jó esők voltak. Az alja esűszős, fekete iszapos és a színe is inkább a perzselt réthez hasonlított, mint a tiszta vízhez. De mégis víz volt, azon a környéken az egyedüli, így hát sokan voltunk ott egy vasárnapon. A szomszéd községből Rumi József is, aki csak a vízparton settenkedett, mert nem tudott úszni. A többiek, akik úszni tudtak, addig hosszantották, míg egyszer csak hasa nélkül nekirúgta magát és mint a kutya, kaparta hasa alá a szennyes vizet. Inas-kemény gyerek volt ez a Rumi, hát bírta egy darabig, de én láttam, hogy minduntalan aűrűben csapkodott és mindig lejjebb húzta a laba. Utána siettem hát:

— Komám, kapaszkodj belém, mert így sokat nyelsz! — kiáltottam mögüle.

Nem is vártam, olyan gyorsan fordult vissza felém és hirtelen, sietősen kapott a balkarom után. De úgy látszik, nem érezte egyik karomat elég biztosnak, ezért a másik kezével a jobb-csuklómát kapta el úgy, hogy pillanat alatt süllyedni kezdtem. Csavartam a kezem fejen, hogy kiszabadítsam, de erős gyerek volt Rumi, amint már mondtam és így aztán a kezem az új-jai között maradt. Erősen és szorosan és hiába ordítottam rá közvetlenül az arcába és hiába hápogtam előtte és hiába erőlködtem, hogy kiszabadítsam magamat, Rumi annyira ijedt volt, hogy minden szabadulási kísérletem csődöt mondott, lemerültünk együtt a szennyes, sűrű vízbe. Úgy látszik, hogy segítségkiáltásomra felfigyeltek, mert... most nem írtam volna le ezt a kis történetet.

III.

Írta: **PINTER SÁNDOR** törzsőrmester
(Gönyü).

Az eset, aminek folytán csendőr lettem, emlékezetes, a legemlékezetesebb számomra. Gyerekkori vágyam teljesült ezzel.

Efféle vágya sok bajtársamnak volt annakidején és sokaknak van ma is, akik még nem tagjai a testületünknek, de alig hiszem, hogy sokan volnának olyanok, akik úgy jutottak be a csendőrségbe, mint én: verekedés útján. Nagyon vágytam csendőr lenni és hacsak szerét ejt-hettem, úgy egyengettem a dolgot, hogy valahány járőr végigment a falun, én mindnek a nyomába szegődtem, hogy legalább köszönhessek nekik. Mert, hogy szóba is álljanak velem, arra csak titkos reményeimben gondoltam: nekik ugyanis nem volt velem semmi beszélni való-juk, én meg nem mertem őket kérdezni. Elmondhatatlanul tetszett nekem, hogy a bíró is előre süvegeli őket.

Ebben az igyekezetemben egyszer aztán nagyon is közel jutottam hozzájuk. A községemben búcsú volt és régi jó szokás szerint — csak az Isten tudja, honnan

Kispihenő.

(vitéz Kapossy Gyula g. szds. felvétele.)

ered ez a szokás — a legények összeverekedtek. Híres verekedő volt nálunk Koszorús Jani, aki ezen a búcsún is „kitett magáért”. A bicskáját mélyen cserztette Papp Károlyba. Ez a földön maradt, amaz elszaladt, mert közeledtek a csendőrök futólépésben. Jól ismerhették a helyzetet, mert Koszorúst szaladni látván, azt kiabálták felénk: Fogják meg!

Koszorústól mindenki tartott, de én ekkor, valahogyan nem éreztem semmi félelmet és nem jutott eszembe, hogy én is kaphatok a bicskából. Gondolkodás nélkül utánaeredtem. Mindenki másnál előbbre voltam és nemsokára be is értem Koszorúst, aki pedig fenyegető szavakat kiabált felém.

Hozzáugrottam és Isten óvott bizonyára, mert a bicskája már nem volt nála. Én meg testre, úgy láttam és tudtam, vagyok olyan legény, azért aztán elkaptam a karját. Koszorús azonban nem volt olyan könnyű legény, különösen, hogy a csendőröket látta közeledni; vadul rúgni, harapni kezdett és nem egy „mellport” kaptam tőle. Elismerem ezt szégyenkezés nélkül, de azt neki is el kell ismernie, hogy nem engedtem el egy pillanatra se. Olyan mérges volt, hogy a vállamba is beleharapott és úgy ráncigált engem, de bizony hiába. A csendőrök odaértek s egy-kettő a kezére tették a láncot a lakattal, ahogyan mi legények a bilincset neveztük.

Mire visszatértünk a búcsú helyére, ahol táncoltak, Papp Károly már hültni kezdett. Vége volt, mert a kés a szívét is megsértette. Mindnyájan meg voltunk hatva, csak Koszorús nem. Úgy nézett a földön elayúlt Pappra,

mintha csak a jószágot nézte volna az udvaron.

Az orvos ottmaradt s a csendőrök, a többiek pedig lassan elszállingóztak. Én is azon voltam, de még oda-szóltam az egyik csendőrnek, hogy van-e rám még szükség. Nagy tisztességgnek éreztem, mikor a csendőr hozzám fordult egész barátságosan és szívesen váltott szót.

Jól éreztem én, hogy melegem van a birkózástól, de ezekre a szavakra mégis éreztem, hogy a melegem mellé újabb meleg gyült a testembe, mert ez azt is jelentette, hogy valaki vagyok, megdicsért legény vagyok, több, mint a többi. Csipett ugyan a harapások helye a vállamon, meg a karomon, de ezeket most én nem éreztem. Mintha egy kicsit be lettem volna csípve, úgy mentem a községháza felé a járőr után. Ott a folyosón álldogáltam, amíg rám került a sor. Akkor aztán az egyik csendőr azt is megkérdezte, nem sérültem-e meg az elfogásnál, amire azt feleltem, én nem érzem. Viszont a másik csendőr erre azt kérdezte, hogy akkor mitől véres a csuklóm? Hümmögtem valamit, mire a csendőr hozzám jött, kigombolta az ingem ujját és látva, hogy felső karom irányából csurog a vér le, a kabátomat levétette és az inget is le akarta húzatni, de bizony az nem jött egykönnyen, mert már oda volt száradva a karomhoz..

Kézfogással búcsúztam a csendőröktől, másnap meg az őrsparancsnok „kezelt” velem a bíró úr előtt.

Attól kezdve nem hagyott békét szüleimnek az őrsparancsnok úr, amíg egyszer aztán azt mondták: szüleim, nem bánják, legyen hát csendőr.

Azóta se bánják és én még úgyse.

KATONAI ISMERETEK.

Kis-háború és guerillaharcok.

Talán sohasem volt a guerillaharcok kérdése olyan időszerű, mint most. Az olasz-abesszíniai viszály tényleg háborúvá fejlődött és ismerve Abesszínia földrajzi és katonai viszonyait, nagyszabású guerilla harcokkal, „a kis-háborúval” számolni kell, még pedig annál is inkább, mert nemcsak a földrajzi viszonyok fogják a benszültött törzseket erre kényszeríteni, hanem azoknak aránylag gyatra fegyverkezése is, — már pedig a kis-háború nem más, mint rosszul, hiányosan felfegyverzett gyengébb erők harca hatalmasabb, fölényes ellenféllel szemben.

Mivel annak idején, adott esetben, batárainkon lévő csendőrörsök fogják legelőször a kis háborút, a guerillaharcokat bandák, komitácsik, dobrovoljacok stb. révén tapasztalni, célszerű, hogy e harcmodor lényegével, szokásaival, fortélyjaival minél jobban megismerkedjenek.

A modern guerilla háborúval, annak jövőbeli kihatásaival bőven foglalkozik egy nemrég megjelent kiváló munka: *Arthur Ehrhardt — „Kleinkrieg”*. (Ludvig Voggemeister Verlag, Potsdam 1935.) Ezzel a kitűnő munkával, tanulságaival érdemes bővebben foglalkozni.

A kis-háború követelményei: mindenekelőtt a vakmerőségig fokozott bátorság, hogy úgy mondjam: már lelkiismeretlenséggel is párosulva, az elővigyázatosság, ravaszság, körültekintés és titokzatosság. A kis-háborúnak a határvédelmi harcokban lesz nagy szerepe, a halogató védelemben, főleg azonban egy megszállt ország, vagy országrész ellenállásában a túlerős ellenféllel szemben. Itt persze a földrajzi viszonyoknak nagy szerepe lesz, mert csak szabdalt, hegyes, át nem tekinthető, főleg út- és összeköttetésekben szegény terepen lehet nagy sikere.

A guerilla harcok nagyon nehezek, ép azért évszázadokon át elite-csapatokat alkalmaztak erre a célra. De még ezek a kiválasztott csapatok is csak akkor fognak sikerrel működni, ha a lakosság támogatja, rejtli, védi őket. A kis-háború harcmodója is azt követeli, hogy az ellenállást csak válogatott, igen jó, de aránylag kis számú csapatok végezzék. A felfegyverzett nép maga, elite-csapatok támogatása nélkül, alig tudja hosszabb ideig a guerilla háborút eredményesen folytatni; csak egy kivételt ismerünk e téren, a spanyolok ellenállását 1808—1813-ig. Tőlük kapta a „kis-háború” a „guerilla” nevet, — de őket is az angolok támogatták.

Az úgynevezett „szabadcsapatok” rendszeren fanatikus rajongókból állanak, akiknek a szigorú fegyelem nincs igénye. Egy ideig csak folytatják a kis-háborút, de ha komolyan megfogják őket, pláne ha nincs kilátás egyéni akciókra, holmi kis zsákmányolásra, fosztogatásra, akkor hamarosan lelobad a lelkesedés és szétszaladnak. E tekintetben még a hírhedt szerb bandák, a komitácsik sem képeztek mindég kivételt.

A fanatizált belga lakosság is, mint tudjuk, 1914-ben elkezeredett „francitreur-harcokat” vívott a rendszere-

sen előnyomuló német sereg ellen. De a túlművelt, sík ország nem kedvezett ennek a harcmodornak. Sikerült ugyan a polgári ruhában harcoló lakosságnak egy csomó német járőrt, futárt, küldöncöt, sebesültet legyilkolni, de a németek aztán, — igaz, hogy a népjog törvényeit betartva. — kegyetlenül elbántak velük, s egyik-másik belga város alaposan megsínylette a guerilla harcokat, pl.: Löwen.

A belgák már békében elkészültek a kis-háborúra, a „garde civique” megszervezése által. De ennek csak kb. 46.000 embere viselt egyenruhát és szabványos fegyvert, a nagyobb része polgári ruhában maradt és vadászpuskákkal, bombákkal, tőrrel, pisztollyal küzdött. A fegyveres csoportok nem álltak egységes vezetés alatt, saját felelősségikre dolgoztak, fel nem készült, alkalmatlan vezetők alatt, akik válságos pillanatokban embereiket cserben hagyták. Így aztán a teljes kudarc nem is maradt el.

Nagyszámú, felfegyverzett, de különben szervezetlen és fegyelmezetlen tömegekkel, a Máhdi tomboló der-viseivel nem lehet guerilla harcokkal a túlhatalmas ellenségnek ártani, azt feltartóztatni, hanem gondosan előkészített, válogatott lakossággal, mint pl. a kitűnően lövő, fegyelmezett tiroliaiak voltak 1809-ben, Colomb merész vadászal 1813-ban, vagy a szerb komitácsik. Ezeket nevezhetjük a guerilla háború mintaszerű harcainak.

A világháború tanulságait levonva, ma jobban kell számolni a kis-háborúval, mint valaha. Ezt már az orosz szovjet-hadseregnek a lengyelek elleni harcában is láttuk 1920-ban. Az orosz ellenforradalmi vezérek hadvezetése tulajdonképpen kivétel nélkül a kis-háború következtében omlott össze. Ők nem tudtak a mozgó harcnak eme új fajtájához, a lakosság elleni hadjárathoz alkalmazkodni.

Az orosz „partizán”-okat a régi vadászkülönítmények mintájára szervezték meg, azok harcmodorát vették alapul. Egy-egy csapat ereje 100, legfeljebb 200 fő. Ezeket lehetett a legnehezebben megfogni, ők tűnhettek el a legkönnyebben, ha feladatukat elvégezték. Erdős, hegyes, mocsaras vidéken gyalog léptek fel, különben lóháton.

Ezek a különítmények a mellék-hadszintereken, a kis-háború szokásainak alkalmazásával, sokszor nagyerejű ellenséget kötöttek le.

A szovjet-orosz vad különítmények teljesítményeit a mai szovjet-hadseregben magasra értékelik és az ifjú katonák elé követendő mintaképi állítják. Itt azonban nem csak érzelmi tényezők játszanak szerepet, hanem a jövődő háborújában követendő harcmodó is. Ezt legjobban láthatjuk az 1933—34-es évek fegyveres beavatkozásainál Mandzsuriában, ahol a bandaharcok a japánoknak nagyon sok nehézséget okoztak. Ezek az apró, nagy számban fellépő, benszültöttekkel megerősített bandák bizony erős japán seregeketek kölöttek le és mégsem sikerült nagy károkat, különösen anyagi téren, a keletkínai vasútnaknál megakadályozni. A kis-háborút most már politikai nyom sként is felhasználják. Midőn a japánok a keletkínai vasútat, — meglehetősen jó áron, — megváltották, a vasútrongálások, robbantások, rablások is egyszerre megszűntek.

A kis-háborút, mint a stratégia, a hadviselés egy új és fontos ágazatát, Szovjetoroszország jövődő hadjárataimál fogjuk majd üdvözölhetni. Ők ugyanis nem csekély részben a kommunista propaganda által az ellenfél országában a hadsereg háta mögött akarják az elégedetlen elemeket a kis-háborúra beszervezni. Viszont minden országnak számolnia kell a jól előkészített és el-

A többiek alusznak...

(vitéz Thassy-Pldvinsky Ferenc szds. felv.)

keseredett kis-háborúval, amely a mai Oroszország ellen támadólag lép fel.

Nézzük most, hogy az új fegyverek, a modern hadviselés miképpen befolyásolják a guerilla harcot, a kis-háborút. Történelmi tény, hogy a hadjáratok tanulságait aránylag rövid idő alatt elfelejtik, legkésőbb a résztvevők kihalásával úgy, hogy a vérrel szerzett keserves tapasztalatokat az új hadjárat elején ismét súlyos áldozatokkal kell megfizetni.

Bizonyos alapelveket éppen ezért le kell szegeznünk:

1. A kis-háborúban mindig a támadás a célravezetőbb harcmód;

2. A biztosítást és a védelmet csak offenzív módon lehet végrehajtani;

3. A kis-háborúban kevésbé fontos a támadók száma és fegyverzete, mint a küzdők belső értéke, ravaszságuk és ügyességük, a terepet kell igen jól kihasználniok; sok esetben csak kis bandák, csoportok dolgozhatnak előnyösen;

4. A kis-háborút csak akkor lehet eredményesen folytatni, ha a lakosság titokban segítyezi a felkelőket, továbbá szükséges, hogy a sorcsapatokra, főleg azok erőforrásaira is támaszkodhassanak.

Fentebbiek a kis-háború örök-értékű tételei. Az újkori propaganda, a modern harcéljárás, a technika a kis-háború külső formáit bizonyos mértékben befolyásolni fogják. Nézzük meg most ennek a várható befolyásnak a kihatásait, következményeit.

Vajjon a jövőben is a támadás lesz-e a guerilla har-

cok legfontosabb harcéljárása? A géppuskák, a tömegtűz alkalmazása által a betört ellenség mindenesetre könnyebben és hatásosabban tudja majd az egyes fontos tereprészeket, épületeket, vasútakat, hidakat, stb. megvédeni, olyan nagy hatása azonban a tömegtűznek nem lesz, mint a nagy döntő csatákban, főleg, ha a kis csoportok merészen éjjel, ködben, homályban közelítik meg a szétrombolandó célt s felhasználják a nehéz, szabdalt terep minden előnyét.

A nehéz terepen a géppuska sem fogja a merészen, láthatatlanul előrenyomuló csoport, vagy egyes vakmerő emberek tör- és bombatámadásait megakadályozhatni. A szurony, tör, a szótlan legyilkolás veszedelmesebb fegyvere a guerilláknak, mint a géppuska. A kis csoportok, melyek egyszerre több helyen támadnak, szétforgácsolják a védő tüzet. Viszont a szabadsapatoknak is előnyös, ha lesz néha egy-egy géppuskájuk, vagy golyószórójuk, mert aránylag könnyen hordható, megsemmisíthető tüzet adhat le meglepetésszerűen egy-egy pontra. Igen jó fegyvernek bizonyul a guerillák, bandák számára a géppisztoly. A löszert könnyen magával hordhatja az egyes harcos és rövid távolságra gyors, meglepetésszerű tüzet adhat le. Ha bandák polgári ruhában lépnek fel, amit a kisebbek legtöbbszörre úgyis meg fognak tenni, könnyen el is rejthetik a géppisztolyt.

Valószínűleg ez lesz a jövő kis-háborújának a leghatásosabb fegyvere, éppen ezért kell a csendőröknek egyes gyanús alakok felbukkanásánál eme veszélyes és hatásos fegyver elrejtésének a lehetőségére gondolni.

A motorizálás és mechanizálás sem fogja a kis-háború alapeit megváltoztatni. Éppen a gyorsanmozgó alakulatok alkalmazása folytán még nagyobb lesz a hadszínterek kiterjedése, még nehezebb lesz a megsokszorozott utánpótlási vonalak védelme, pedig ezek képezik tudvalevőleg a kis-háború leghálásabb céljait.

A modern guerillák nemcsak a gépkocsikat, hanem a repülőgépeket is fel fogják használni. Egyes elszánt embereket repülőgépeken lehet messze az ellenség háta mögött olyan helyeken letenni, ahol éppenséggel nem lehet erre számítani. Már a világháborúban is alkalmazták ezt a módszert különösen a U. S. A. emberei, de főleg egyes hírszerzők, kémeket tettek le (a lakosság segítségével). A szovjet-hadsereg már alkalmazta a polgárháborúban repülőgépen szállított bandákat, ugyanezt láthatuk a mandzsuri „hadjáratban” is. Ez te át a bandák alkalmaztatásának egy modernebb válfaja, az elv azonban a régi maradt.

Amíg azonban a túlerős fél repülőgépei az ellenség oszlopok közeledését, a védőállásokat hamar fel fogják fedezni, addig a kis csoportokban bujkáló bandák teljesen el fogják kerülni a figyelmüket. Lehet azonban, hogy a jövő hadseregeinek e célra külön „rendőr-repülőgépei” lesznek.

Mindenesetre a jövőben, tekintettel éppen a motorizált járművek nagy számára, a benzin- stb. telepeknek még nagyobb jelentőségük lesz, mint eddig volt, mer ezek a bandák számára különösen kecsesítő célokul fognak szolgálni és éppen ezért biztosításuk és megbízható védelmük sok erőt fog lekötni.

Az üzemenyag pótlása a jövő hadseregeinek igen nagy nehézségeket fog okozni s ezt meggátolni, vagy megakadályozni lesz a guerillák különleges feladata, melynek az ellátására repülőgépen szállított bandákat fognak alkalmazni. A harczásokat viszont bandák ellen aligha lehet kiadósan alkalmazni, legfeljebb a lángvetőket, egyes telepek stb. oltalmazásánál.

A jövőben is tehát a bandaharc élető eleme marad a mozgás, a támadás, a védelem „kis-háború” eleve kiútátalan. Az az elv is megmarad a jövőben is, hogy a banda-harcokra nem szabad nagyobb erőt alkalmazni, mert ezeket a védők hatalmas tömeg- (gép) tüze hamarabb tudja szétugasztani, mint az apróbb, elszánt kis-bandákat (3-10 fő).

A guerillák célja vakrémület (pánik) keltése s az azt követő teljes megsemmisítése az ellenségnek, hogy azután eltűnhessenek. Az az elv is fennáll a jövő háborújában, hogy a guerilláknak saját csapatokra kell támaszkodniuk. Ezek a jövőben a gépkocsik, repülők segítségével sokkal hathatósabban tudják majd a „kis-háború” harcosait támozgatni, mint eddig történt. Ellenséges érzelmű lakosság között a támogatás nehéz lesz, — ezt a dobrolvójákok, komitácák is érzik — már most is, — ellenben saját országban, vagy velük rokonszenvező lakosság közepette a guerillák rekvirált gépkocsikat fognak használni, ezeket ismét az ellenfél páncélgépkocsijai hatásosabban tudják majd üldözni, ha idejekorán felfedezik őket.

Mindig és mindenestre azonban a guerilláknak a lakosság támogatásával számolniuk kell. Csak hátor, elszánt és harci erényekkel rendelkező lakosság fiai jöhetnek számításba a guerilla harcnál, melynél az egyesnek a teljes megsemmisüléssel számolnia kell. Ezért hordanak a szerb bandák tagjai állandóan erős mérget mag knál, hogy kézrekerülve, gyorsan elpusztítsák magukat.

A modernhadsereget, a nemzet ifjúságát oktatni

kel! a „kis-háború”-ra, annak elhárítására, különben a mai néphadseregek teljesen tehetetlenül fognak az ilyen ellenfél kis, elszánt részeivel szemben állni.

A jövő háborúja a repülőgépek, a mechanizálás, a gép-, a (tömeg) tűz, a tankok jegyében fog lefolyni, éppen azért a lakosságnak azt a részét, amely nem specialista, a merész ifjakat, azt mondhatnók: a desperádókat, a mellékhadszíntér feladataira, a „kis-háborúra” kell alkalmazni, hogy a túlhatalmas ellenfél előnyomlását megakadályozzák, megbénítsák. Erre elszánt, hideg-lelkű emberek kellene s ilyenek leendő ellenfeleinknél akadnak is, mert gyűlölnék bennünket. Ezért kell velük, harceljárásokkal foglalkozni, hogy azt felismerve, idejekorán felkészüljünk. A bandák legveszélyesebb ellenfelei ugyanis — az ellenbandák lesznek.

Suhay Imre althgy.

Lóismeret.

Írta: Dr. MIKECZ BÉLA törzsállatorvos.

(Tudjuk, hogy a csendőrség lóállománya hatalmas értéket képvisel s azt is tudjuk, hogy sem szolgálati, sem kincstári szempontból nem közömbös; szakszerűen és lelkiismeretesen kezeljük, gondozzuk-e a lovainkat. A mai költségvetési viszonyok között sok idő kell még ahhoz, hogy a rendszeresített lólétszámot a valóságban is elérhessük, innen van az, hogy több lovas órs csak papíron az, de a többen sem teljes a lólétszám. Az egyébként is kötelező gondosságtól eltekintve tehát ma különösen nem engedhetjük meg magunknak, hogy csak egyetlen lovunkat is szakértelemhiánynak vagy gondatlanságnak üldözzük fel. Megfelelő szakközleményekkel eddig is támogattuk lovas bajtársainkat, most pedig felkértük dr. Mikecz Béla törzsállatorvos urat, hogy készülő könyvből olyan közleménysorozatot adjon, amelyben rendszerbe foglaljon mindent megtalál a lovas-csendőr, amit lovaról tudnia kell és — tudnia illik. A sorozat első közleményét alább adjuk. Szerk.)

I.

1. A ló származása és eredete.

A ló a vadlótól származik ez utóbbi az őslóra vezethető vissza. Az őslónak — apró, rókanagysá u állat — öt uja volt és talpon jár t.

Az ősló a fejlődés folyamán átalakulásokon ment át; az ujjak lassanként oltak és visszafajlódtak. A visszafajlóddással egyidejűleg magassági méretei növekedtek és az ősló juh-, majd szárnagyságot ért el. A földkéreg megszilárdulásával a pcsolatban a talponjárás átalakult ujjonjárássá, később ujjhegyenjárássá. Az így ujjhegyen, patán, könnyebben mozgó állat gyorsabban tudott ellenségei elől menekülni. Az ujjak e maradványainak tekinthetők a lovon most is található szaruzesztenyék és szarusarkantyúk.

Az őslóvak hazája Amerika volt, azonban az itteni lovak későbbi korban kivestek és csak Amerika felfedezése után vitték magukkal a spanyolok és franciák Amerikába a lovat. Valószínű, hogy a ló Amerikából Ázsiába a két földrészt összekötő keskeny Behring-szoroson jött át. A bronzkorban sok ló volt Európa keleti részén: Kr. e. 2000 évvel találkoztak a szelid lóval.

A ló vallási szertartásoknál, táplálkozásoknál is szerepel. Húsát, tejét használták fel. Ósaink — mint tudjuk — fehér lovat áldoztak Hadúrnak,

Ma két fajta csoportja ismeretes; a keleti származású, szilárd szervezetű és a nyugati vagy petyhüdt szervezetű ló.

A keleti származású, szilárd szervezetű, melegvérű ló jellegzetes tulajdonságai: az arányos, szikár száraz fej, az arcélek kiálló, éles kontúrral, a szemek élénkek, kifejezésteljesek, a fülek kicsinyek és mozgékonyak. Az inak szárazak és acélosak, a paták szaruanyaga ellenálló. Testüket finom, selymes szőrzet borítja, mozgásuk kecses, gyors és kitaró. Ilyenek: az angol telivér, magas angol félvér, arabs telivér és az arabfajta. Az előbbieket Kisbéren, az utóbbiakat Bábólnán az állami ménesekben tenyésztik.

A nyugati származású, hidegvérű, petyhüdt szervezetű ló nagytestű, durvaszálú szőrzettel. Feje burkolt, mélyen bennülő apró szemekkel. A nyak rövid, vaskos, a mar elmosódott, a mellkas többnyire hengeres, a far igen gyakran barázdált és csapott. Az inak, izületek burkoltak, a paták szaruanyaga gyakran szétmálló, porhanyós. A hidegvérű ló lomha, hamarabb kifárad. Ilyen fajtájú lovak: a muraközi és a pinkafői.

A *szamár*. A lónál kisebb termetű, fülei feltűnően nagyok. Háta keresztalakban szíjjalt. Szarugesztenyéi hátulsó lábain nincsenek.

Az *öszvér*. A ló és a szamár keresztezéséből származik. Kisigényű, rendkívül munkabíró, nagyon kitaró. Legtöbbnyire lóöszvéreket tenyésztenek, amelyek lókanca

és számármén utódai. A öszvér korcs (bastard), a tenyésztésben tovább nem szaporítható.

2. A ló csontváza.

A csontváz a ló testének szilárd váza. A gerincoszlop a koponyával egyített az agy-, illetve a gerincvelőt zárja körül.

A gerincoszlopból kiinduló bordák alkotják a mellkast, melyben a lélekzés és a vérkeringés szervei helyeződnek el. A mellüreget a rekeszizom választja el a mögötte helyeződő hasüregből, melyben az emésztés szervei foglalnak helyet. A törzsből indulnak ki a végtagok.

A csontváz egyes csontjai az alábbiak:

A) A fej csontjai:

a koponyacsontok, arcorri csontok és az alsó állkapocsont.

B) A törzs csontjai:

7 nyakcsigolya, 18 hátszigolya, ugyanannyi pár borda;

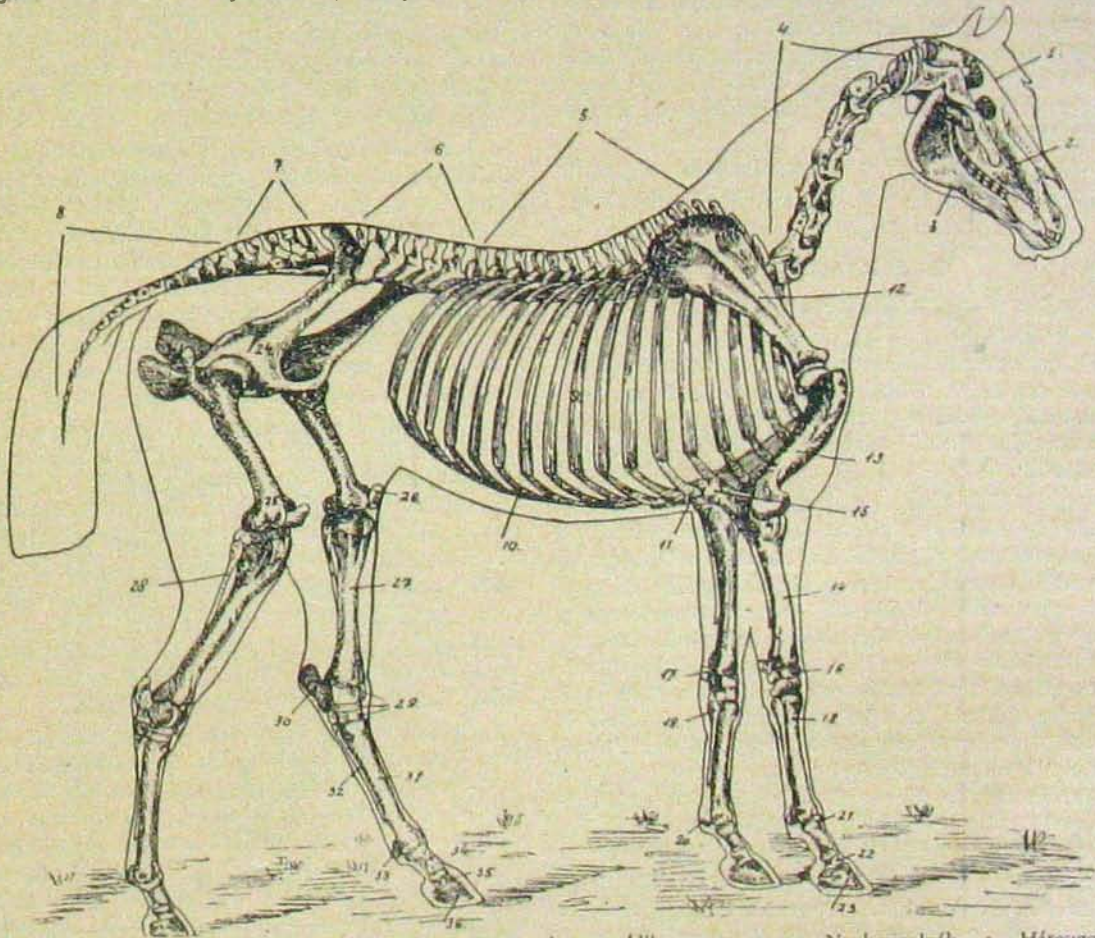
6 ágyécsigolya (arabs lovaknál esetenként 5 drb);

keresztcsont (5 drb. összenőtt keresztcsigolyából);

16–18 farokcsigolya;

szegycsont a lapátosporccal;

medencecsont, mely a csipő-, far- és ülőcsontból forrt össze.

A ló csontváza. 1. Koponyacsontok. 2. Arc-orri csontok. 3. Allkapocsont. 4. Nyakcsigolyák. 5. Hátszigolyák. 6. Ágyécsigolyák. 7. Keresztcsont. 8. Farokcsigolyák. 9. Bordák. 10. Bordaív. 11. Szegycsont. 12. Lapockacsont. 13. Felkarcsont. 14. Alkarcsont. 15. Könyökcson. 16. Lábtőcsontok. 17. Borsócsont. 18. Lábközépésont. 19. Kapocsontok. 20. Egyenítő csontok. 21. Csüdesont. 22. Pártacsont. 23. Patacsont. 24. Medencecsont. 25. Kocencecsont. 26. Térdkalács. 27. Combcsont. 28. Kiscombcsont. 29. Csánkcsontok. 30. Sarokcsont. 31. Lábközépésont. 32. Kapocsontok. 33. Egyenítő csontok. 34. Csüdesont. 35. Pártacsont. 36. Patacsont.

C) Az elülső végtagok csontjai:

a lapockacsont,
a felkarcsont,
az alkarcsont a könyökcsonntal,
a lábtő csontjai,
a láb középcsont a két kapocscsonttal,
az egyenítőcsontok,
a csüdcsonnt,
a pártacsont,
a patacsont,
a nyircsont.

D) A hátulsó végtagok csontjai:

a felcombcsont,
a térdkalácscsont,
az alcombcsont a kis-combcsonttal.

E) A csánk csontjai:

a láb középcsont a két kapocscsonttal,
az egyenítő csontok,
a csüdcsonnt,
a pártacsont,
a patacsont és
a nyircsont.

A csontok egymással ízületek útján kapcsolódnak. Minden ízület érintkezési felületét a csontvégeken rugalmas porcréteg vonja be. Az ízületeket az ú. n. tokszalag zárja körül, ezenkívül összetartozásukat az ízületi oldalzalagok erősítik meg. Minden ízületben néhány csepp ízületi nedv van, mely az ízület rugalmasságát és sikamlósságát szolgálja.

A csontok mozgatását az izmok végzik. A végtagok izmai legnagyobb részt rostos, rugalmas inakban végződnek.

3. Külemlen.

A ló testét három főrésze oszthatjuk, ú. m.: a fej, a törzs és a végtagokra.

A fej legmagasabb része a fejtető, az ebből kinövő hosszú szőr az üstök. Ettől kétoldalt a fülek vannak, belsejüket fedő szőrök a pamacs-szőrök. A fejtető alatt a szemek vonaláig elterülő rész a homlok, ettől kétoldalt van a halánték.

A szembolt felett van a vakszem, alatta a szem. A szemgolyót a felső és alsó szemhéj fűdi, melyek közül csak a felsőn vannak pillaszőrök. Ezenkívül a lónak még egy harmadik szemhéja, ú. n. pislogóhártyája is van. A szemek alatt terül el kétoldalt az arc, vagy orca a kiálló arcléccel, a homlok közepétől lefelé nyúlik az orrhát, ettől kétoldalt pedig a zápfogakat takaró húsos pofa. A két orrnyílás alatt következnek az ajkak a szájrészel és a szájszögletekkel. Az ajkakon hosszú tapintószőrök vannak. (A ló nemcsak szagolja a tárgyakat fakadályokat), hanem finom tapintószőreivel meg is tapintja.) Az orrlyukakat az orrcimpák szegélyezik. Az alsó ajak mögött van az álldudor, e fölött az állgödör következik. Az alsó állkapocs két ága között van a torokjárat.

A fejnek a nyakkal való összeköttetését fejtűzésnek hívjuk. A fejtűzés lehet: magas, középmagas és alacsony. A fejtűzés módjának hatásánál jelentősége van, mert a ló összeszedettségét nagyban befolyásolja. Hatásánál a középmagas fejtűzés kívánatos, melyet arról ismerünk fel, hogy természetes fejtartás mellett a ló fejének meghosszabbított hossz tengelye a talajjal 45

fokú szöget alkot. Ez esetben a sörénynél mérsékelt domború, a torokél pedig mérsékelt homorú. Nem kívánatos ellenben a hatásnál sem a túl magas vagy magas, sem pedig az alacsony fejtűzés. Alacsony fejtűzésű az a ló, amelynek fejhossz tengelye a talajjal derékszöget (90 fok) alkot. Ezzel a fejtűzéssel rendszerint hattyú vagy kakasnyak jár együtt. Az ilyen ló könnyen szár mögé kerül.

A magas fejtűzésű ló vízszintesen hordja fejét (csilagvizsgáló), zablája könnyen hátracsúszik, szár ellen dolgozik.

A nyaknak két oldala van, egy felső, vagy sörény-éle és egy alsó, vagy torokéle; ez utóbbit vonul végig a légeső, fölötte a nyelőső, a sörényéből nő ki a sörény. A nyak oldalain, a torokél közelében jobbról-balról egy-egy hosszanti barázda halad, ezeket torkolati viszérbarázdáknak nevezzük.

A nyaknak a törzssel való egyesülését nyakillesztésnek hívjuk. A sörényél hátsó végén, a mar előtt található bemélyedésnek baltavágás a neve. A nyakillesztésnek szintén jelentősége van a ló vezetése szempontjából. A nyakillesztés lehet: közepes, alacsony és magas. A nyakillesztést a baltavágás kifejezettségéből és a nyak alsó élének, a torokélnak a szügyhöz való viszonyából határozzuk meg. Ugyanis: középmagasan illesztett a ló nyaka akkor, ha a baltavágás jól látszik, a nyak alsó éle pedig a mellkassal középmagasan érintkezik; alacsony a nyakillesztés akkor, ha a baltavágás erősen látszik, a nyak alsó része pedig a szügyön mélyen leér; a magas nyakillesztésű lónál a baltavágás eltűnik, nem látható, a nyak alsó éle pedig meredek.

A ló törzsén az alábbi részeket találjuk: a mart, a mellkast a szivtájékkal és a lapátosporccal, a hátat, a hasat, az ágyékot, a horpaszt, a külső csipőszögletet, a fart, melynek legkiemelkedőbb pontja a farbűb, az üllőgumókat, a faroktőt, farkokocsányt, a végbélnyílást, ez alatt nőivarú állatoknál a hüvelynyílást. A két comb közötti rész a hasíték, a combok belső oldala előtt pedig a lágyék vagy szeméremfaj terül el, melyen himivarú állatoknál a herezacskó a herékkel, a vaszora és benne a bímvesző található. Nőivarú állatoknál itt van a csecs.

A végtagok egyes részei a következők: az elülső végtagon van: a lapocka, a vállszöglet, a felkar, a könyök, az alkar szarugesztenyével, a lábtő (mellső térd), láb-szár, boka, csüd, pártá és a pata; a hátulsó végtagon van: a felcomb (kono), térd, alcomb, a csánk a sarokgumóval, a lábszár, boka, csüd, pártá és a pafa. A csánk belső oldalán szintén találunk egy-egy szarugesztenyét.

A fejalakulások elbírálásánál elsősorban az arcél vonalára (profil vonal) vagyunk tekintettel. Az arcéline vonalat a fejtetőt az orral összekötő vonal adja, melyet akkor látunk, ha a lovat oldalról nézzük.

Fejalakulások: 1. egyenes fej az, melynek arcéle egyenes, 2. kosfejű a ló akkor, ha az arcéle egész hosszában a homloktól az orrnyílásig lefelé ívelt. Ilyen fejalakulást láthatunk a kladrubi lovaknál. 3. Félkosfej az, amikor az arcél ívelése csak az orrhátra terjed ki, tehát a homlok egyenes. Ilyen feje van a Nonius és Lipizzai lónak. 4. Csukafejű a ló akkor, ha a profilvonal a homlok és orrhát átmeneténél horpadt. Ilyen fej nemes lovakon, főleg arab lovakon gyakori. 5. Juhfejű az a ló, amelynél a profilvonal a homloknál domború, az orrhátnak megfelelően pedig egyenes; angol telivérek fajta-jellege. 6. Ékfejűnek mondjuk a lovat akkor, ha a feje, oldalról nézve is, lefelé túlságosan elvékonyodik, 7. ha a ko-

ponyai rész túlvaskos, az arcorri rész pedig előlről és oldalról nézve is hirtelen elhegyesedik, *disznófejről* beszélünk. Igen gyakran lógó, vaskos disznófület és mélyen

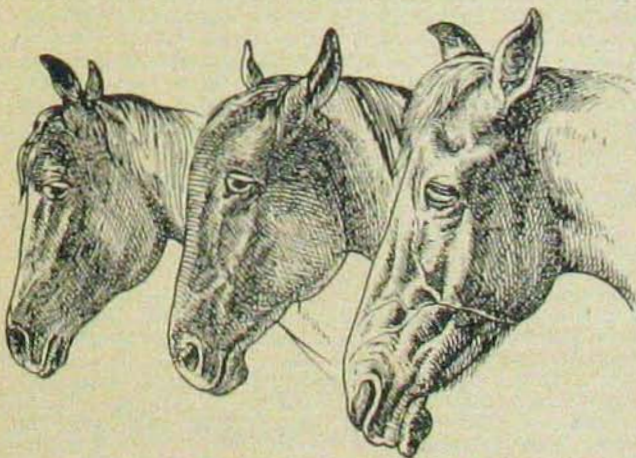
(Egyenes-kos-fékos fej.)

bennülő disznószemet találunk rajta. Ha a fej egészében vaskos és oldalról nézve nem keskenyedik eléggé, akkor ökörfejnek hívjuk, végül 8. megemlíthető még a vén-

(Juli-csuka-disznó fej.)

asszonyfej is, mely öreg, elcsigázott lovakon gyakori. Jellemző erre a fejformára, hogy vékony és keskeny, a fülek és az ajkak lelőgnak, a szemhéjak félig zártak.

(Ök-ökör-vénasszony fej.)

A hátsó feje akkor tetszetős, ha: arányos, száraz, szikár, arányos fülekkel, széles homlokkal, nagy, kinnülő, kifejezésteljes szemekkel, tág ornyílásokkal, jól zárt ajkakkal.

(Folytatjuk.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

A verpeléti őrs parancsnoka küldötte be hozzánk az alábbi levelet, amelyet az Amerikába szakadt *Bodnár József* magyar testvérünkötől és volt bajtársunktól hozott számára a posta. Változtatás nélkül közöljük a levelet úgy, amint azt *Bodnár József* hajdani magyar csendőr, most pedig amerikai vasutas a maga 34 év óta parlagon heverő magyar nyelvével — azaz inkább ma is magyar szívével — megírta. Nem vesszük zokon, hogy az idegenben s hozzá kemény életharcban töltött évtizedek a magyar helyesírás szabályaiából némileg kizökkentették, hanem annál melegebb üdvözléssel küldünk számára mindannyian magyarok s különösen mi magyar csendőrök. A levél a következőképpen szól:

Perth Amboy 1935 augusztus 15-én

Tekintetes Magyar Királyi Csendőr Őrs parancsnok-ságnak

Verpelét

Tisztelt Őrs parancsnok Uram!

Megfogbocsátani, hogy ezen csekély soraimmal háborogatom Őrs parancsnok úram. Csekély kérésem az volna Őrs parancsnok úramtól, ha mag mellőzöttáma nékem alkalomilag írni, ami életemnek legnagyobb öröme volna ami bizony már nem Oly soká foglartani mert már túl a 65-ön, — hogy vajon mere-lehetnek a csendőrségnél *Ambrozi Gyula* és *Vitnyédy József*. Az én időmben *Ambrozy hadnagy* ur *Tisza-Füredi Szakas* parancsnokom volt 1896-ban! — Ő vezényelt engem altiszti tanfolyamra 1891-ben, En akkor Verpeléten Voltam Ott is keztem próba szolgálatom 1895ben. Ösmertem Verpeléten mindenkit *Répa-Czipó Májzik* családot. Jártam a *Jakab* dombon *Sirok Vics Felső Nána Feldebrő* községekben a Száluti csárudban. Szerelnék ennek a két tisztnek írni bár milyen méltó ságban Vannak is mert igen jó előjáróim voltak. — Iljen az élet Őrs parancsnok úram, megőregettem *Dicsőségesen* meg is halok.

En 1894 november 13án álltam csendőrnek és 1896ben a Proba iskolából kijöttem *Schwarz Leitner Hugó Miskalcz* szárnyparancsnok Verpelétre helyeztet, akkori Őrs parancsnokom *Mucsy István* őrmester volt. — 1897ben altiszti tanfolyamra mentem *Kassára*, *Ambrozy hadnagy* ur is eljött oktatonak.

Mind fiatal Őrvezető *Páslóra* mentem onéd *Heves Bátorba*. — De 1898ban fellett álltva *Ungváron* a 7ik szárnny sokan álltunk hejjezek. *Málczán Zemplénben* lettem ön álló őrsparancsnok 1898ban.

Igaz szerettem a testületet de lelki nyugalmam nem hagyot békét, hogy miért magam sem tudom. Igy 1900 november 13 Ungváron *Fery Oszkár* százados ur előtt leaszerelem. — Gazdag urak biztatnak jó állással mikor kiléptem mind elfortult tőlem. — Meggondoltam a dolgot, hogy egy csendőr Őrs parancsnok csak nem fogok *Ábrinsnak* kalapot emelni egy darab *Kenyérből* 1901ben január 30án *Amerikába* jöttem azott állandóan itt vagyok. — És azota állandóan *Vasutnál* dolgozom van jó munkám *Váltó* ör vagyok heti fizetésem ma 36 dollár de volt 45 is. 1902ben megönsültem a csendőrségnél

szerzett szerzetemmel igen jó takarékos feleségem van nincs semmi bajunk pedig ma Ors parancsnok uram mindenkinek van. 3 gyermekem van 3 lány egy fiú más lányaim mind férjvel fiú és 2 vőm a vasutnál sürgőnyosok ez igen szép állás amerikaiú jó fizetés 50 heti. Van 8 szabás házornai mellegjelöléssel meleg víz telefon vilány, szőlős a portim. De Ors parancsnok uram az első 3 évben óriási meg kellett kizdenem az élet kezevelvel, nem bírtam a nyelvet ez volt csak nyelvi nincs az ilyen zoha sem kap itt jó munkát törtélem magam iskolába jártam Vaskezű tempereantumon nem adta fel a harcot, így 1903ben már járás munka vezető voltam a Vasutnál. — Tisztelt Ors parancsnok uram föltölzések alárendeltelt ki oktató, ha már ben vannak ebben a szép állásban becsüljek meg örisködjenek az ellen szerettem volna tudni milyen Vrágyi szakmá az élet mezejéről.

Ha máltólantik írni kérem fizetelmét főt tenni nem akarok saradályot és költségetis említeni Eltore is igen nagy köszöndöm mert ha van családja a kedves családjával igen szöppen tisztelelem és az összes alárendeltelt. Bár mit akarunk tudni kérem írjanak én mindenkinek írok Isten Ököl-mába ádódom

Szolgálja
Bodnár József

címem

Joseph Bodnár

Scraren N. J.
Amerika

Írjon kérem milyen a jelenlegi csendőrség?

(Becicsky Zsigmond szás, felv.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

88. kérdés. Egy eszélőgéptulajdonos bérceplést vállalt oly községhen, amely nem lakóhelye. Feljegyztette őt erro iparongedélye?

Válasz. Az ipartörvény (1884:XVII. t. c.) 50. §-ának hatályában levő része szerint minden iparnak jogában áll nemcsak lakhelyén, hanem azon kívül is megrendelt munkát teljesíteni vagy munkásai által teljesíttetni.

A cséplőgéptulajdonos tehát semmiféle jogszabályt nem sért, ha iparongedélye alapján az ország egész területén bérceplést vállal el.

89. kérdés. Ha a csendőrőrsön tett szóbeli panasz, írásbeli feljelentés vagy a járőr saját észrevétele alapján kihágás tárgyában eljárás indul s a feljelentés, szóbeli panasz vagy a szolgálati feljegyzés az őrs iktatójába kerül, mi az eljárás a Szut. 461. §-a esetében, amikor a csendőr a kihágás tettesét vagy részest nem képes megállapítani? Kell-e jelentést tenni ily esetben a kihágás elbírálására illetékes hatóságnak (bírószágnak), jöhetnek az idézett 461. §. szerint a tettes hiányában nem üldözhető kihágásokkal nem kell feljelentés tárgyává tenni?

Válasz. Olyan esetben, amikor panaszos fél feljelentéséről iktatott szolgálati feljegyzés készült, vagy írásbeli feljelentés került az iktatóba, helyesen jár el a csendőr, ha a feljelentést jelentés kíséretében az illetékes hatósághoz (bírószághoz) továbbítja akkor is, ha a tettest vagy részest kinyomozni nem sikerült. A csendőr nem teheti el irattárában semmiféle panaszt vagy feljelentést. Ezt a szabályt szigorúan kell követni, mert meg nem tartásából sokféle bonyodalom és a csendőrré keleméltenség származhatik. A csendőr nem elintéző hatósága (forum) semmiféle büntető vagy kihágási ügynek, tehát kötelessége a nála tett panaszt az illetékes forumhoz továbbítani. Ez nézetünk szerint magától értetődő dolog. A Szut. 461. §-ának 1. bekezdése arra az esetre szól, amikor a csendőr hivatalból észlelt valamely kihágást, de erről még senki sem tud s a csendőr további tájékozódása eredménytelenül végződően, szolgálati feljegyzést sem készített. A Szut. ezzel a rendelkezésével nyilván megakarta gátolni levegőben lógó kihágási esetekről szóló s nyilván haszontalan irka-írkák gyártását, de semmiesetre nem célja ennek a rendelkezésnek, hogy a csendőrségnél tett panaszok a csendőrségnél bármilyen okból megrekedjenek.

90. kérdés. Fennáll-e a 45.268. K. M. 1935. sz. rendelet hatálya az ipari munka vasárnapi szünetelésének kiterjesztése tárgyában a húsparra vonatkozólag?

Válasz. Az ipari munka vasárnapi szünetelésének kiterjesztése tárgyában 1935. július 8-án 45.268. K. M. sz. a. kiadott s 1935. július 14-én életbe lépett rendelet 3. és 4. §-ának a húspár vasárnapi munkaszünetére vonatkozó rendelkezésével végrehajtását az 1935. július 13-án kelt, 1935. július 14-én kihirdetett 47.863. K. M. sz. rendelet további rendelkezéséig felfüggesztette. Ehhez képest a min. kör. Kereskedelemügyi miniszter további rendelkezéséig a húspár vasárnapi munkaszünetére tekintetében a 45.268. K. M. 1935. sz. rendelet kiadása előtt hatályban volt rendelkezések érvényesek az ország egész területén.

91. kérdés. A gyanúsított, minthogy galambjai a szomszédos ház padlására többször berepültek, ezt megakadályozandó, betapasztja a padlásnak szelelő-lyukait. A házban lakó bérlő ez ellen nem tiltakozik, de a tulajdonos kifogásolja a gyanúsított eljárását és az előbbi állapot helyreállítását követeli. Van-e büncselekmény gyanúja?

Válasz. A gyanúsított jogtalanul járt el, amikor a más tulajdonával a tulajdonos beleegyezése nélkül rendelkezett.

Mint hogy azonban ezt nem bűncselekmény elkövetésére irányuló szándékkal tette, eljárásához a bíról is hozzájárult, kárt sem okozott, bűncselekmény gyanúja nincs, a kérdés polgári perútra tartozik,

92. kérdés. A teherben levő házasság nő kijelenti, hogy addig fog táncolni, ugrálni, míg magzatától meg nem szabadul. Így is jár el a követelés be is következik. Pennforog-a a Btk. 235. §-ának 1. bekezdésébe illik-e, e §. 2. tétele szerint büntetendő magzatelhajtás büntetése gyanúja?

Válasz. A gyanú fennforog, mert az ugrálás és táncolás vagy egyéb megerőltető mozdulatok végzése elvetézés előidézésére, azaz a magzat megölésére alkalmas. A terhes nőben meg is volt a szándék a magzat megölésére s ez bekövetkezésén, a nyomozásnak azt kell kiderítenie, milyenek voltak a terhes nő végezte mozdulatok, a terhesség mely szakában, mikor, mily körülmények között, mily alakban és terjedelemben történtek meg. Arra a kérdésre, hogy ezek a mozdulatok elvetézés előidézésére alkalmasak, orvosszakértőt kell meghallgatni. A nyomozásnak fontos tenálvalója, hogy oly tényeket derítsen ki, amelyek a szándékosság bizonyítására alkalmasak, mert a gondatlanságból elkövetett magzatelhajtás nem büntethető.

93. kérdés. Osztrák állampolgárok osztrák állampolgár sértelt kárára Magyarország területén a magyar Btk.-be illik-e büntetést követelni. Az osztrák sértelt az őrsön feljelentést tesz, a gyanúsítottak azonban az osztrák állam területén laknak. Mi az őrs helyes eljárása?

Válasz. Ilyen esetben a csendőr helyeken jár el, ha a feljelentés adataira vonatkozó tényállást a lehetőség határára belül kinyomozza, s erről a kir. ügyészségnek jelentést tesz. A kir. ügyészség dolga ily esetekben az igazságügyminiszternek jelentést tenni s további tennivalóit az igazságügyminiszter utasításához szabni. Az igazságügyminiszter ily esetben a bünvádi eljárást vagy felajánlja annak az államnak, ahol a gyanúsítottak laknak vagy az eljárás folytatását rendeli el a hazai törvények szerint.

Ha a magyar területen büntetést elkövető külföldi magyar területen tartózkodik, semmi akadálya nincs annak, hogy vele szemben a magyar törvények szerint eljárjanak és őt elfogják, tekintve azt, hogy a bünvádi eljárás megindulásakor első dolga lesz az ország területéről távozni.

94. kérdés. Az ügyvéd ügyfele ellen ügyvédi munkadíj címén követelt 50 P miatt fizetési meghagyás kibocsátását kéri a bíróságtól. A bíróság ezt el is rendeli. Az ügyfél helyett azonban más azonos névű egyénnek kezbesítik a bíról határozatot. Ez az egyén értesíti az ügyvédet, hogy tévesen vette át a határozatot s ezt az ügyvéd tudomásul is veszi. Később azonban, mintha a téves kijelentésről mitsem tudna, kielégítési végrehajtást kér az ügyfél ellen lakni a fizetési meghagyás tulajdonképpen az őt s annak ingatlanára az 50 P-t jelzálogi teherként behajlasztott. Bűncselekmény gyanúja forog-e fenn?

Válasz. Az ügyvéd eljárása nem tekinthető ugyan jóhízeműnek, s valóban közreműködött arra, hogy ügyfele jogviszonyait illetőleg valótlan tényt vezessenek be a telekkönyvbe, mert azt, hogy ügyfele valóban tartozik-e az 50 P-vel, jogerős bíról határozattal meg nem állapították, márpedig a telekkönyvből az ügyvéd eljárása folytán ez tűnik ki. A Btk. 400. §-ának 1. bekezdésébe illik-e s ennek 2. bekezdésénél minőség közokirathamisítás büntetésének gyanúja tűnhet meg. A gyanú ellen azonban nem nehéz védekeznie, ha egyszerűen azt mondja, hogy a téves kézbesítésről nem tudott s ez a védekezése meg nem cáfolható, másrészt azt állítja, hogy ügyfele az 50 P-vel valóban tartozik, tehát lényegileg károsodás nem érte, ennek folytán őt jogtalan vagyoni házon szerzésének célzala nem vezethette.

95. kérdés. A házafeltek összehordulnak, aminek következtében az egyik házasság a közös lakásból kiűzöndés végett elkövetik. Jogában áll-e a távozó házastársnak a közös lakás hátrahagyott magdval venni?

Válasz. Ilyen esetben, amikor az a vélelem, hogy a távozó házastárs megszegi az együttélésre vonatkozó jogi kötelezettségét, nincs jogában elhagyott lakást kiűzöndés. Nem követ el azonban jogtalanságot, ha a személyes szükségletre vonatkozó legszükségesebb tárgyakat magával viszi, fennbiaradván a joga, hogy egyéb tárgyak kiadását még a házasság tartama alatt bíról úton követelje. A különváló házastársaknak egymással szemben álló vagyoni igényeit egyébként a valamelyik fél által megindított házassági bontóperben kell elbírálni, vagy külön vagyoni

jogi perben, ha így egyeznek meg, illetőleg a házassági perben erre vonatkozólag megállapodni nem tudnak. A házassági bontóper vagy az említett vagyoni jogi per előidézés előtt a házastársaknak egymással szembenálló vagyoni jogi igényei bontóperben állg bírálhatók el, ezért a különváló házastársaknak lopás, sikkasztás stb. miatt egymás ellen tett feljelentéssel rendszerint eredménytelenek.

96. kérdés. A gyanúsított nő magát teherben levőnek érzvén, egy zugbárához fordul, akit bizonyos kiakadott ügyességért a magzat elhajtását előidézi s a gyanúsított nő méhét kőtőlével felszúrva, hosszas vérzést idéz elő. Pennforog-a magzatelhajtás büntetésének gyanúja, ha az orvosszakértői vélemény szerint a gyanúsított nő nem volt teherben, más adat pedig arra, hogy valóban teherben volt, a gyanúsított nőnek a nyomozás során tett beismerésén kívül nincsen?

Válasz. A magzatelhajtás büntetést csak teherben levő nő követelheti el, más is csak akkor, ha teherben levő nővel kapcsolatban végez törvény tiltotta magzatelhajtó cselekményt, az elkövetés tárgya pedig csak élő méhmagzat lehet.

Azért, mert a gyanúsított nő magát teherben levőnek gondolta s a zugbárába is ebben a feltevésben esakadott, cselekményük nem vált bűncselekménnyé. A jogilag védelem érdekében a magzatelhajtásnál a bűncselekmény tényálladási eleméül szolgáló terhes állapotához és a méhmagzat sértetlenségéhez kapcsolódik. Elkövetés tárgyának hiányában ez a jogi érdek megsértve nincsen s így kárletről nem lehet szó.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

A furfangos tolvaj meséje.

Írta: FÜLEKI JÓZSEF alhadnagy (Toponár).

(Nyomozta: A toponári őrs leányossága.)

Veres Sándor* orci lakos 1934 július 10-én az őrsön feljelentést tett, hogy aznap 8 órától 12 óráig terjedő időben, amíg ő és felesége mezei munkán távol voltak, bezárt lakásában levő zártlan ládájából 1 drb 100, 1 drb 50, 2 drb 20 és 2 drb 1 pengőt, összesen 192 pengő készpénzt egy sárga bőrszékenyével együtt ismeretlen tettes ellopta.

Előadta, hogy 7-én, vasárnap, eladott két híztól serést egy kaposvári mézárósnak 192 pengőért. Az összeg kifizetésénél feleségének unokabátyja, Pödör József jelen volt, ki igen rossz gazdasági viszonyok között él, de a szomszédok is tudták róla, hogy hízott serést adott el és pénz van a háznál.

Az őrs jätőreivel azonnal a helyszínre mentünk, hol a helyszínt a következő állapotban találtuk:

A ház L alakban épült. Az utca felől három szoba, az udvar hosszában nyúló részen a konyha, éleškamra, istálló, pajta és egy nyitott, de nem használt kamra volt. A kert n ugatra a rétre nyult ki.

A kerítés rozoga volt, helyenként résekkel úgy, hogy a kerítésen át a kertbe és onnan az udvarba könnyen be-, illetve ki lehetett jutni. A kert és az udvar között egy

* A neveket megváltoztattuk. (Szerc.)

50 cm hosszú, 2,5 cm széles és 0,5 cm vastag vasdarab állott, amely a sértett tulajdona volt.

Az előszobájátó kilencütközője félre volt feszítve, az ajtó tokozatán belől feszítési nyom látszott, amely egyezett a sarokban talált vasdarabbal.

Az előszobában levő ágy fel volt dülva, az előszobától balra fekvő szoba ablaktáblákkal és függönyökkel el volt sötétítve. A szobában levő ruhaszekrények érintetlenek voltak.

Az előszobából jobbra nyíló szobában egy ruhásláda állt. A ládában levő ruhák fel voltak dülva, a sárga bőrerszény pedig a benne levő pénzzel hiányzott.

Mivel a feszítési nyom az ajtófélfá belső részén volt, úgyszintén a félrefeszített ütköző is és megállapítottuk, hogy bezárt ajtó mellett kívülről az ütközőt félrefeszíteni nem lehetett, azt következtettük, hogy a tettes, mielőtt a sértett és felesége a mezőre mentek volna, talán akkor, midőn az állatok etetésével és fejésével voltak elfoglalva, besurrant az ajtó előtt álló vasdarabot magához vette és a besötétített baloldali szobában elrejtőzött.

Először a sértett, majd valamivel később a felesége távozott el hazulról, aki mit sem sejtve rázárta az ajtót a tolvajra.

A tolvaj zárt ajtók mögött nyugodtan felkutatta a pénzt, magához vette s a magával bevitt vasdarabot a bezárt ajtókilincs ütközőjét félrefeszítve, az ajtón át távozott.

Arra is gondoltunk, hogy a tettes talán bamiskules-csal hatolt be az előszobába és az ütköző félrefeszítését nyitott ajtó mellett — csupán félrevezetés céljából csinálta. Mivel azonban a záron a legcsekélyebb karcolás sem látszott, ezt a feltevésüket elvetettük annál is inkább, mert alig bízható, hogy a tolvajnak ideje és kedve legyen félrevezetés céljából a helyszínt megváltoztatni, örül, hogy jól végzett munka után elmenekülhet. Csupán házitolvajnak érthette meg ezt a fáradságot, hogy betörés színelésével a gyanút idegenekre terelhesse.

A községházán összehittünk és tanácskoztunk, hogy a nyomozást milyen irányban folytassuk.

Először a sértett feleségének az unokabátyját vettük gyanuba, mert a sértések kifizetését látta és rossz anyagi viszonyok között élt. Másodsorban a tőzsomszédra is gondoltunk, sőt a sértett ezt gyanúsította leginkább, mert a szomszéd aznap otthon volt, lakásáról a sértett ajtója elé lát és így észrevehette, mikor a sértett és felesége elmentek a mezőre. Gyanússá tette a szomszédot az is, hogy sok adóssága volt. Harmadsorban egy másik eladósodott gyanús egyén tettességére gondoltunk.

A járőrök egyes tagjai a sértett egyetlen leányát vették gyanuba. Ezt a feltevést nem osztottam, mert a leány férje jó anyagi viszonyok közt élt, gyermekük nem volt és ezenkívül a leány volt a sértettek egész vagyonának várományosa.

Kialakult olyan vélemény is, hogy a pénzt el sem

A m. kir. csendőrség tisztikara a világháború alatt összesen 375 rendjelet és kitüntetést kapott. Ebből a Lipót-rend lovagkeresztje a hadidíszítménnyel és a kardokkal: 1, a Vaskoronarend 3. osztálya 2 hadidíszítménnyel: 4, ugyanaz a kardokkal: 3, a Ferenc József-rend tiszti keresztje a hadidíszítménnyel: 8, a Ferenc József-rend lovagkeresztje a hadidíszítménnyel: 19, tiszti arany vitézségi érem: 1, a 3. osztályú katonai érdemkereszt a hadidíszítménnyel: 40, ugyanaz a kardokkal: 33, bronz Signum Laudis: 148, ugyanaz a kardokkal: 47, ezüst Signum Laudis 33, ugyanaz a kardokkal: 14, ezüst Signum Laudis pánttal: 1, ugyanaz kardokkal: 3, koronás arany érdemkereszt: 14, arany érdemkereszt: 4.

lopták, a sértett a betörést csupán azért színelte, hogy ne kelljen adót fizetnie. En ezt a feltevést sem láttam belytállónak, mert a sértettnek adóssága nem volt, jó anyagi körülmények között élt. Mindazonáltal a felmerült eshetőségek egyikét sem hagytuk figyelmen kívül. Az egyes feltevések lenyomozására járőröket küldtem ki, kiknek — idegen egyének tettességére is gondolva — annak megállapítását is meghagytam, hogy idegen csavargók vagy kőborcigányok a községben vagy annak határában a cselekmény elkövetése idején nem fordultak-e meg.

En a községben nyomoztam a gyanúba vett egyének viszonyai és a községben megforduló idegenek után, de senki sem tudott arról, hogy idegen csavargók vagy cigányok aznap vagy az előző napon a községben jártak volna.

A járőrök is eredmény nélkül tértek vissza s így a nyomozásunk holtpontra jutott. Eredmény nélkül bevonultunk azzal, hogy gyanúsítottaink életmódját figyelemmel fogjuk kísélni, illetve kísérletet, hogy ilyen módon jussunk valami kiinduló pont birtokába.

Az őrsparancsnok szélesebbkörű nyomozás végett az esetet a nyomozóalosztálynak bejelentette, a szomszédos őrsöket és a kaposvári m. kir. állami rendőrséget pedig megkereste.

A galósfai őrs járőre Simonfán és Böszénfán elkövetett lopás miatt elfogott egy Deres János nevű asztalossegédet, akit a kaposvári kir. ügyészségnek adott át. Mivel Kaposváron is több pénzlopás történt, a detektívek nyomozás végett kikérték Deres Jánost az ügyészségtől. Nyomozás közben megállapították, hogy Deres János az, aki a pénzlopás utáni időben Kaposváron igen költséges életmódot folytatott, egy növel vidékre autókirándulást tett. A növel 1 drb 100, a gépkocsivezetővel pedig 1 drb 50 pengős bankjegyet váltatott fel.

A detektívek az őrs megkereséséből tudták, hogy az Orciban elkövetett pénzlopásnál a tettes 1 drb 100 és 1 drb 50 pengős bankjegyet is ellopott, ezért Derest erre a lopásra vonatkozólag is kikérdezték. Deres a lopás elkövetését tagadta, de beismerte, hogy az orci lopást megelőző nap délutánján Orciban járt munkát keresni, azonban onnan ugyanaznap este visszatért Kaposvárra.

A detektívek azon kérdésére, hogy honnan szerezte a felváltott és elköltött 150 pengőt, Deres azt adta elő, hogy Jugoszláviában járt és ott a határ közelében összetalálkozott egy csempészrel, aki elbeszélte neki, hogy magyar katonaszökevény és ezért nem szabad haza jönnie. Ő viszont a magyar katonaszökevénynek panaszkodott, hogy nem tud elhelyezkedni, nincs ruhája és sokat éheznek, mire az elővett 200 pengőt és azt mondta: — Itt van 200 pengő és kereskedj vele! Élj boldogul, de ne loptj!

A rendőrség Deres költségeséről és előadásáról az őrsöt értesítette. Bántó János tiszthelyettes, őrsparancsnok a pótnyomozást azonnal levezette és megállapította, hogy Deres János a lopás elkövetése előtti nap délutánján tényleg Orciban járt, ott bement egy házhoz és az otthon levő leányt házassági ígéretekkel hitegette. Innen csak estefelé ment el egy Arany Mária nevű leány hívására, akivel együtt távoztak.

Ütközben Deres, Arany Mária-t folyton kérdegette, hogy — Itt ki lakik, van-e fia vagy leánya, gazdagok-e? — stb. Többek között a sértett háza iránt is érdeklődött, kérdezte, hogy ott ki lakik. Már sötétedni kezdett, midőn elváltak és Deres Kaposvár felé eltávozott.

Éjfélkor azonban Deres újból visszatért Orciba, ahol Arany Mária házához ment, dörömbölt az ablakon és a leányt találkára hívta, de a leány nem jött ki.

A gyanúsított mintegy félóráig tartózkodott az ablak alatt és csak akkor távozott, midőn a leány onnan elzavarta. Deres ekkor sem ment el Kaposvárra, hanem Orciban hált, legnagyobb valószínűség szerint a sértett szakmázla alatt, mivel a szomszédok előadása szerint az egyik szomszéd kutyája egész éjjel ugatott, amit máskor nem szokott tenni. Reggel aztán a lopást a helyszíni adatokból következtetett módon követhette el.

Deres János a rendőrség őrizetéből megszökött és azután még több lopást követett el, de ismét elfogták. A balassagyarmati kir. törvényszék értesülésünk szerint 3 hónapi börtönrre ítélte.

Az őrsparancsnok nevezett Balassagyarmaton a lopás elkövetésére nézve kikérdezte, aki a cselekmény elkövetését tagadta. Beismerte, hogy a lopás elkövetése előtti napon munkakeresés végett Orciban járt, de onnan este Kaposvárra utazott. Azt is tagadta, hogy éjjelkor Arany Mária házában járt volna.

A pénz szerzésére vonatkozólag ugyanazt a hihetetlen mesét adta elő, amit Kaposváron a detektíveknek, hogy neki egy ismeretlen katonaszökevény 200 pengőt adott és abból mulatott egy hétig.

Tagadásával szemben bizonyítottnak tekintetű, hogy az orci lopást Deres követte el, mert a pénz holszerzését hiteit érdemlő módon igazolni nem tudta, mert 100 és 50 pengős bankjegyeket váltatott fel és a sértettől ugyanezeket a címleteket vitte el a tolvaj, továbbá, mert alibit a lopást megelőző éjjelre és a lopás délelőttjére egyáltalán nem tudott igazolni, amivel szemben két tanu is állítja, hogy előző este Orciba visszatért és ott 24 óra tájban megfordult.

Az őrs a feljelentést a kaposvári kir. ügyészségnek megtette. A bűnlügy további sorsa előttem ismeretlen.

*

A nyomozásnak igyekezni kell minden létező tanut megállapítani, aki az elkövetett bűncselekményre vonatkozólag valami felvilágosítást tud nyújtani. A tanuk felkutatása gyakran igen nehéz és fáradságos munka. Ha minden puhatolás, bizalmi egyének, éjjeli őrk stb. megkérdezése eredménytelen és a nyomozás érdekei a tanuk felkutatását megkövetelik, akkor nem marad más hátra, mint házról-házra járva érdeklődni. Ha ez ennél a nyomozásnál azonnal megtörténik, akkor a gyanúsított személye mindjárt a nyomozás során előtérbe került volna, sőt valószínű, hogy még az ellopott pénz birtokában lehetett volna találni. A gyors, eredményes nyomozás nem maradt volna a gyanúsítottra sem hatás nélkül. Ekkor valószínűleg még a katonaszökevényről való mesét sem találta ki. Könnyebb a tagadás egy messze a multba fekvő cselekményre nézve, mint amikor a gyanúsítottat közvetlenül a cselekmény után csipik nyakon.

Pénzlopásnál mindig pontosan meg kell állapítani az ellopott címleteket. Ennek jelentőségére ez az eset is rámutat.

Erdekes és figyelemreméltó ennek a lopásnak az elkövetési módja is, melyet a helyszíni szemle és az abból levont helyes következtetések tisztáztak. A besurranó tolvaj előre gondoskodott olyan eszközökről (vasdarab), amellyel a lakásból kitörhetett. Nyitva maradt még az a kérdés, hogy a tolvaj — ha már bezárták — miért nem távozott valamelyik ablakon keresztül. Ez abban valószínűsíthető, hogy az ablakon való kimászást világos nappal feltűnőbbnek és aggályosabbnak tartotta, mint az ajtón keresztül való távozást, még akkor is, ha az utóbbit csak erőszak árán lehetett megvalósítani.

Egy szép levél. Horváth István tiszthelyettes, kistéleki szakaszparancsnok a következő levelet kapta: *Tc. Horváth István m. kir. csendőrtiszthelyettes úrnak, Kistélek. Tiszthelyettes úr a járásomhoz tartozó Kübekháza községben több mint 8 évig működött, mint a kübekházi m. kir. csendőrőrsnek parancsnoka. Ezen hosszú idő alatt Tiszthelyettes úr igaz magyar szívvel és lélekkel, lelkes buzgalommal, a legnagyobb odaadással, kiváló tapintattal, nagy tudással és hozzáértéssel és a legválságosabb körülmények között is tántoríthatatlanul, bátran és a legnagyobb eréllyel, fáradhatatlanul látta el igen gyakran valóban nehéz szolgálatát és ezen magatartása által a gondjaira bízott őrskörlet lakosságának osztatlan megbecsülését és tiszteletét érdemelte ki. A magam részéről, mint a járás főszolgabírája, elismerésemet és köszönetemet fejezem ki Tiszthelyettes úrnak azokért a nagy szolgálatokért, amelyeket ottani működése alatt a Hazá, a magyar nemzeti eszme és a közbiztonság érdekében kifejtett. Amidőn őszinte sajnálatomat fejezem ki afelett, hogy járásom területéről távozott, szakaszparancsnoki kinevezéséhez legjobb szerencsekívánataimat küldöm és Isten áldását kérem további működésére. Kiszombor, 1935 szeptember 17. Minden a Hazáért! Dr. Kázmányi Richárd s. k., főszolgabíró.*

Csendőrtiszti tanfolyam. Október 1-én nyitotta meg Budapesten az 1935/36. évi csendőrtiszti tanfolyamot vezér Torzsay Lénárd alezredes, akit a minisztérium a tanfolyam ideiglenes vezetésével megbízott. A tanfolyamon, amely jövő év június végéig tart, a honvédségtől a csendőrséghez átlépett tisztek részesülnek csendőrségi kiképzésben. A tanfolyam tanárai: vezér Torzsay Lénárd alez. (Közgazdálkodás, szemleutasítás), dr. Vitray Antal egyet. magántanár (törvényszéki orvostan), dr. Farnady Károly alezredes hadbíró (katonai büntetőjog), Pinczés Zoltán őrgy. (közbiztonsági szolgálat), dr. Kricsfalussy-Hrabár Endre őrgy. (polgári büntetőjog), vezér Ridegh Rajmond őrgy. (kriminalisztika), Kontra Kálmán szds. (közlekedés és motortan), Abay Kálmán szds. (Ugyv. tel), vezér Biró József szds. (lovaglás), vezér Ásvány Mihály g. szds. (gazdászati zselés), dr. Mikocz Béla törzsállatorvos (lóismeret). A tanfolyam hallgatói százaados: Juhász Béla (6. h. ker.), főhadnagyok: Kiss Akos (4. gy. e.), nemes Miklós József (14. gy. e.), Mamonka László (2. gy. e.), Szandor István (6. tü. oszt.), dr. Malonyay László (12. gy. e.), dr. Scheffel László (11. gy. e.), dr. vezér Székely Ferenc (11. gy. e.), Máthé Ferenc (1. gy. e.), Bende István (3. h. ker.), hadnagyok: Pauka László (5. h. ker.), vezér Somogyi Lajos (6. gy. e.), Mondok István (7. h. ker.), Kuni László (7. gy. e.), Garay István II. (10. gy. e.), Homoki László (3. h. ker.), és Uzoni Jenő (4. h. ker.).

Regényfolytatást anyagtorlóadás miatt csak a következő számunkban adhatunk.

Nyomozó tanfolyam megkezdése. A nyomozó osztályparancsnokságnál Budapesten, szeptember 30-án, nyomozó tanfolyam kezdődött. A tanfolyamnak 32 hallgatója van, azok a nyomozó alosztálybeli csendőrök, akik nyomozó tanfolyamot még nem végeztek.

A kiskunhalasi I. lovas tanosztály végzője. A szakaszparancsnoki vizsgát tett lovas tiszthelyettesek 3 hetes lovas továbbképző tanfolyama f. hó 5-én ért véget. A tanfolyamot 11-en végezték el, kik közül Faragó Sándor és Gátrics Gyula

lászihelyettesek kitűnő, 6-an jeles és 3-an jó eredménnyel végeztek.

Kegyeleti staféta vidéken. Október 6-án az ország igen sok helységében is megrendült a kegyeleti staféta. Makon a középiskolák, bajtársi egyesületek és levéntanulók csapatait megelőzve az ottani 2. gyalog tanalosztály csapata lett a győztes, második az 1. gyalog tanalosztály csapata.

A budapesti lovas tanalosztály viasgája. Az őrsparancsnokképző iskolát végzett lovas tőrzsőrmesterek három hónapos lovas továbbképzése szeptember 27. és 28-án vitéz esküvel Szalay Péla tábornok úr, a m. kir. csendőrség felügyelője jelenlétében befejezést nyert. A tanfolyamot 13 hallgató végezte el, kik közül 4 kitűnő, 13 jeles és 1 hallgató jó eredménnyel ért el. Kitűnő osztályzatot kaptak: Szentmihály József, Demeter Imre, Salamon János és Várnagy János törm.-ek.

Pénzjutalmak. Belügyminiszter Úr öngyméltósága a csendőrségi jutalmazási alpból a székesfehérvári II. kerület állományában: Sipos István és Kéki Lajos tthts.-t, Harmati István és Iker Gyula törm.-t 25---25 pengő pénzjutalomban részesítette.

Dícséretetek. A Belügyminiszter Úr dícsérő okirattal látta el: *Csaba Akos alhadgy.-t* hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt őrs- és szakasparancsnoki minőségben teljesített igen értékes és hasznos szolgálataiért. *Madarasz Elek alhadgy.-t* hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt őrs- és szakasparancsnoki minőségben teljesített értékes és hasznos szolgálataiért. *Gyűző József alhadgy.-t* hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt őrs- és szakasparancsnoki minőségben teljesített értékes és hasznos szolgálataiért. *Barta István tthts.-t* hosszú csendőrségi ideje alatt általában, de a közbiztonsági szolgálati eredményes ellátásáért, valamint alárendeltjeinek fegyelmzése, oktatása és ellenőrzése terén kifejtett buzgalomáért. *Gyimesi Pál tthts.-t* hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági szolgálatban, valamint irodai beosztásban kifejtett igen nagy szorgalmáért és hosszú szolgálataiért és *Coördas András tthts.-t* 20 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt, 25 év óta irodai beosztásban teljesített értékes és hasznos szolgálataiért, valamint példás magatartásáért. A m. kir. csendőrség felügyelője dícsérő okirattal látta el: *Berkes János* székesfehérvári II. kerületbeli tthts.-t, mert a kenderesi örkülnitményen teljesítendő különleges és felelősségteljes szolgálatot hazafias érzéstől áthatott, igen lelkiismeretes és odaadó tevékenységgel látta el. A székesfehérvári II. kerületi parancsnokság nyilatkozom megdicsérte: *Szalkó István őrm.-t*, mert egy gyárban történt gyanus tűzesetek okait 1935 július 10-től augusztus 7-ig kitaró, fáradtságot nem ismerő odaadással, az állagom felülmelkődő kötelességvállalással és szakértelemmel, igen nehéz körülmények között megrett megnyugvással kiderítette. A szombathelyi III. kerületi parancsnokság dícsérő okirattal látta el: *Koltai Jenő tthts.-t*, mert Kormányszó Úr Ö Féméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében 3 éven át mint őrsparancsnok ezt az igen felelősségteljes és megerőltető szolgálatot a legnagyobb lelkiismereteséggel, buzgalommal, hűséggel és példás magatartással, kiváló eredménnyel látta el. A m. kir. pécsei IV. kerületi parancsnokság dícsérő okirattal látta el: *Balogh István őrm.-t*, mert a kenderesi örkülnitményen szolgálatát 1932., 1933., 1934. években lelkiismeretes odaadással, éberséggel, nagy buzgalommal és megbízható pontosággal látta el.

Megtámadott járór. A tápióbleksei őrs állományába tartozó Gálló Mihály őrm. jv. és Gerecső Imre cs.-ból állott járór október 1-én 20 óra 15 perc és 21 óra közötti időben Tápiószentmárton községben duhaj fátalamberekből álló társasággal találkozott, akik egyenét az út árkába lökéstették. A járór az ittas állapotban lévő fátalambereket figyelmeztette és rendes magatartásra utasította. Ekkor a duhajkódó fátalamberek — Molnár István tápiószentmártoni lakos kivételével — valamennyien elmenekültek. Molnár István a járór tagjaival beszélgetve a járórhöz közeljutott és egy akácfahusággal Gálló őrm.-t a jobb szeme felett megütötte. Molnár István a járór nyomában elfogta. Gálló őrm. sérülése 8 nap alatt gyógyul, a kivizsgálás folyik.

Vitakozó csendőrök. Ilyen és más jelige alatt napnap után kapunk a csendőrségi szolgálat legkülönbözőbb területeiről vett kérdéseket olvasóinktól. Jeligenek nem

szeretjük a „Vitakozók”-at, mert túlgyakran ismétlődve zavarokat okoz, de annál helyesebbnek tartjuk magát a tényt, hogy a csendőrök, ha nem is mindig vita alakjában, megbeszélnek egymás között szolgálatuknak érdekesebb vagy vitatható kérdéseit. Azt is szívesen tesszük, hogy a hozzánk fordulóknak megadjuk a szükséges felvilágosításokat, sőt arra igyekszünk, hogy lekszikon-rovatunkon és szerkesztői üzeneteinken kívül lapunk többi tartalma is ugyanezt a célt: a csendőrnek gyakorlati tanácsokkal, útbiztatásokkal ellátását szolgálja.

Tizenkét éven át, több, mint tízezer oldalal a csendőrnek olyan kimeríthetetlen szellemi kincsledája gyűlt össze a Csendőrségi Lapokban, hogy nyugodtan elmondhatjuk: nem igen merülhet fel ma már egy őrsön olyan kérdés, amire a csendőr a tizenkét nagy kötet valamelyikében részletes és szakszerű felvilágosítást ne kaphatna. Mégis: elég gyakran kapunk olyan kérdéseket, amelyre a feleletet már régen megadtuk. Miért? Azért, mert aki pillanatnyilag fennakad valamin, aki valamit azonnal tudni szeretne, nem ülhet neki a tizenkét évfolyamnak, hogy esetleg többnapos türelmes lapozgatás után véletlenül reáakadjon arra, amit keres. Ott van tehát előtte pár lépésnyire, az örskönyvtárban bekötött Csendőrségi Lapokban a pontos felelet, csak éppen nem tud hozzájutni. Az újrakérdés pedig sokszor csak utólagos segítség, mert sem az intézkedést, sem a fogalmazvány vagy a dolgozat megszerkesztését nem lehet a következő számunk megjelenéséig halogatni.

Igy van ez, azaz, hogy csak így volt eddig. Ezután már nyitott könyv lesz a Csendőrségi Lapok minden eddigi évfolyama a csendőr számára. *Pinczés Zoltán* őrnagy úr, felismerve, hogy milyen nagy hasznát veheti a csendőr a gyakorlatban mindannak, amit a csendőrség tagjai a Csendőrségi Lapokban tizenkét éven át leírtak és amivel azt mi is megtoldottuk. *Csendőr Lekszikon* cím alatt könyvbe foglalta az összes szakcikkeink, lekszikonválaszaink és közérdekű szerkesztői üzeneteink címszavait és ezáltal lehetővé tette, hogy azok közül bármelyiket azonnal meg lehessen találni. Az utasítás nem terjeszkedhetik ki minden esetre, ami az életben előfordul. A csendőr sem tudhat mindent. Vannak és lesznek is mindig ritkábban előforduló, ismeretlenebb esetek és helyzetek, amelyekben célszerű utánanézni a helyes megoldásnak és eljárásnak. Semmi az egész: felütjük a Csendőr Lekszikont, elővesszük a Csendőrségi Lapok megfelelő évfolyamát s két perc múlva már olvashatjuk is, amit tudni akartunk. Megbecsülhetetlen tehát a Csendőr Lekszikon minden csendőr számára, aki csak valamit is ad arra, hogy a munkája hibátlan legyen s hogy azzal mind az előjárói, mind a bíróságok és hatóságok is meg legyenek elégedve.

A lekszikonra nem lesz mindennap szükség. De az a tudat, hogy ha kell, ott van az írószekrényben a könyvek tetején, egymagában is biztonságot jelent. Ha minden héten csak egyszer-kétszer veszi is elő a csendőr, ha annak segítségével csak néhány észrevételt, kifogást elkerülhet vagy csak egy-két dícséretet szerezhet is, máris éppen elég hasznát látja, mert sem a Csendőrségi Lapok, sem pedig a Csendőr Lekszikon nem egyszerű olvasásra, hanem évekre készült. Mit nem adna sokszor a csendőr, a járórvezető, az őrsparancsnok, ha azonnal tanácsot kaphatna valakitől; nos, ezután a lekszikon segítségével a Csendőrségi Lapok állérékért nyújtja neki akár az egész szolgálati idején át.

Nincs szaklap, amelyhez az olvasói egyénileg is jobban ragaszkodnának, mint a Csendőrségi Lapokhoz.

Nem magától adódott ez a ragaszkodás; meg kellett dolgozni érte. Úgy érezzük azonban, hogy ha most a Csendőr Lekszikon segítségével nemcsak a friss számainkat, de a régi évfolyamainkat is szorgalmasan forgatni fogják a bajtársaink, még szorosabb, még maradandóbb bajtársi kapcsolat létesül majd közöttünk, mert ezentúl nemcsak olvasmány lesz számukra a Csendőrségi Lapok, hanem segítő kéz is, amely mindig a hóna alá nyúl a csendőrnek, ahányszor szükség van rá.

Ajánljuk: rendelje meg minden csendőr a Csendőr Lekazikont. Aki külön nem előfizetők, az is hasznát veszi, mert a lapot minden örskönyvtárban megtalálja. Aki csak félve árt is használni fogja, meglátja, mennyivel könnyebben, jobban lehet egy ilyen mindentudó lekszikkal dolgozni, mint anélkül.

A 6500 címszót tartalmazó, 200 oldalas Csendőr Lekszikon ára postaköltséggel együtt 1 pengő 80 fillér. Megrendelhető levelezőlapon: *Pinczés Zoltán* őrnagy úrnál Budapest, I., Mészáros-utca 60/c. Fizethető a könyvhöz mellékelt csekkalappal 1936 február 1-ig bármelyik elsőjén tetszés szerint egy összegben vagy részletekben.

A „Műtalapok” új kiadása a régi alapján, de teljesen új kontóban, könnyen kezelhetően, csúszos, litografált kivitelben és a lényegben is értékesebbé téve jelent meg. Azt mondta régen valaki, hogy a csendőr legfontosabb fegyvere a toll, amiben az általános közbiztonsági szolgálat szempontjából van is valami, mert alig van terület a csendőrségi szolgálatnak, ahol a toll komoly szerepet ne kapna. A „Műtalapok” elsősorban ennek a fegyvernek a helyes forgatására — nevezük betűvetésnek — akarja megtanítani a testületbe lépő gyakorlatlan írókat, amire nálunk mindekor nagy gondot fordítottak. Már a legrégebbi szabályok azt kívánták, hogy a próbacsendőr egy évig széprászi mintákat másoljon. Aki egy év alatt szorgalmasan műveli ezt, olvasható írást tud szerzeni. De az írás oktatásának nem célja csak a betűvetés megtanítása. A tollal nemcsak betűket vetünk, hanem a betűk összefűzésével szavakat alkotunk. A szavakat nemcsak olvashatóan, hanem helyesen is kell írni úgy, hogy jelentésükre nézve kétely fel se merülhessen. Ezt nevezük helyesírásnak. A szavak összefűzésével pedig gondolatokat fejezünk ki. A gondolatot pedig úgy kell írásba foglalni, hogy aki az írást olvassa, meg is értse. Ezt nevezük fogalmazásnak. A helyesírás és a fogalmazás alapja a nyelvtan. A most megjelent tansegédlet ezt az alapot megadja. Három főrészből áll: a) széprászi (betűvetés), b) nyelvtani- és c) helyesírás részből. A betűvetés elsajátítására néhány rövid tanácsot adunk. *Hasznosok:* Jó papír, amely szálat nem eszét és elég tömött, hogy a tinta keresztül ne üssön rajta. Amíg szükséges, a széprászi vonalozású füzetbe, ha az írás javult, diktandó (egyvonalú füzetbe lehet írni. Kézhez illő toll és tollszár, a megszokottat ne változtassuk. Könnyen folyó tinta. *Műszer:* Írásközben ne fekdüljünk az asztalra, ne görbítsük el a testünket, ne szorítsuk túlságosan a tollszárat, ne nyomjuk nehezen a tollat. A mintát jól meg kell nézni és utánaolni, a mbiták alatti útmutatásokat többször is el kell olvasni, megérteni és követni. A kezdő író jól teszi, ha hangosan olvasva ír. Ha egy betűt leír, mondja ki ezt hangosan. Ha elkészült egy szóval, mondja ki azt is. Így könnyebben megjegyzi, milyen betűkből áll a szó és gyakorolta a művelt, iskolázott ember beszéd- és írásmódját is. Igyekezzni kell egy-egy mintát egy tanóra alatt lemásolni. A haladottabb író már többet tud írni; találgat a feladathoz illő szavakat és írja le azokat. Mindekor az legyen a célja, hogy betűi a mintához mind hasonlóbbá váljanak. Míg az olvasható írás elsajátítása csak gyakorlati kérdése, a nyelvtan alaposan gondolkodva kell tanulni. Igen nehéz feladat ez, de nem is cél a nyelvtani szabályok megtanulása, erre idő sem áll rendelkezésre. Elegendő, ha általános képzeteket szerez a csendőr: milyen a magyar nyelv felépítése, írja le tehát a nyelvtani szabályokat tárgyaló mintákat, olvassa el a hozzájuk fűzött jegyzeteket, de olvassa el ismételtlen, amíg megérti őket. Egy kis vita sem árt az írástanuló csendőrök között, ilyesmi felébreszti az érdeklődést és fokozza a megértés lehetőségét. Felesleges azonban a jegyzeteket kívülről megtanulni, vagy azok felmondását követelni. A megértés teljesen elegendő. A nyelvtani rész megismerésének legfőbb határa, a tulajdonképeni cél az, hogy a csendőr a helyesírás egyszerű szabályait, melyeket a füzet 3. része tartalmaz, megérteni képes

legyen és később, amikor a gyakorlati szolgálat írásbeli tevékenységét követel tőle, azokat felhasználni tudja. A helyesírás szabályait azonban meg kell tanulni. Itt újból felhívjuk a figyelmet arra, hogy igen célszerű hangosan olvasva írni. Főként: nem szabad gépiesen, csak betűket másolva írni, sőt, nem szabad addig nyugodni, míg nem értjük meg azt, amit leírtunk. Enélkül ugyan a csendőr megtanul folyamatosan írni, de helyesen írni nem fog soha. A füzet tanácsadója lezár a csendőrnek akkor is, amikor a másolás már befejezte. Segítségére lesz a bő, betűrendes tárgymutató. Aki gondolkodva másolta le a füzet mintáit, kételyek esetén könnyű szerrel segítségével útmutatást találni, a füzet tehát akkor lesz igazán segítője, mikor — esetleg — évek múlva ír — öntudatra ébred. Megrendelhető a szerzőnél: *Argay Ferenc* ny. csendőrőrnagy, Budapest, XIV., Czobor-utca 92. Ára 2.20 P. (A szerző füzetét ezen az úton ajánlja azoknak a szíves figyelmébe, akikre növendékünk kiképzése bízva van. Arra kéri őket, hogy fogadják szeretettel és jóindulattal. Nehéz munkájukban szerény segítőtársak akar lenni, de világos a szerző előtt, hogy a füzet csak abban az esetben töltheti be rendeltetését, ha az oktató azt a fontosságot tulajdonítja a kezdő író írásbeli kiképzésének, amit a kiképzésnek ez a része tényleg megérdemel.)

ÚJ SZOLGALATI KÖNYVEK KIADASARÓL. Értesültünk a f. évi 18. sz. Cs. K. 140. oldalán közlötökből. Mivel az *ingánymegrendelések lebonyolítását a belügyminiszter úr szerkesztőségünkre ruházta át, az egy héten belül hozzánk érkező pótrendeléseket még figyelembe vesszük. A beszerzési árhoz csomagolási, levelezési és szállítási költségek fejében példányonként 10 fillért fogunk felszámítani. Az eddig megrendelt példányok árát a gazdasági hivataloktól gyűjtve kapjuk meg, az utólagosan megrendelöket pedig kérjük, hogy az összeget 25.3.12 sz. pt. csekkszámlánkra tizessék be.*

Felhívás. *Sebesta Ottokár* ny. csendőrezredes, a volt kolozsvári és brassói egyesített csendőr kerületek egykori parancsnoka kért volt alárendeltjeit, hogy a m. kir. csendőrségnek Erdélyben történt felállítására óta 1919. január 11-ig terjedő időszak alatt előfordult jelentősebb csendőrségi helyi közbiztonsági eseményeket, valamint a háború, az 1916. évi román betörés, végül a forradalom alatt a csendőrséget érintő mozzanatokkal vele közölni szíveskedjenek. Képeket és eredeti okmányokat — ha vannak — szintén küldje el hozzá. Címe: Budapest, V., *Lipót-körút 3., IV. emelet 51.* (Mi is kérjük bajtársainkat, hogy ennek a felbírásnak minél többen s minél gondosabban tegyenek eleget. *Sebesta* ezredes úr nagyon sok értékes és szép anyagot gyűjtött már egybe s összes feljegyzéseit, okmányait, képanyagát a csendőrség levéltárának fogja adományozni. Voltaképpen tehát a csendőrségnek tesz szolgálatot, aki az ezredes úr gyűjteményének a kiegészítéséhez hozzájárul adataival, amelyek egymagukban talán keveset mondanak, de a többi adatba illesztve, teljesség szempontjából nagyon is fontosak lehetnek. Szerk.)

Csendőrségi Közlöny 19. szám. Személyes ügyek: *Kormányzó elhatározás:* A Kormányzó Úr ö Főméltósága Legfelsőbb elhatározásával elrendelni miltóztatott, hogy *Szlattinay-Szopók Győző* szombathelyi III. kerületbeli és *Szaday Károly* budapesti I. kerületbeli ezds-ek a saját kérelmükre állandó nyugállományba helyeztessenek. *Miniszteri rendelkez.* Odafeltetett: a II. osztályú tiszti szolgálati jel: *Kézár-azentiféleti Voloncs István* ezds-nek és *Jablónkay Sándor* alez.-nek. A III. osztályú tiszti szolgálati jel: *vitéz Baky László* és *vitéz Csikszentmihályi Balla József* ezds.-oknak. *Klneveztetett:* *Szűtsy Imre* ezds., a belügyminisztérium VI.-b. osztály vezetőjének helyettesévé, *vitéz Vadász István* alez. a m. kir. csendőrség Felügyelőjének ideiglenes segéd tisztjévé és *Hódosy Pál* ezds., a nyomozó osztály törzsalosztályának parancsnokává. *Beosztottok:* *vitéz Baky László* ezds. előadó-tiszti minőségben a belügyminisztérium VI.-b. (VII.-a.) osztályába. *Athelyeztetett:* *Bertalanffy Dezsd* alez. előadó-tiszti minőségben a belügyminisztérium VI.-b. osztályába, *Császár István* őrgy. osztályparancsnoki minőségben Kaposvárra, *Bertényi Jenő* hágy. szárnyparancsnokhelyettesi minőségben Keszthelyre, *Zajzon Jenő* hágy. oktatási tiszti minőségben a 2. lovas tanalosztályhoz Kiskunhalasra. *Beosztattak:* *vitéz Torzsay László* alez. a csendőrtiszti tanfolyamok parancsnokává, *Hertelendi és Vindornyalaki Hertelendi Igné* alez. előadó-tiszti minőségben a belügyminisztérium VI.-c. osztályához. *Klneveztetett:* *Földy Ferenc* ezds. szárnyparancsnokká Gödöllőn. *Állandó-nyugállományba helyeztetek:* *Bakonyi István* és *Gyimesi Péter* székesfehérvári II. kerületbeli tthts.-ek, *Oszoli István* pécsi IV. kerületbeli hágy., *vitéz Pusztaszeri Pál* szegedi V., *Jánosai Sándor, Kovács István* III. és *Veres Márton* debreceni VI. kerületbeli tthts.-ek. *Várakozási illet.*

ménnyel szabadságoltatott; *Mészáros Gábor* miskolci VII. kerületbeli tthts. Névváltoztatások: *Lebó Géza* tórn. családi nevét „*Lakhegyire*”-re és *Dudlik Ferenc* prb. csb. „*Duszt*”-ra változtatta bellgyminiszteri engedéllyel. Helyesbítés: *Sereyélyes (Sergyvei) János* tórn. családi neve „*Sárvári*”-ra helyesbítendő. *Szabályrendeletek.* A m. kir. csendőrség egyenruházatára vonatkozó egyes rendeleték kiegészítése és helyesbítése. A csendőrségi ujjas vállgallér műszaki leírása és viseletési módja. Harányi fűrdőkülműtény működésének beállításítása. Talpalóra vonatkozó ideiglenes rendelkezés. A „*Cs-5.*” jelű „*Uttartás a m. kir. csendőrlégénység minősítésére*” című szolgálati könyv helyesbítése. „*H-1.*” Ell. Sz. Sz. 2. f. 26. § 268. pontjának kiegészítése. „*Cs-2.*” (Csbiz) helyesbítése. Ervénytelenítés. *Hull Pál* prb. csb. részére 1934. szeptember 13-án kiállított és elvesztett 08999. számú személyazonosság igazolványt a szegedi V. kerületi parancsnokság érvénytelenítette. Pályázat Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében *Szentendre, Kiskunmajsa és Lajosmizse* székhelyen újonnan szervezeti törvényhatósági útmentéri állásokra.

Ki tud róla? *Krdl Vilmos* pestszentkereszti (Iskola-utca 12. sz.) lakos kéri *Maksa Péter* tórn.-nek — vagy aki tud róla — aklivel 1918. évben a volt budapesti 17. számú helyőrségi kórház 64. számú bejegyzésében együtt volt, hogy címef vele közölje.

A „*Tank*” *Patist Kovács Sándor* ny. csendőrhadmegy fia találta fel. Ára: természetes színben 1.50 P, színezve 2.90 P. Póthenger 10 állér. Egy hengeren 17 réteg perforált litatós van, könnyen cserélhető, mert rugóra jár. Kapható: *Kovács Sándor* ny. alhadnagynál. Kaposvár, Béla király-utca 6.

A szerkesztőség keresi *Rühl Ferenc*st, aki mint prb. csb. 1930 októberében a kegyeleti stafétára előkészült Budapesten, de valami okból a versenyen nem vett részt. Kérjük, közölni velünk a címét.

Csendőrségi tollforgó árúsit, köt. javít *Várfai (Vlahina) Mihály* nyug. szakaltiszt, Budapest, I. Márvány-utca 29. III. em. 8., vagy *Dél József* nyug. tthts. Budapest, VII., Amerikal-út 74. szám, vagy *Fekete Imre* nyug. törzserőster, Uj-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új díszítő, válogatott tollból 10 P. szolgálati tollforgó nagyrészt szerint 5—8 P. régi toll átírtása 1 P. pótlással 2 P. beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P. pótlással 3 P 50 állér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

SZEMÉLYI HÍREK.

Szakasparancsnoki megbízatást kapott: a budapesti I. kerületben: *Péter János* tthts. Pesthidegkúton, a pécs IV. kerületben: *Gábrriel Gyula* tthts. Dunavecseán, *Mészáros Lukács* tthts. Kiskunfélegyházán és *Haraszti István* tthts. Szekszárdon; a debreceni VI. kerületben: *Bálint Márton* tthts. Mátészalkán.

Új őrsparancsnokok: a budapesti I. kerületben: *Németh Pál* és *Szalgyi András* tthts.-ek, a debreceni VI. kerületben: *Vitéz Németh András* tthts.

Családi hírek. *Született:* A budapesti I. kerületben: *Révész Károly* tórn.-nek Károly nevű fia, *Kovács István* II. tórn.-nek Tibor nevű fia. A székesfehérvári II. kerületben: *Kovács István* II. oszt. altisztnak *Magdolna* nevű leánya. A szombathelyi III. kerületben: *Dobri József* tthts.-nek Erzsébet nevű leánya, *Simon Lajos* tórn.-nek *Edith-Anna* nevű leánya. A pécsi IV. kerületben: *Kovács György* II. tthts.-nek *Kára-Etel* nevű leánya. A debreceni VI. kerületben: *Bárfai Pál* tthts.-nek *Gabriella* nevű leánya. *Oldh István* I. tórn.-nek *Zoltán* nevű fia. A miskolci VII. kerületben: *Hajdu András* I. tthts.-nek *Ibolya-Eva* nevű leánya és *Teleki Imre* várakozási illetményel szabadságolt tórn.-nek *Tibor-Imre* nevű fia.

Műasságnat költött: a budapesti I. kerületben *Papós Imre* tthts. *Bognár Mária-Margit*tal Székesfehérváron és *Nagy Lajos* tórn. *Tüz Mária*val Győrben.

Halálozás. *Budnár Imre* várakozási illetményel szabadsgolt tórn. Mozókőveszén meghalt.

Örökbe fogadás. *Galambos József* pécsi IV. kerületbeli tórn. örökbe fogadta *Kuglits Mihály* és *Gergely Erzsébet*től született *Kuglits Mária* nevű leánygyermekét. A leány családi neve ezentúl „*Galambos*”.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tisztelettel kérjük, hogy a közleményeket hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közleményeket fogalmazási átciszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros írómalommal: „Szószertmit közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, felhasábosan, írógéppel kettes sortávolságra, kézírásal pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem fogadjuk. A kéziratot csak akkor küldjünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvétel beküldése alkalmával eszükni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részestjikk, és tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegye ésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrekktúrát mi végezzük, korrekturalovonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőnk különnyomatnait közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 11.) sziveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének drázdáca szerinti kötelese elkészítet. Minden hozzáni intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbellyegyet mellékel. Minden levél teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomás helyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzáni intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőjük közzé felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jelgüll legcélszerűbb kisebb helység nevével vagy ötjegyű számmal választani. Annak, aki jelgüll nem jelöl meg, nevének kezdőbetűit és állomáshelyét alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlékekzen” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az áltami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felazóllítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342 számú postatakarékpenztári csekk-számlára befizetni. Szerkesztőségi órák naponként 8—14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Délvidéki csendős. Az Iktatókönyv 5. és az iratjegyzék 4. függőleges rovata egyezik a fogalmazvány keltjével. Ezt mondja a Csbiz. 67. pontjának utolsó bekezdése. Ennélfogva ezt a napot kell elintézés napjának tekinteni. A postafeladó könyv tévelszámának semmivel nem kell egyeznie. Az folyószán és nem az ügydarab elkészítésének vagy elküldésének az időjelzése.

MAV. „Temesvár jelgüll” Üzenetlünköl tájékozódhatik lefordásért. Kívánjuk, hogy ne csalódjunk.

Fonoton. 1. Csak kórházban történt gyógykezelés idejére kell a napi 50 f-t a közzgazdálkodásba beíratni, ha tehát csak a ker. orvosfülkénél volt, nem vonhatjuk le. 2. Nyugállományban levők nőlélesi ügyére az 1935/7. Cs. K.-ben talált rendeletet. 3. Csak akkor van igénye ingyenes kórházi ápolásra, ha közbiztonsági szolgálat teljesítése közben vagy

**MEGJELENT
A**

CSENDŐR

LEKSZIKON

Felöleli a Csendőrségi Lapokban tizenkét éven át megjelent összes szakközlemények, lekszikon-válaszok és közérdekű szerkesztői üzenetek tartalmát, tárgykörök szerint csoportosított, könnyen áttekinthető címszavakban.

Az oktatás, tanulás, önképzés, nyomozás, lejelentés-szerkesztés és dolgozatírás hasznos segédeszköze!

Ara postaköltséggel együtt
1 PENGŐ 80 FILL.

Megrendelhető a szerzőnél:

BUDAPEST, I., MÉSZÁROS-U. 60/C.

Postatakarékpénztári csekkszámja: 10.958.

**ÖSSZE-
ÁLLÍTOTTA:
PINCZÉS
ZOLTÁN
ÖRNAGY.**

a szolgálat sajátkos volta folytán, önhibáján kívül sebe-
sülést vagy súlyos testi sérülést szenvedett. Az ilyen, ha
nőtlen, a napi 50 fillért sem fizeti a közzagdalkodás ak. Ha
elfordult volna, hogy mégis levonták a kórházi költségeket,
szolgálati úton kérje a visszatérítést a belügyminiszter úrtól
(VI. b. osztály). 4. A sérülési pótdíjról az 1935. évi Csendőr-
ségi Zsebkönyvben talál felvilágosítást.

P. G. tntts. A Nyut. 9. melléklete 30 folyószámának b)
alpontja világosan megmondja, hogy ha ügyilkosságra
lehet következtetni, akkor a közigazgatási hatóságnak is be
kell jelenteni a hulla találását.

Kalossa 28. Dr. Várady-Brenner Alajos törvényszéki bíró.
Laktk: Budapest, M., Somló u. 52. A másik úr címét a
H. M. 8. oszt. tól még nem kaptuk meg. Legközelebbi szá-
munkban ugyan e jelleg alatt közölni fogjuk.

Péter tiszthelyettes, Makó. Vitéz Zádor László százados
címe: 4. honvéd gyalogezred, Sopron.

Szajó. Szele Dezső volt tart. fhdgy. címe: Budapest, I.,
Böszörményi út 13/15. Kaufman Áron volt tart. fhdgy.
Budapest, VIII., Népszínház u. 16 és Dózsa Lajos volt tart.
fhdgy. címe: Kispeszt, Tárnok u. 13.

Mecsek. Kérdéseire világos választ kap, ha elolvassa az
okt. 1-én megjelent Csendőrségi Közlöny 151. oldalán közölt
pályázat feltételeit. Látható abból többek között, hogy 4
középszikolai végzettséget kíván az útmesterei állás.

Stefánia III. A kecskeméti 3. osztályú lakbért kapja,
mert annak közigazgatási területén vannak az említett pusz-
tai őrök. Nyugállományban is ezt kapja. Ha nyugállo-
mányba helyezése után 1 év múlva más helyre költözik, a 3.
osztályú lakbére nem változik. Valamennyi kérdésre az
„Észak-Bácska” jelleg alatti üzenetünkben említett könyv
teljes tájékoztatást ad Önnek. A központi illetmény-hivatal
Budapest, I., Pázmány u. 1. alatt van.

Széchenyi kert 58. Levelét elküldöttük a Kertészeti Tan-
intézetnek, ahonnan minden érdeklődőnek szívesen adnak
tanácsokat és útbaigatásokat.

F. J. alhdgy., Kiskunhalas, R. M. cső., Budapest J6 mun-
kának dukál a jutalom.

9999. Tuta. A csendőrséghez előreláthatólag jövő tavasz-
szal lesz felvétel. Az őrsön megtalálja a felvételi feltételeket.
A rendőrséghez való felvételekről az 1934/3. számunkban
irtunk „R. R. R. R. R.” jelleg alatt. Oda most is benyújtható
a kérvény, de hogy előjegyzik-e s ha igen, mikor kerül sorra,
azt nem lehet tudni.

Erem 1911. Atyja háborús szolgálatára vonatkozólag
nincs a községi előjárásúsnál semmi adat? Avagy volt
ezrede iratai között? Esztleg harctéri bajtársai tudnák igaz-
olni. Csak akkor, ha ezek sem tudnák igazolni, használ-
hatja fel atyja harctéri leveleit és nem hisszük, hogy azok
valódságában bizonyító erejében valaki kételkednék. Anyja
és bátyja lemondó nyilatkozata szülkséges. Kérje őrsőhall-
gatáson és az iratokat is ott nyújtsa be.

Temesvár. Honvéd tisztviselői állás „C” mintájú igazol-
vánnyal elnyerhető, ezt pedig 12 évi szolgálat után kaphat.
Addig nem lehet e téren semmit tenni. Teljes tájékozottságot
kap e kérdésben lapunk 1931/11. számában az igényjogosaik-
ságról közölt cikkből.

Észak-Bácska. A 4. osztályú lakbért kapják. Ezt a közel-
múltban Kédár Gyula g. őrnagy úr kiadásában megjelent
„Tájékoztató a csendőrségi nyugellátásokról” című könyv
teljes részletességgel ismerteti.

Kéziratok.

Erdőy. Mostani szerkezetével sem témában, sem terje-
delemben nem elég erős tárcának. A rövid írásnak majd fele
olyan gyermekkori csinyeket mond el, amelyek szerkezetileg
nem tartoznak a tulajdonképeni témához, ami pedig nem
rossz, megérdemelné tehát, hogy végig csak közvetlen vele
foglalkozzék az író. Azt sem szabad elfelejteni, hogy min-
denkit csak a maga gyermekkori csinyei érdekelnek, a máséi
már nem, legfeljebb akkor, ha közös gyermekkori élmények
és emlékek fűződnek hozzájuk. Az említett rész tehát csak
egyenlőleg az író érdekli, az olvasókat általában nem.
Ezenfelül arra is gondolni kell, hogy az ilyen gyermekkori

visszaemlékezéseinknek a mi lapunkban csak akkor van lét-jogosultságuk, ha szintén kapcsolatban vannak a csendőrral, a beküldött írásban viszont egész tömbök függetlenek tőle. A kezdet azonban jó és jó azután attól kezdve is, amint a csendőr alakja belép a gyermekkorba. Ide kapcsolódik aztán Erdély és szerény lezetünk szerial ekörül kellene forognia mindennek. Az álmok és gondolatok olyan általános erdélyi tereken mozognak, amelyek mindenkit érdekelnék, mert ez már mindeneknek fáj, sokaknak pedig közösen átélt múltjuk és reménytelni jövőjük. Ha ez sikerül és abba kapcsolódik aztán be a gyermek váratlan szava: — Ugy-e, negyven csendőr elég volna... — akkor megkapjuk az írástól azt, amit a kezdet és csattanó alapján közből is várunk. Ne méltóztassék túlszigorútnak tartani bennünket, mert éppen a tárgyilagossá és nyílt kritika jele annak, hogy olyan íráskészséggel találkozunk, amivel érdemes foglalkozni. Különböző sokkal udvariasabban, de éppen ezért semmitmondóan válaszoltunk volna. Külön megköszönjük a kezes figyelmet, ami a kézirat beküldésében lapunkkal szemben megnyilvánult.

Dr. Sz. E., Kaposvár. A különben érdekes versek nem nekünk valók.

Foto, Debrecen. Általában és lényegében az, amit kérünk, csak kisebb változtatások szilkségeket. Ezt is nagyon meg kell rágunk, mert kihat az egész sorozatra. Még egy kis türelmet kérünk, részletesen levélben fogunk írni.

Tibor, Abesszinia földrajzi, történelmi és politikai helyzetének az alapjait már ismertettük és mint tudja, pályázatban is foglalkoztunk vele, ez tehát kimerített téma.

Makó. A szöveget tördelés után is be tudtuk illeszteni, a kép azonban már elkészült attól, hogy közölhesstük. Esetleg a következő számban, ha másfélől is kapunk ilyen anyagot.

1111. Gyenge a felvétel ahhoz, hogy klisére vigyük. De nem is baj, kéziratát teljes terjedelmében közöljük, ott mindent megmond. A levélben említett régebbi írását ne bolygassuk, ilyen részletekre igazán nem lehet visszaemlékezni. Nyomozás-kéziratára külön kap választ.

Dr. B. K. J. Jó írás, szívesen közöljük. További program tekintetében levél megy.

B. Örm. Vespelt. Közöljük. Jól tette, hogy beküldötte. Ha minden bajtársunk így közölne velünk minél, ami a csendőrséget érdekli és érinti, sok szép és érdekes dolog tartkáná a lapunkat.

Vértesszajai. A multikori józú volt, ez mesterkelt. Ezen pedig átdolgozással sem lehet segíteni, mert ahhoz egészes alap kell. Azért írjon csak, mert tud és humorérzéke is van, a legközelebbi talán jobb lesz a témában is.

Zala, Vöröskalás. Sorrendben közöljük.

Nóták a csendőrörről. Erre már gondolt a felügyelőség, a gyűjtést elrendelte az emlékbizottságnak. Továbbítottuk, de közlésre nem alkalmasak, nem is az a cél.

Cs. K., Szombathely. Versben nem fejlődik, hagyja is abba, vagy éppen csak a maga szórakoztatására és íráskészségének a csiszolása céljából faraktsájon tovább. Ideje és figyelme zömét azonban szentelje a tanulásnak, realle ismereteknek, mert ha a mostani nagy tudásomját ebben

az irányban vezeti, akkor boldogulni fog és mellesleg majd néha írhat is valamit. Verset azonban akkor már legfeljebb életveszélyes fenyegetésre fog elkövetni.

Gyöngyhalász. Nem tudjuk, mennyit ér szolgálattal, de ha abban is így forgatja a nevet, mint nálunk, akkor minden jó lesz. Az apróságokból alkalomadtán néhány jöhet.

L. S. A betyárhistoriáinkat többes forrásból merítjük, de helyzüké miatt még így sem kerülhetek sorra. Az úgynevezett betyárromanitika pedig kikopott már a kalendáriumokból is. Olyan messzire szeladtunk már azoktól az időkől és annyi tennivalónk van a mával, hogy ilyen csárdajelenetekre visszanezgetni se okunk, se időnk. Nem közölhető.

K. P. tthts, Budapest, Furfang, 1111. Kivonatossan közölni fogjuk.

O. G. J. ó távra, közölni fogjuk.

1898. M. M. Őnnek egészen ügyes írásal jönnek más térer, miért keserít meg bennünket már ön is versekkel? Bizony jó volna, ha a költői láz ellen kitalálnának valami védőoltást! És még ha tavasz volna, de már ősszel sincs nyugtunk.

Jó hazafi. A bírek között jön.

Zsibó 77.777. Jó, de a gázról már írtunk s ami mondami-való még van róla, azt rövidesen közöljük. Réczey Ferenc vkszt. órnagy „Földön, vízben és levegőben” című cikksorozatában, amely kiszedve várja a sorát.

12345. Ügyes, világos írás. Közöljük. Bizonyára kapunk időnként további kéziratokat.

Baglyas. Nyomdában várja a sorát. A másik is jó, de most két nagyterjedelmű és időszerű katonai cikkek kell helyet adnunk s különben a témával az 1930/1. számunkban már foglalkoztunk. Mivel azonban ott szinte kizárólag csak a harcászati vonatkozások szerepeltek, később sorát ejtjük ennek is. Aktuálisát egyáltalában nem vesztetheti el, akár-mikor kerül sorra.

Mikroszkópus. Mi már sokszor bebizonyítottuk, hogy a hibák őszinte és meggyőző feltárását éppen olyan hasznosnak látjuk, mint amer nyíre a légüres térben köválygó folyton-dlesekedést hasznatlannak és károsnak. Csak örülünk, ha munkatársaink is itt fogják meg a dolgot, ahol arra ok és szilkség van. Egyébként ez a gyakorlati tárgyakra illesztett erkölcsi fejtegetés nagyon hasznos és szép írásokot fog nekünk hozni, kérjük a továbbiakat is. A cikkeket mindig a szerzők kívánsága szerint jegyezzük.

Próbálok. Igaza van, jó dolgokat ír, de nem tudta egy-ségbe hozni. Nálunk is régen sorát várta a kérdés, írunk róla, mert azerintünk is nagyon sok fordul meg ezen.

Dr. R. S., Kiskunhalas. Elegendő egyelőre, amit az 1932/9. számunkban közölt cikk mond erről. Egyébként meg-kértük dr. Mikecz Béla társasállatorvos urat, hogy cikksoro-zatot írjon lapunk számára a lóról. A sorozat programját már megbeszeltük s az első részt már közöljük is, így min-den együtt lesz és pedig fokozatosan felépítve s rendszerbe foglalva, amit a lóról tudni kell. Nem lehet vitás, hogy ez így célszerűbb, mint a rendezetlen, időközönként hol erről, hol arról a részletről szóló cikkek közlése s mivel az említett sorozatot megszabtani nem lehet, azúszelést kérünk, ha másfélől beküldött ilyen írásokat a cikksorozattal egyidőben nem tudunk közreadni.

A tüzhatás. A katonai rovatunkra szánt mérsékelt helyet nem adhatjuk kifejezetten elméleti kérdések fejtegetésének, akár-milyen jók is azok egyébként. A cél az, hogy a legény-ségünk gyakorlati dolgokat tanuljon ebből a rovatból, és pedig most még az elemi dolgokat, vagy pedig olyan általános katonai áttekintést adó írásokat közölünk, amelyek a nagyobb-onalú katonai gondolkodás és ismeretek fejlesztésére alkalmasak. Tehát: nem kiragadott kis részletek elméletre, hanem vagy gyakorlati részletekre, vagy nagyvonalú tájé-koztatásokra van szilkségünk. Nemsokára belefogunk egy ilyenbe.

SENTEKÉPEK, orodoli OLAJFESTMÉNYEK, a leghíresebb magyar művészek RÉZKARCAI. Olcsó és izlőse KÉPKERETÉZÉS. Kedvező RÉSZLETFIZETÉSI feltételek. Am. kir. CSENDŐRSÉG l. t. tagjainak 10% engedmény ad a

ROZSNYAI KÁROLY cég képosztálya
BUDAPEST, IV., MÚZEUM-KÖRÚT 13. TEL.: 694-46.

BÚTOR

terítés, modern kivitelben, kényolmos részlet-fizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-ulca 66. sz.

Tel.: 76. Pénztár Szabó-u. 48. Hozzáj. s. 3091.

CSENDŐRSÉG TAGJAI SZÖNYEGFÉLEKET
OLCSÓN SZŐTS-NÉL VÁSÁROLHATNAK!
RÁKÓCZI-ÚT 10. (SÍP-UTCA SAROK.)

HUSZONEGY — HUSZONKETTŐ — HUSZONHÁROM...

HUSZÁR-PENGE
A LEGESŐ A VILÁGON.

A kapkodó munka következménye.

(Pályázat.)

I.

Az őrsparancsnok Nagy Pál bírósági végrehajtó megkeresésére 3 fős járórt vezényel a szomszéd községbe kerékpáron. Alighogy a járór elindul, az őrsállomástól kb. 3 km-re levő uradalomban tűz támad, mire az őrsparancsnok kerékpáron a járór után siet -- nem lévén több embere otthon -- és a járórt a tűzhez irányítja. Maga pedig bevonul, miután a laktanyában nincs senki. A tűznél a járór már két összekötözött napszámot talál, kikről az uradalmi intéző azt állítja, hogy azok gyújtották fel az egyik épületet. A két napszámos arca erősen vöröslik, az intéző szerint azért, mert a felidőhódott tanyai lakosság megrverte őket.

A járórvezető a hallottak után a két napszámot rögtön megbilincselte és őrszűkekkel az egyik csendőrt meghívta, maga pedig társával együtt a tűz oltásánál segítkezik.

A tűz eloltása után az uradalom telefonján az esetet a ny. alomszólóknak és a főszolgabíróknak bejelenti, megjelölve gyanúsítottként a két napszámot. Ezután pedig az elfogottakat kikérdezéshez kezdi. Azok azonnal és egyöntetűen beismerik, hogy ők gyújtották fel az épületet. A járórvezető ekkor Kovács csendőrnek megparancsolja, hogy az elfogottakat vigye a községházra, ott zárja azokat a fogdába és őrizze ott a járór bevonulásáig. Kovács csendőr az elfogottakkal, azok kérésére, kocsira ül a együttesen így mennek a község felé.

II.

Egyik fürdőhelyre augusztus közepe táján nyaralás céljából megérkezik a területileg illetékes vegyesdandárparancsnokság orvosfőnöke, 1. o. főtörzsorvos. Megérkezését a fürdőkülönböztmény parancsnoksággal szolgálati jegyben közli. A különböztményparancsnok távol van, tehát a helyettes, Kis János törzsörmester megy jelentkezni a szolgálati jegyben közölt lakásra.

Jelentkezés után hamfelé menet a törzsörmester két honvéd tizedessel találkozik, akik oldalfejver nélkül vannak. Emiatt igazoltatja és felelősségre vonja, majd utasítja őket, hogy térjenek azonnal a szállásaikra és kössenek oldalfejvert. A két tizedes a parancs teljesítését megtagadja, mire Kis törzsörmester elfogja őket.

A laktanya felé menet az előjáró szakasparancsnokkal találkoznak. A két tizedes tisztelőg, Kis törzsörmester „Állj!”-t vezényel nekik és a szakasparancsnokhoz megy jelentést tenni.

Bevonulva, a törzsörmester az elfogottakról megszerkeztíti a tényvázlatot és egy járórral utbaindítja a foglyokat a vegyesdandárparancsnok ügyészsébe, az elfogottak csapatparancsnokságának pedig elkészíti a jelentést, végül a Nyut. b. mellékletben előírt egyéb jelentéseit is megteszi.

*

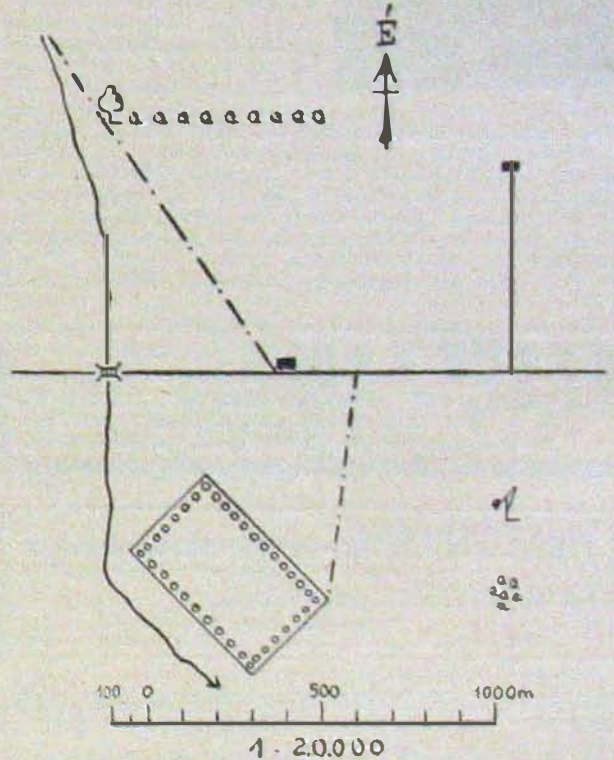
Mindkét esetben történtek helytelenségek, ami a leírásból kivételesen annak róható fel, hogy az intézkedő csend-

őrök kapkodtak. Olvasóinkra bízunk, mutassák ki a vonatkozó szabályzat pontjára hivatkozással, mindkét esetben azt, ami szerintük egészen rossz vagy hibás magatartás, intézkedés vagy ténykedés volt.

Pályázatot csak a csendőrség lapnyerési egységéből fogadjunk el. A legjobb pályátmunkát díjazunk. Határidő november 15. az eredményt és megjelölést a december 1. számban fogjuk közölni.

Diktált vázlatrajzolósi pályázatunk eredménye.

A 1. évi 17. számunkban közzétett pályázatra 148 pályamunka érkezett be. A helyes megoldás az ábrán látható.

Modern BÚTOR-házak
 KOMBINÁLT SZOBÁK, HALÓK, EBEDLŐK
20 HAVI RÉSZLETRE IS
 VII., DOHANY-UTCA 46 ÉS VIII., BAROSS-UTCA 42.

Országos Ruházati Intézet Rt.
 Budapesti, V., Eötvös-lér 1. Telefon: 84-8-32, 84-8-31.
 Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmányt 24 havi) gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést.
 Vidéki megbízottak!

ELŐLEONÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE
 SZELONOK TAKARÓVAL P 65-től
 EBEDLŐSZÖNYEGEK P 21-től
 Fotelok, asztalok, vasbátörök, futók, Lakberendező Vállalat
 dygek, fohórneműáramok, ruházószőnyegek.
 Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
 A w. Kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

DIÁKNAK, DIÁKLÁNYNAK
 DOLGOZÓ URHELYNEK CSAK
 A TARTÓ SZÖVET OLCSÓ
GYAPJUSZÖVETEK
 KÖZVETLENGYÁRROL!
 MEGKAPADÉ SZÖVETI TÁRSASÁGOKAT
 MEGKAPADÉ SZÖVETI TÁRSASÁGOKAT
TRUNKHÁZ
 POSTA UTCA 10. BUDAPEST
 BUDAPEST, EÖTVÖS-LÉR 117.
 SZÖVETBOLTONK. IV. DROHÁSZKA OTTOKAR UTCA
 T. H. H. H. K. AZ EGYETEMI TEMPLOMMAL SZEMBEN

M. Kir. csendőrség tagjainak leghosszabb részlelfitésselrel

Hálószoba Ebédő	Szelon Recamlér	Ebédőszőnyeg Futón	Fehernemű és ágynemű
Egyes bátordarabok stb.	Fotelok Matrac Sodróny stb.	Öszekötők Szelontakarók Paplanok stb.	Vászonok Inganyok Ruházószőnyeg stb.

Irgon nekünk és a legkimerítőbb árjegyzékkel szolgálunk
Lakásberendező és Textil Vállalat, Lisci Fereoc-lér 5. T. 271-77

A feladatot több-kevesébe jól oldották meg: *Balogh György I. tőr. (Mezőberény), Balogh József II. tőr. (Okány), Bérczes János tőr. (Szajol), Bocsi Imre prbcso (Balatonfűred), Csejki Lajos prbcso. (Gödöllő), Csurgó Lőrinc csó. (Dunaharaszti), Darányi János tőr. v. (Nógrádverőce), Enderdi János csó. (Ersékvádkert), Fülöp József I. tőr. (Szil), Galambos Mihály csó. (Báta), Harmath Zsigmond csó. (Szirák), Havas György tőr. (Romhány), Havasi János prbcso (Ukk), Horváth György tőr. (Dioog), Horváth Sándor csó. (Balatonfűred), Illés István tőr. (Veszprém), Karácsony László tőr. v. (Komád), Kerékgyórti Mihály tőr. (Debrécen), Kerepesi Antal csó. (Kelebia), Kispiál János tthts. (Budapest), Lendvai György csó.*

(Nemesszalók), *Loboda Zsigmond tőr. (Doboz), Magyar Miklós tőr. (Budapest), Majoros István tőr. v. (Székesfehérvár), Máté Sándor tőr. (Kartal), Mészáros István tthts. (Szil), *Mogyorós János I. csó. (Rétság), Mogyos Lajos csó. (Nagyoroszi), Molnár József III. tőr. (Balatonfűred), Németh József tőr. (Nemesszalók), vitéz Némethy Pál tthts. (Balatonújhely), Pákozai Gyula prbcso. (Torony), Pálmái György csó. (Nemesszalók), Párkányi István prbcso.**

GROSZ LAJOS egyenruha felszerelési vállalata
Székesfehérvár, Kossuth-utca 15. Tel.: 5-93
A m. kir. csendőrség szerződéses szállítója.
Postaküldemények. Olcsó árak. Részletfizetés.

VIOLA GYÖRGY úri- és egyenruhaszabósága
a Szombathelyi és győri őszi paraszterv szállítója
SZOMBATHELY, FŐ-TÉR 15.

Szállít megbízható minőségben, elsőrendű kivitelben
méllyreig áras polcra és egyenruhát kedvező fizetési lehetőségek mellett.

Mielőtt vásárol...

Ha női kabát, ruha, gyermekkabát, szövet, selyem, vászon, szőnyegre, függönyre van szüksége, *kerje a REFORMRUHÁZATI nagy képes árajegyzéket.*

Reform Ruházati Rt.
Budapest, VI.,
Vilmos császári-út 5.

(Magyaróvár), *Szabó Sándor IV. tőr. (Gödöllő), Tari János tőr. (Báta), E. Tóth Ferenc tőr. (Somoskőújfalu), Tóth Lajos II. tőr. v. (Balkány), Turai Sándor tőr. (Gödöllő), Varga József I. tőr. (Zalaegerszeg), Vass Ferenc prbcso. (Csolnok-Augusztatelep) és Zirczi József csó. (Békés), aki a legszebb rajtot küldötte be. A többi pályázat részben hibás, részben hiányos.*

A legpontosabb rajtot *Havas György tőr. (Romhány)* küldötte be, akinek a jutalmul kitűzött bekeretezett képet elküldöttük.

Gyümölcsös-pályázatunk eredménye.

A szeptember 15-i számunkban hirdetett pályázatra *Monori (Hanczik) Pál* csorvási őrsbeli törzsőrmester a következőket írja:

„A kövegyi határban 1934 őszén 7000 □-öli gyümölcsöst és 800 □-öli akácus erdőt telepítettem. A telek északi részét 6000 egyéves akác csemetével ültettem be, hogy védje a gyümölcsöst. A csemetét a szállítás megtérítése mellett az államtól igényeltem. A gyümölcsös beosztása: a nyugati szélétől kezdve egy sor — 30 drb körösi és 30 drb királyaramella —, összesen 60 drb meggy, a második sor 30 drb muskotály és magvaváló 30 drb, összesen 60 drb szilva, a harmadik sor 30 drb kajszár- és 30 drb korrai rózaabarack, a negyedik sor 60 drb aranypermen, az ötödik sor 60 drb törökbalint, a hatodik és hetedik sor 120 drb jorathán téli alma, a nyolcadik sor pedig 30 drb germesdorfi és jabulái 30 drb, összesen 60 drb cseresznye. Végösszegeben az úgynevezett haszongyümölcsös magastörzsűben 480 drb. Azonfelül 60 drb törpe őszibarack különböző nemesekből, 40 drb naspolya, 40 drb törpekörte különböző nemesekből, 40 drb magastörzsű körte, 20 drb különböző

A vidéki csendőrség elnyúosan ismert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

őrmester, ékszerész, Nyiregyháza. Telefon 229.

Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással, szebbnél-szebb ékszerek, ébresztő és fall órák, a csendőrség részére részlete is. Választékot portómentesen küldök. Javítások szakszerűen végeztenek. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

EGYÉNI és csapat

SPORT felszerelés

si és korcsolya,
hó és sárcipő

Wiva

Budapest, IV, Váci-u. 9.

CSENDŐRÖKNEK, állományuk és azok hozzátartozóinak **műfogak,**

fogorók hiánk, koronák, részletfizetésre, előleg nélkül
és a legmérsékeltbb árban Fogházás díjtalan, újdíjmentes kezelés.

PÁL MIKLÓS vizsgázott fogászati m. Budapest.
Erszékét-közt 13. Tel: 366-38.

Órat, ékszert, ajándéktárgyat

a testületnél közismert **SAS** órák és ékszerész-mű
vésároknak.

GYÖR, Baross-út 35. (Royal mellett)

Megbízható! Kedvező fizetési lehetőségek. Postai szűkület.

korai és kései különböző nemes háziállatokra magas törzű gyümölcsfa. A magas és törpe összesen: 680 fa.

A telkekből 3000 □-let örököltem, 3800 □-let pedig megtakarított illetményeimből 2500 pengőért vásároltam. A telepítést magam terveztem és vezettem 21 napi szabadságom ideje alatt. A telken épület még nincs, de tervbe vettem, valószínűleg ott fogok majd letelepedni. Tervbe vettem még az ősz folyamán a telepítés közepére két sor csemege-szőlőből lugast. Az országától 100 m-re épület, kis diszkerettel. Öntözéshez két kutat ásattam. A telkek elősvénytel van körülülítelve, amit szintén az államtól igényeltem.

A telket ültetés előtt 30 cm mélységbe megszántattam. Tervbe vettem még az erdő déli végére méhezt és még amilyen törpefa legjobban szereti a helyet, abból minden ötoskötésben egy-egy darabot. Az évdigi kiadásom a telepítésre — beleértve a két kutat is — 1100 pengő. Beszereztem már az öntözéshez egy szívó-nyomó fecskendő 50 m tömlővel, amivel a mostani száraz nyár folyamán már négyezer igen eredményesen öntözöttem.

Tervem, amikor örököltem és a többi telket megvásároltam, az volt, hogy valamennyit akáccsal, illetve kevés szil. nyár, tölgy és fenyővel fogom betelepíteni, de aztán szakvélemények kikérése után a gyümölcsös mellett foglaltam állást. A csanádpalotai főszozógabiról, főjegyző s a kövegyi főjegyző elismerésüket fejezték ki telepítésem fölött. A fák első évben természetesen nem termettek semmit, a telket kiadtam hagymának 17 q búzáért és a bérlő köteles a fákat gondozni, öntözni stb. Az ősszel a nyulak ellen papírral egy méter magasságban bekötöttem a fákat, ami nagyszerűen bevált. Adóba 34 pengőt fizettem, a kapott bér 15 pengős búzára mellett 255 pengő. Maradt 221 pengő. A föld értéke 5100 pengő, ennek 4%-os kamata igen sok ott áll, amit a föld meghozott, de számítottam azt is, hogy a fa egy év alatt értékben jóval emelkedett. A következő évre már csak 12 q búzáért tudtam a telket kiadni, mert a fák tövével 1 m²-en semmit sem lehet a bérlőnek ültetni. Egyébként az összes munklatot most is a bérlő köteles elvégezni, a permetezéshez az anyagot én adom. Így a következő évben már ráfizetésem lesz, mert még mindig nem lehet termésre számítani, de a harmadik és a további években szakvélemények szerint jóval nagyobb jövedelmet hoz, mintba a földet szántónak hagytam, vagy a tőkémét pénzintézetben kamatoztattam volna.

Az egész tervemről térképet készítettem és csak a rossz időjárás miatt, hogy felvételeket nem tudtam beküldeni, de majd találok még rá alkalmat, hogy a szerkesztőségnek néhány képet bemutassak. A munka lényegét havi eltávozásaimon és a szabadságaim alatt magam irányítottam. A harmadik évben gyümölcs-keresztelt számítok beállítani úgy, hogy körül pöszmétét, ribizlét, szamócsát, málnát s földiepret köteles telepíteni. Bizom benne, hogy mire a csendőrségi szolgálatomat becsülettel befejezem és nyugdíjba megyek, készen álló és teljesen a magam elgondolása szerint betelepített termő gyümölcsös lesz. Most már az Alföldön is igen szorgalmasan telepítik a gyümölcsösöket s így talán idővel a gyümölcsünkben is többtermelés lesz. (Sajnos, ettől) legalább egy-két nemzedéknek nem kell

félnie. Szerk.) De fontosabb az, hogy a fáért élek-halok s az általam ültetett csemeték növekedésében találok leg-zebb örömetet."

Kelencsén Antal tiszthelyettes, békési őrsparancsozóktól pedig a következő pályázatot kaptuk:

"A legtisztább emberi örömköz tartozik gyümölcsös telepítése. Kis területen helyes, okszerű művelés és gondozás mellett szép eredményeket érhetünk el. Az első-sorban ismerünk kell a talaj tulajdonságát és ellenálló-ságát. Legfontosabb a talaj kémiai összetétele. Minden növénynek szüksége van a következő elemekre: azén, hidrogén, oxigén, nitrogén, foszfor, kálium, magnézium, mész, kén, klór és vas. A talaj általános kémiai összetételében s legfontosabb a tápanyag tartalma. A gyümölcs-termesztő-nek tehát gyümölcsét a legzakszerűbben kell kezelni, a talajnak a fenyének és az éghajlatnak leginkább megfelelő gyümölcsfajtaikat és fajtákat telepíteni és a fákat a leg-jobb talajpolásban és egyéb gondozásban részesíteni.

Gyula megyei város határában van másfél magyar holdas gyümölcsös kertem kis tanyával. Egy része régi telepítés, a másik részébe 1928-ban 120 gyümölcsfát, 1000 tőke szőlőt, a gyümölcsfák alatt pedig szamócsát ültettem.

A gyümölcsfák fajták szerint: Besztercei muskotály szilva 17 darab. Almafajták: Török Bálint 6, Sikulaj 2, Londoni pepin 2, Daru 10, Simonó piros (cigány) 3, Jonathán 10, Ananászrenet 2, Entz rozmaring 7. Téli arany-parmén és Nyári fontos 3 darab. Körtefajták: Erdel vaj-körte 2, Angouleme hercegnő 3, Téli esperes 4, Császár-körte 2 és Avranches-i jó Luja 3 darab. Ósziharackfajták: Metekadiljas 3, Olga királybő 2, Alexander 2 és Admirál fajta 1 darab. Kajszinbarackfajták: Magyar legjobb 1, Keckeméti róza 3 és Nagyassombati kajszin 3 darab. Cseeresnyefajták: Germarsdorfi óriás 4 és Jaboulet ropogós 1 darab. Meggyfajták: Pándy üveggmeggy 2 és fekete spanyol meggy 4 darab. Noszpolya 4 darab. Döbfa-fajták: Fél-papír-héjú 3 darab.

A kerítés mellett magastörzű pöszméta és málna-bokrok, az utak mentén pedig virágok. A szőlő egy része csemege, másik része borszőlő.

A fák és növények 3 évenként kapnak trágyázást. A fák alja kapálva, nyáron locsolva, majd kora tavasztól a fák hernyózása, fakaparása, kezelése, sebek kátrányo-zása, tömése és permetezése segíti őket a terméshez. Egy feles munkás gondozza a gyümölcsösöt, aki résztvevett a Békésmegyei kertészeti előadásokon és gyakorlati bemuta-tásokon. Szép eredményeket mutatott fel a fák gondozásá-ban és munkája az elmúlt gazdasági években meghozta a várt eredményt. Évente átlag 700 pengő bevétel volt.

Hegedű, Harmónium, Tárogató, Szakszofon, Grammofon, Rádió

és az összes hangszernek legjobb, csakis itt a magyar gyárban kaphatók Csendőrségek részletre is!

MOGYORÓSSY HANGSZERGYÁRA

Budapest, VII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen!

DROTLEFF HENRIK

15 éve leendő egyenruházati cikkek raktára

A m. kir. csendőrség tagjainak legolcsóbb beszerzési forrása a kedvezőbb fizetési feltételek mellett.

Budapest, IX., Ráday-utca 14. l. e. l. sz. Telefon: 85-4-30.

CIPÓT

Kitűnő minőségben, méltányos áron, kedvező fizetési feltételek mellett

BURGER

GYÖR, Deák Ferenc-u. 4. Telefon: 908.

3

IGAZ SZÓ

ROYAL BÜTOR JÓ

RÉSZLETRE IS OLCSÓ
BAROSS-UTCA 34 és 36.

HÁLÓK

EBÉDLŐK

ÚRISZOBÁK

KOMBINÁLT
BERENDEZÉSEK

BUDAPESTI BÜTORSZALONBAN

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 21. SZ.
Nagy választék. Kedvező részletfizetésre!

Férfi és női ruhák, vászonruk, selymek, kősz ruhák, cipők, divatruk, szőnyegok, stb. Egyen-ruházati cikkek meghibázó borászati helye

SZENT ISTVÁN RUHÁZATI ÁRUHÁZ

GYÖR, ANDRÁSSY-ÚT 31.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek mellett

A peremeztörmerek és egyéb kiadások évente 100 pengő, Liszta Józsefnek évente 500 pengő.

Eltelkintve a gazdasági javaktól, ez a gyümölcsös nekem és családomnak évente többször nyújt igen kellemes időtöltést, amikor szabadidő vagy eltávozásom alkalmával gyümölcsösömbé mehetek, ott a gyümölcsök fejlődésében, majd értékesítésében, a kertgazdaság üdítő és hasznos gyönyörűségein felvidulva, a szolgálati fáradalmakat ki-
pihenve töltök.

Az a tapasztalatom, hogy a kertgazdaság felel meg legjobban a csendőri állásúnak már azért is, mert kis területen is megvalósítható, evről-évre ültetve a fákat észre sem vehető kis befektetéssel."

Ez így van a kertről, gyümölcsösömről a többi pályázók is. Csékes László budapesti gy. tanácsosbizalombeli tisztihelyettes Kiskisbéltegyháza határában 2 katasztrális holdon 297 fát ültetett egy évvel ezelőtt s mert a szárazság idején a locsolást megadta, csak egy fáca a pusztán el.

Modárné Béla gyömrői őrsbeli őrmester Heves megyében 304 négyszögletes szántóföldet vásárolt 1933-ban. Fizetett érte 110 pengőt. Beültetett 60 gyümölcsfát, ami 42 pengőbe került. Mikor a kőszeghelek látták a fák növekedését, 350 pengőt kínáltak a kis gyümölcsösért, az értékgarapodás tehát igen nagy. Hozzá kell számítani, hogy 120 pengő értékű burgonya is termett s így a kis telk az első két évben 318 pengő értékűtöbbletet tud felmutatni csak azért, mert gyümölcsfák vannak benne. De ezzel is szebb eredményre Modárné őrmesternek az, hogy a község lakosságán fogott a jópéllda s most már sokan mások is telepítenek gyümölcsösöt.

Erdekes Kóvári Pál kerépesi őrsbeli törzsrőrmester 100 négyszögletes kis telke Nógrád megyében 1924-ben a telek egyik végébe hal beszártal szilvafát ültetett, ezen a hat szilvafán rendszeresen megterem három mázsa gyümölcs. Mindössze hat fa és a saját szilvősejleten túl még bőven el is lehet adni belőle. Nagyon jó példája annak, hogy minden egyes gyümölcsfa egymagában is számottevő érték a jó gondozást bőségesen meghálálja. Nekünk magyaroknak azonban ehhez még hozzá kell szoknunk, mert a régi jóvilágból mi ezt a felfogást hoztuk magunkkal, hogy a föld csak akkor érték s csak akkor hoz jövedelmet, ha egyik végétől nem lehet látni a másikat. Hát Kóvári törzsrőrmester ugyancsak bebizonyította, hogy ez nem igaz.

Károly Lajos kamendollári őrsbeli törzsrőrmester azt írja, hogy 269 négyszögletes telken — Révfülöpon — házat épített. Maradt 160 ölnyi kertje, erre 16 körte, 8 alma, 8 barack, 2 díó, 2 mandula, 1 cseresznye, 1 meggy- és 2 szilvafát (kicsit sokat) ültetett és már ebben az évben bőséges termés jeleit látta. Ezen a csöppnyi területen azt is érdemesebb tartja, hogy szakkepzést alkalmi munkással gondoztassa a fákat, ami majd maga hozzájut ehhez

s meg van róla győződve, hogy a fái hálások lesznek. Ebben nem is fog csalatkozni.

Fenyő András kunágotai őrmesternek Gyulán van 300 négyszögletes gyümölcsöse. Három évvel ezelőtt vette, de az öreg, hitvány-fajta fák nem tetszettek neki. Fejét fogott rájuk s most egészséges, jófajtájú kis gyümölcsösöbe van. Fenyő őrmester ott fogta meg a dolgot, ahol a magyar ember leginkább elhibázza: nem kegyelmezett meg a hitvány öreg fáknak. Hány és hány tanya végében látunk aránylag nagy területen kertet, de szinte kivétel nélkül a leghitványabb fakkal van sűrűn teleülve. Így semmi sem ér az egész, áttűtetéssel viszont egymaga is komoly kis vagyoni jelentene, de hát a magyar gazda ezt még nem tudja. Fenyő őrmester bajtársunk egyébként bizik benne, hogy jövőre nem lesz jégverés, módjában lesz tehát számmunkra a kertjéből mutatni néhány szép, piros almát küldeni. Közvetjük ezt a jóleső bajtársas figyelmét, de talán Kunágotán elegendő szegény gyermeket, adja majd nevünkben azoknak az almát.

Érdemes pályázatot küldöttek még be Nagy István I. tisztihelyettes (Ólód), Ferenczi Károly csendőri (Tököl) és még 59-en. Csupa kis terület, mind távol a szolgálati állomástól, mindenütt új telepítés, de mindenütt megvan az a fellamérés és törekvés is, hogy minden fát úgy kell nevelni, mint a gyermeket. Minél több követjük akad, annál több csendőrnek lesz valami mellékes konyháralelője, amikor nyugdíjba megy s amellet azon sem kell majd törni a fejét senkinek, hogy a napokat mivel töltsé. A föld és fa mindig az szórakozivalót és soha sem csapja be az embert. És amint egyik fenti példa mutatja, ebben is jó példaadója lehet a csendőri a lakosságának.

A julimus kiűzött kertészeti szakkönyvet Manori (Hancsik) Pál törzsrőrmester címére postára adtuk. Az ő pályázatából tűnik ki nemcsak a legnagyobb szakértelem, de a fa legmelyebb szeretete is.

Végeztül meg kell még jegyeznünk, hogy amikor a mostani beszámolóknak kiadást és bevételt, befektetést és hasznát tárgyaltunk, távoztól sem akartuk a kalmár szellemet belevinni a csendőribe. Szó sincs róla, hogy üzérkedjünk, vagy szolgálatunk mellőzéssel rávessük magunkat most már a gyümölcsösökre hazontá. Csak azt a célt akartuk mi is néhány példával előbbrevinni, hogy a csendőri ne dobálja szét a garasait haszontalanságokra, hanem szerzen földet a talpa alá s ha csak kicsit tud, ültessen rá gyümölcsfákat, mert a maga józan takarékoságából megszerzett földet leginkább ezzel tudja nemcsak széppé, de hasznossá is tenni. Ami természetesen nem bűn, ellenkezőleg; nemzetgazdasági érdek is, akármiyen kicsi arányokban, mert sok kicsi sokra megy...

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádiumi Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős ügyvezető: Gyóry Aladár.

Legolcsóbban vásárolható a csendőri ágyasmű és fehérnemű anyagokat, kész fehérneműt és minden egyéb ruházati cikket, kácsi és avilrabas-zöveket a legkedvezőbb feltételek mellett

MÜLLER J. csendőrségi cikkek
árpraktárában

Budapest, Dessewffy-u. 40. II. em. 12.

Nb. rendeléseiket kéri Baria József, a Müller cég belfüggetlen

DORNER BÉLA úri- és egyenruhazabáló
SZÉKESFEHÉRVÁR / KOSSUTH-U. 6.

A II. csendőriker, vesztprényi oszt. paraszág hiv. szállítója.
Alapítási év: 1833. — Tel. 237. — Ptp. ca. 26118.
Megbízható kivétel. Méltányos árak

Neubart Sándor

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ.

SZÉKESFEHÉRVÁR, NÁDOR-UTCA 23.

Oklevéllel kitüntetett órasmester.

Órák, ékszerek, ezüst- és alpakka evőeszközök és dísz tárgyak. Ingaórák nagy választékban óra- és ékszerjavítások jótállás mellett. Ha jó és olcsó órára vagy ékszerre van szüksége, úgy kérjen portómentes választékcsomagot. Aki rendelésénél a Csendőrségi Lapokra hivatkozik szigorúan szabott árainból 3% engedményt kap.